

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO

Magisterské/kombinované

2017 – 2019

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jiří Prouza

Využití moderních technologií při vzdělávání
učitelů zeměpisu na druhém stupni základních škol a
názorné využití těchto technologií při výuce v
závislosti na věku

Praha 2019

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. et Mgr. Beseda Jan, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY
PRAGUE

Master

Combined (Part time) Studies

2017-2019

DIPLOMA THESIS

Use of modern technologies in geography teacher
education at the second level of elementary schools
and illustrating the use of these technologies in age-
related teaching

Bc. Jiří Prouza

Prague 2019

The diploma thesis work supervisor:

Mgr. et Mgr. Beseda Jan, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Dne 27.1. 2019 v Praze

Bc. Jiří Prouza

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu své diplomové práce Mgr. et Mgr. Janu Besedovi, Ph.D. za jeho připomínky a konstruktivní kritiku.

Dále bych chtěl poděkovat všem respondentům, kteří se mého výzkumu zúčastnili a podělili se o svůj přístup k využití moderních technologií ve vzdělání a dalším otázkám.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá porovnáním rozdílů v přístupu k výuce mladých pedagogů, kteří se převážnou část života setkávají s moderními technologiemi a učitelů, kterým tyto technologie vstoupily do života až v průběhu jejich kariéry. Práce dále porovnává jednotlivé teorie učení a hodnotí možnosti využití moderních technologií při uplatnění každé z těchto teorií. V teoretické části práce je popsána převážná část v této chvíli dostupných moderních vzdělávacích technologií.

Klíčová slova

andragogika, vzdělávání dospělých, teorie učení, další vzdělávání, Digitální strategie 2020, nástroje digitálního vzdělávání, sociální sítě, fake news, ICT

Annotation

This thesis deals with comparison of the differences in access towards teaching of both young teachers, who meet modern technologies most of their lives, and teachers, who got to know these technologies only in the course of their career. Moreover, the thesis compares various teaching theories and evaluates possibilities of using modern technologies while working with all these theories. In the thesis overwhelming part of at this moment available modern educational technologies is described.

Keywords

Andragogy, Adult Learning, Learning Theory, Further Education, Digital Strategy 2020, Digital Education Tools, Social Networks, fake news, ICT

OBSAH

TEORETICKÁ ČÁST

ÚVOD	9
1. Andragogika	10
2. Vzdělávání dospělých	12
3. Možnosti dalšího vzdělávání.....	13
3.1 Podnikové vzdělávání.....	14
3.2 Zájmové vzdělávání.....	15
3.3 Školské vzdělávání.....	16
4. Učení.....	18
4.1 Klasické teorie učení.....	20
5 ICT ve vzdělávání.....	26
5.1 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	28
6 Nástroje digitálního vzdělávání.....	29
7. Limity užití nástrojů digitálního vzdělávání.....	47
8. Problematika falešných informací.....	50

PRAKTICKÁ ČÁST

9. Cíle práce	52
10. Metodika	53
11. Získané Informace	61
11.1 Obecné otázky	61
11.2 Vzdělávání se a získávání informací	64
11.3 Ověřování zdrojů a fake news	75
11.4 Moderní technologie ve výuce	80

12. Doporučení pro respondenty	91
ZÁVĚR	93
SEZNAM POUŽITÝCH ČESKÝCH ZDROJŮ	96
SEZNAM POUŽITÝCH ZAHRANIČNÍCH ZDROJŮ ...	97
SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.	97
SEZNAM ZKRATEK	98
SEZNAM PŘÍLOH	99
SEZNAM OBRÁZKŮ	99
SEZNAM TABULEK	99

TEORETICKÁ ČÁST

ÚVOD

Při své práci učitele jsem se setkal s rozličnými způsoby následného vzdělávání pedagogů a všiml jsem si, že způsob, jakým se vzdělávají a získávají informace samotní učitelé, je do jisté míry totožný se způsobem, který aplikují během výuky na své žáky. Zaujal mě jednoznačný rozdíl v přístupu mladých pedagogů, kteří se převážnou část života setkávají s moderními technologiemi a učitelů, kterým tyto technologie vstoupily do života až v průběhu jejich kariéry. Učitel by měl umět reagovat na pokrok a očekávají to od něj i jeho žáci. To mě vedlo k cíli práce, kterým je zjistit rozdíl v přístupu k využívání moderních technologií ve vzdělávání a dalším vzdělávání učitelů zeměpisu druhého stupně základních škol ve věkových skupinách do 35 let a nad 35 let. Konkrétně se zabývá úrovní gramotnosti učitelů v oblasti moderních technologií a jejich schopností rozpoznat a ověřit kvalitu zdrojů. Zároveň se snaží zjistit, jaké moderní technologie učitelé využívají při svém vzdělávání a které z těchto technologií využívají i během výuky. V dostupné literatuře najdeme nepřehledné množství možností, které nám současné technologie nabízí. Na začátek je však nutné popsat jednotlivé teorie učení: konstruktivismus, konektivismus, kognitivismus a behaviorismus a zjistit, jaký přístup jednotliví respondenti preferují. Jedna věc je, jaké jsou možnosti. Důležitější však je, jaké možnosti učitelé znají a které opravdu využívají. Jako zásadní problém také vidím, jakým způsobem učitelé s informacemi nakládají a jak je ověřují. V době, kdy na internet může v podstatě napsat kdokoli a cokoliv, je ověřování zdrojů a obsahu článků zcela zásadní. Jistě jsou obory, kde nebude pluralita názorů příliš velká, ale jsou i předměty, kde se pohledy lidí na jednu věc diametrálně rozcházejí. Zaměřil jsem se na učitele zeměpisu na druhém stupni základních škol. Zeměpis je naštěstí předmět, kde se převážně pracuje s fakty, o kterých se nemusí spekulovat, takže můj výzkum bude zaměřen spíše na formu než obsah. Jsou tu ale i oblasti politického vývoje některých zemí v moderní historii, kde se názory rozcházejí, proto se budu zabývat i otázkou validity zdrojů.

1. Andragogika

Palán považuje andragogiku za „*vědu o vzdělávání dospělých, výchově a péči o dospělé, respektující všestranné zvláštnosti dospělé populace a zabývající se jejím rozvojem ve všech fázích jeho životní dráhy,*

Studijní obor na vysokých školách, který se zaměřuje na rozvoj odborníků v této široké oblasti, jejichž hlavní činností je koncepční, realizační a řídicí práce, pole praxe tedy konkrétní činnosti, jimiž se andragogika realizuje v praxi (vzdělávání dospělých, sociální práce a péče řízení a rozvoj lidských zdrojů ve firmách, kultivace dospělé populace a osvětová činnost a apod.).“ (Palán, 2008)

Zjednodušeně lze říci, že andragogika je aplikovaná věda o vzdělávání a výchově dospělých.

Vzdělávání dospělých se zaměřuje na uspokojení subjektivních vzdělávacích potřeb jedince, jako personální růst, často s doplňkem nutnosti zajistit integraci jednotlivce do společnosti.

Rozdíl oproti pedagogice spočívá v pohledu na učícího se: Dospělý není v andragogice většinou izolován od svých rolí v pracovním, společenském a privátním životě, není tedy redukován na „žáka“ – vzdělání mu pomáhá zvládat nároky života, nesnaží se ale vytvářet jeho osobnost. (Beneš, 2002)

Člověk má možnost se po celý život zdokonalovat, dnes už povinnost – jinak nezvládne rychle se měnící podmínky. Vzdělávání dospělých se začíná přeměňovat v permanentní a celoživotní proces učení.

Důvody vzniku Andragogiky dle Beneše byly:

1. *hlavním důvodem byla společenská poptávka po nových druzích znalostí*
2. *emancipace pomocí vzdělávání (každý má úspěch ve svých rukou a je zodpovědný za své vzdělání a zvyšování kvalifikace)*
3. *kompensace nedostatků školských systémů (možnost doplnit si chybějící vzdělání, pokračování ve vzdělávací dráze)*
4. *princip rovných příležitostí, možnosti se vzdělávat*
5. *vědecký a technologický pokrok*
6. *myšlenka, že vzdělávání je celoživotní proces*
7. *vzdělanostní a kvalifikační krize (vyšší nároky na vzdělání a kvalifikaci)*
8. *rychle se měnící podmínky (konkurence – nutnost zlepšovat se)*

Rozvoj andragogiky (a pedagogiky vůbec) vedl ke kvalitativnímu i kvantitativnímu nárůstu vzdělanosti a k novému pojetí vzdělávání v životě jednotlivce a společnosti. (Beneš, 2008)

2. Vzdělávání dospělých

Proces učení dospělého člověka vykazuje rozdíly ve srovnání s jedincem mladšího věku. Rozdíly může pozorovat po stránce sociální, psychologické i biologické.

Pro efektivní učení musí dospělý jedinec naplnit tři podmínky:

- 1) Možnost učit se (zdravotní stav, dostatek času atd.)
- 2) Skutečnost, že se chce učit
- 3) Dokáže se učit – umění učit se

Stále více lidí, a to nejen ve vyspělých zemích západního světa, žije v prostředí založeném na získávání a distribuci znalosti. Učení tak nehraje pouze roli významného faktoru kvality života jednotlivých občanů, ale stává se základním elementem života celé společnosti. (Šerák, 2009)

Zpráva Mezinárodní komise pro vzdělání UNESCO z roku 1996 známá jako tzv. *Delorsova zpráva* zdůrazňuje především proces individuálního učení jako vlastní aktivitu jedince. Učení je dle tohoto dokumentu založeno na čtyřech principech:

- Učit se vědět.
- Učit se jednat.
- Učit se žít pohromadě s druhými.
- Učit se být.

Specifika vzdělávání dospělých (fyzická, psychická, sociální)

Vzdělávání dospělých je specifické zejména kvůli sestupné tendenci tělesných i sensorických funkcí, jinému vnímání času (ztráta času= ztráta peněz), pocitu zodpovědnosti nebo nutnost přizpůsobit soukromý život.

4) Možnosti vzdělávání dospělých

„Vzděláváním dospělých se myslí především vzdělávání odborné, podnikové, kvalifikační a rekvalifikační, zaškolování atd., tedy jakýkoliv typ edukačních aktivit zaměřených oborně, profesně na určitý praktický cíl. V systému vzdělávání dospělých je tato oblast zařazována pod společný název – další profesní vzdělávání“ (Šerák, 2009)

V národním programu rozvoje vzdělávání jsou popsány tři různé způsoby vzdělávání.

- 1) Formální vzdělávání - poskytováno školskými institucemi (státní i soukromé)
- 2) Neformální vzdělávání – poskytováno zaměstnavatelem nebo různými spolky (nevede k získání dalšího stupně vzdělání)
- 3) Informální vzdělávání – samovolné získávání vědomostí a zkušeností z běžného života

Vzdělávání obyvatelstva má několik hlavních funkcí:

- 1) *Ekonomická funkce (s růstem kvalifikace roste výkon a využitelnost lidských zdrojů) – Bývá to konkurenční výhodou jak pro podnik, tak pro jedince.*
- 2) *Myšlenkový a kulturní rozvoj společnosti a jejich hodnot.*
- 3) *Sebeuspokojení jednotlivce*

Problémem může být jednostranné prosazování ekonomické funkce vzdělání, kdy ekonomické důvody převyšují vše ostatní pro určení efektivity vzdělávacích zařízení. (Šerák, 2009) Pro společnost je však důležité, aby vzdělání nebylo hodnoceno nejen z ekonomického pohledu, ale aby byla společnost vzdělána všeobecně a všestranně. Úroveň rozvoje společnosti a její spokojenost netkví pouze v hmatatelných, snadno měřitelných věcech, ale dnešní zjednodušující svět se k tomuto pojetí bohužel často uchyluje.

V současnosti již prakticky vymizel původní význam vzdělávání Educatio, jež představovalo spíše odpočinek, ne přípravu na praktický život. Dnes je vzdělanost často nahrazována pojmem kvalifikace. (Šerák, 2009) Dnešní člověk od svého vzdělávání očekává hlavně praktické uplatnění. Zájmové a profesní vzdělávání vůči sobě nejsou v rozporu. Určité zájmové vzdělávání může být současně i formální kvalifikace, jako je jazykové vzdělávání nebo řídičské kurzy. A naopak vědomosti získané během kvalifikačního procesu využijeme v zájmové oblasti.

Vzdělávání pedagogických pracovníků upravuje VYHLÁŠKA 317/2005 Sb. ze dne 27. července 2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 24 odst. 6, § 28 odst. 2 a § 29 odst. 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů: - **Příloha I.**

Vzdělávání dospělých má v dnešní době mnoho využití, ale obecně se nejčastěji využívá v těchto třech hlavních oblastech.

- a) Podnikové vzdělávání
- b) Zájmové vzdělávání
- c) Školské vzdělávání

3.1 Podnikové vzdělávání

Podnikové vzdělávání patří v současnosti k nejrychleji se rozvíjejícím oblastem dalšího vzdělávání.

Palán vymezuje podnikové vzdělávání jako „...proces změny pracovního chování, úrovně znalostí a dovedností včetně motivace zaměstnanců organizace, kterým se snižuje rozdíl mezi [jejich stávající] ... kvalifikací a požadavky na ně kladenými...“ Jednotlivé vzdělávací akce, probíhající v rámci podnikového

vzdělávání, přitom mohou probíhat buď v organizaci (v prostorách k tomu určeným nebo přímo na pracovním místě) nebo mimo organizaci. (Palán, 2002)

Podnikatelé jsou si vědomi důležitosti kvalitních zaměstnanců pro svůj podnik, a proto je dnes zcela běžné, že investují do rozšiřování a prohlubování jejich znalostí a kompetencí stále více firemních prostředků.

Ke konceptu podnikového vzdělávání je nutno přistupovat také v souvislosti s textem Memoranda Evropské komise k celoživotnímu učení (Memorandum..., 2000), které kromě pojmu „lifelong learning“ (celoživotní učení) zavádí a vykládá také pojem „lifewide learning“ (tedy cosi jako permanentně probíhající učení, zabíhající do celé šíře spektra vzdělávacích aktivit jednotlivce. V souladu s tímto dokumentem a podle charakteristik primárního poskytovatele vzdělávání je možno učení probíhající v rámci podnikového vzdělávání přiřadit k méně formalizovaným podobám učení (zejména neformální učení), s částečnými přesahy do učení formálního (Tureckiová, 2006)

3.2 Zájmové vzdělávání

„Zájmové vzdělávání je možné nejjednodušeji vymezit jako souhrn krátkodobých i dlouhodobých forem, které umožňují edukační, tvůrčí a organizační volnočasové aktivity účastníků směřující k saturaci jejich zájmu“ (Šerák, 2009, s50)

Zájmové vzdělávání dospělých zahrnuje širokou oblast organizované i individuální edukace podle osobních zájmů a potřeb. Saturace těchto zájmů může probíhat následujícími způsoby:

- *Sebevzděláváním, sebeřízeným učením za podpory relevantních informačních zdrojů (odborná literatura, internet apod.),*
- *Ve formální nebo neformální organizaci specializující se na vzdělávání v dané oblasti zájmu,*
- *V rámci nebo za pomoci formální či neformální organizace, která se na*

poskytování nabídky zájmového vzdělávání přímo nesespecializuje, přesto svou činností vytváří edukačně podnětné prostředí, umožňující jedinci saturaci jeho edukačních zájmů

- *Kombinací výše uvedených přístupů, tj. sebevzděláváním doprovázeným odbornou pomocí institucí i jedinců“ (Šerák, 2009, s51)*

Existuje několik přirozených důvodů, které motivují dospělé k určitému zájmovému vzdělávání. Nejčastěji to je touha po poznání něčeho nového, získání nových znalostí či jejich rozšíření o tématu svého zájmu (koníčku) nebo nutnost získat nějakou kompetenci, kterou si dospělý vybral za svůj cíl. Jako příklad se dá uvést situace, kdy se dospělý chce naučit zakládat zahradní jezírko, protože chce ušetřit peníze za profesionální firmu nebo si chce zkusit jenom něco nového.

Bílá kniha prezentuje zájmové vzdělávání jako :“....souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních a dalších systematických, ale i jednorázových činností a aktivit, směřujících k účelnému a efektivnímu naplnění volného času a umožňující získat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou výuku.“(2001, str. 54) Účast v těchto aktivitách předpokládá, alespoň základní sumu vědomostí a dovedností z daného oboru, přičemž podněty, s kterými je účastník konfrontován, ho často podněcují k účasti na dalším rozvoji. (Šerák, 2009, str. 50)

3.3 Školní vzdělávání dospělých

Jedná se o formální vzdělávání, které je realizováno na sekundární nebo terciální úrovni. Na některých školách probíhá výuka v rámci univerzit třetího věku, ale na rozdíl od výše zmíněných se nejedná o formální vzdělávání. Některé instituce nabízejí v rámci celoživotního vzdělávání různorodou nabídku kurzů, ale ty bývají završeny pouze diplomem o absolvování daného kurzu.

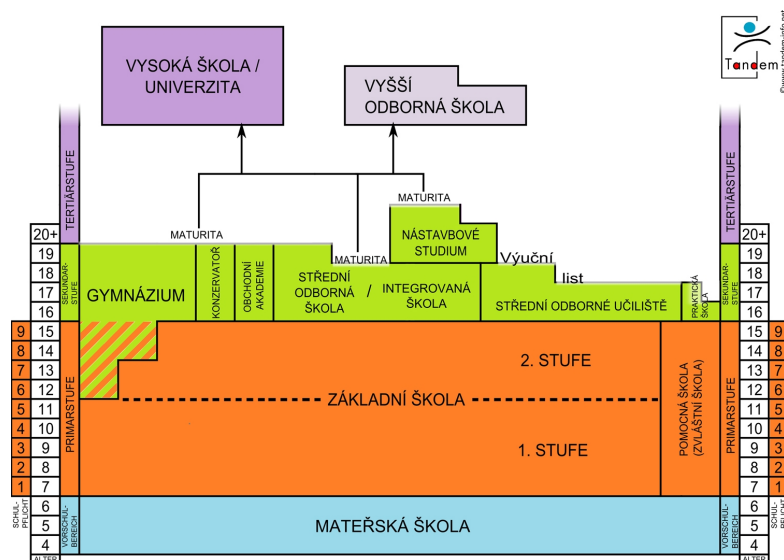
Formální vzdělávání se odehrává zejména ve školách a jejich prostřednictvím lze dosáhnout stupňů vzdělání (základního vzdělání, základů vzdělání, středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního

vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání v konzervatoři, vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání). (Digitální strategie 2020)

Formální vzdělávání dospělých je realizováno ve všech druzích vzdělávacích institucí (státní i nestátní střední, vyšší a vysoké školy). Absolvování takové formy vzdělávání vede k udělení nějakého certifikátu (diplom, certifikát, vysvědčení). Dá se říci, že tento způsob využívají zejména lidé, kteří s různých důvodů nedokončili svoje vzdělání v obvyklém věku nebo mají zájem svoje vzdělání oficiálně rozšiřovat.

Formální vzdělávání se realizuje formou denního, kombinovaného studia nebo formou intenzivních kurzů.

Obrázek 1 – český vzdělávací systém (tandem-org.cz)

4. Učení

Na pojem učení existuje více pohledů a má i více definicí. „*Pravděpodobně nejběžnější a nejrozšířenější psychologická definice určuje učení jako relativně trvalou změnu chování, která vznikla na základě interakce s okolím nebo v reakci na nějakou situaci. Tato změna nesmí být vyvolána vrozenými druhy reakce, zráním organismu nebo stavy organismu.*“ (Beneš, 2008)

Teorie učení

V této kapitole popíšeme základní teorie učení, mezi které patří konstruktivismus, konektivismus, kognitivismus a behaviorismus. V první řadě je potřeba zmínit, že teorie učení není to samé jako teorie vzdělávání, ač mají tyto teorie ledacos společného. Teorie učení v první řadě popisují způsob, jak se učit oproti druhé zmíněné teorii, která popisuje spíše *co* se učit a *proč* se učit.

Slovem učení běžně rozumíme proces, při kterém získáváme nějaké nové znalosti, zkušenosti nebo třeba návyky. Patří sem samozřejmě i rozšiřování stávajících znalostí o další souvislosti.

Učením se mohou měnit vzorce přirozeného chování nebo přenášet kultura dané společnosti z generace na generaci. Dá se říci, že učení se dá chápat jak kvantitativně, kdy rozšiřujeme množství našich znalostí, tak kvalitativně, kdy zase roste hloubka poznání nějaké problematiky včetně pochopení dalších souvislostí mezi jednotlivými segmenty, které už známe.

Ve spojení s pojmem učení je potřeba také popsat jeho druhy a fáze

Typy učení:

- a) *habituační*
- b) *klasické podmiňování*
- c) *operantní podmiňování*
- d) *komplexní učení* (Čáp, 2001)

Habituaace je nejjednodušším druhem učení a rozumí se jí učení, které je nutné k tomu, abychom ignorovali podnět, který se nám stal známým a který nemá vážné následky. To je důležitý mechanismus, protože nám umožňuje selektivní soustředění na důležité podněty dovoluje nám současně ignorovat ty nedůležité.

Klasické a operantní podmiňování zahrnuje tvorbu asociací – to znamená, že určité události k sobě patří.

Klasické podmiňování - jedinec se učí, že jedna událost následuje po druhé. Klasickým podmiňováním se zabýval ruský fyziolog I.P. Pavlov. V oblasti sportu jde o vytváření signálních soustav.

Operantní (instrumentální) podmiňování - jedinec se učí, že reakce, kterou učiní, bude mít určité důsledky. Podstatou operantního podmiňování je učení, že určité chování vede k dosažení určitého cíle. Aby mohlo dojít k operantnímu podmiňování, musí jedinec věřit, že posílení je alespoň z části pod jeho kontrolou, to znamená že musí vnímat souvislost mezi svojí reakcí a posílením. (Atkinson, Atkinsonová, 2003)

Autorem jedné z rozšířených teorií o procesu učení - o získávání poznatků je David Kolb (Harvardská manažerská škola).

Kolbův cyklus učení

Kolbův čtyřstupňový učební cyklus zahrnuje integrované fungování celkového myšlení, cítění, vnímání a sebevědomí. Modul učení typu Kolb se týká čtyř dimenzí: konkrétní zkušenosti, pozorování a reflexe, abstraktní pojetí a generalizace, ověřování důsledku a experimentování. Model Kolbova lingvistického cyklu je nejučinnější z hlediska popisu základních prvků učebního procesu. (Sellnow, 2011)

Kolbův cyklus učení má 4 fáze:

1. konkrétní zkušenosti – Je potřeba prožít konkrétní zkušenost.
2. přemýšlení, pozorování, reflexe – Je potřeba zjistit „co se stalo“.
3. utváření abstraktních konceptů a představ - vyvození konkrétních závěrů
4. ověřování výsledků - aktivní experimentování, generalizace závěrů do nových konceptů

Na proces učení má vliv několik faktorů. Daly by se rozdělit na vnitřní a vnější, kdy vnější lze snadněji měnit než ty vnitřní, které jsou v některých případech zcela neměnné. Nejpodstatnější však zůstává vliv věku, úroveň intelektových a paměťových schopností a úroveň kvality sensorického vnímání.

Existuje velké množství přístupů k učení a nelze ani říci, který z těchto postupů je jednoznačně nejlepší. Z tohoto důvodu jsou všechny tyto přístupy považovány za rovnocenné. Pro každý určitý předmět, situaci nebo člověka může být vhodný jiný přístup či jejich kombinace.

4.1 Klasické teorie učení

Behaviorismus

Behaviorální teorie učení chápou učení jako proces, který je ovlivňován vnějšími podmínkami, a výsledkem učení je změněná schopnost organismu reagovat na podnět na základě předcházející zkušenosti (Kalous, Obst a kol., 2002)

Z behaviorálních teorií učení, vyplývá, že by se učitel měl snažit motivovat žáky k učení a využívat jejich vnitřní motivace. Veškeré nově nabyté vědomosti a dovednosti by měly navazovat na ty získané již během předchozího učení.

Behaviorismus se zaměřuje na basální logiku, vazby mezi podněty a reakcemi organismu na ně.

Důležitým znakem behaviorismu je, že se nezabývá funkcí mozku a pracuje s termínem **Černá skříňka** (angl. *Black box*), což je termín, který se používá například i v kybernetice nebo psychologii a popisuje systém, u kterého známe pouze vstupy a výstupy. O tom, co se děje uvnitř nic nevíme. Proto ani nevíme, co a proč vedlo k určitému výsledku, výstupu nebo reakci systému.

Behaviorismus není jednotným myšlenkovým proudem a mezi ideami některých jeho představitelů můžeme nalézt značné rozpory.

Kognitivismus

Kognitivismus staví na poznacích, které věda shromáždila o poznávání, vnímání, paměti, myšlení a jim příbuzných tématech. Kognitivismus se oproti behaviorismu nezajímá primárně o chování, ale spíše o znalosti a o to, co se děje v té oblasti psychiky, kterou nelze skrze chování jasně popsat. Jedná se o mentální procesy, mezi které patří myšlení, paměť nebo učení. Kognitivismus se rovněž oproti behaviorismu snaží otevřít pomyslnou černou skříňku a objasnit děje skryté uvnitř. Kognitivistický přístup byl v poslední době relativně úspěšný. Učení tematizované jako téma spojené významně s výzkumem mozku přijala za své ve vybraných expertních materiálech např. OECD (2007).

„Kognitivismus klade důraz na zákonitosti učení (význam přiměřeného tempa učení, postupu od jednoduchého ke složitějšímu apod.). Výzkum také potvrzuje význam povahy prostředí, v němž se učení odehrává, a to např. s ohledem na jeho schopnost poskytovat adekvátní zpětnou vazbu. Zde je patrná příbuznost s behaviorismem.“ (Hlavní teorie učení)

Konstruktivismus

*Konstruktivistické teorie učení vycházejí z konstruktivistického vysvětlení procesu poznávání. Konstruktivismus pracuje s myšlenkou, že svět si vytvářejí lidé sami tím, že si ho aktivně konstruují ve své mysli. Základní tezi, která je východiskem konstruktivistické výuky, lze parafrázovat asi takto: význam a smysl věci nemůže být přenesen z jedné osoby na druhou, ale **žák si sám (nebo za pomoci druhých) aktivně vytváří poznání** ve své mysli.*

*Z pohledu konstruktivismu není možné chápat učení jako mechanický přenos vědění mezi osobami (případně není efektivní). Proces učení je aktivním procesem učících se. To znamená, že učící se jedinec pracuje s novými informacemi, spojuje si dosavadní poznávání s novým na základě již vytvořených a relativně stabilních mentálních struktur. Žák si do procesu učení přináší **své poznání světa** (mnohdy je mylné) a toto poznání neopouští, dokud si podle něj může vysvětlit dění kolem sebe. K tomu, aby žák vytvářel nové poznání, potřebuje dostávat příležitosti k učení (Bertrand, 1998, Kalhous a Obst, 2002).*

Konstruktivismus je velmi úspěšný proud, protože se mu podařilo celkem dobře zformovat hlavní proud soudobého náhledu na učení, který je typický svým oceněním individuálního prožitku a odklonem od pevně daného kurikula. Snižuje také význam vzdělavatele.

Konektivismus

Konektivismus je didaktická teorie a metodika poznání, učení se, propojování zdrojů informací a vzdělávání v prostředí sociálních sítí. (slovník)

Za zakladatele konektivismu jako teorie je považován kanadský teoretik George Siemens, který jeho východiska a principy souhrnně představil ve svém článku nazvaném *Connectivism: a Learning Theory for the Digital Age* (2004). Tento článek se dá považovat v jistém směru za manifest konektivismu. V tomto

článku Siemens objasňuje důvody vzniku této nové teorie, její východiska a osm hlavních principů.

Jedním z nejdůležitějších faktorů, které podtrhují význam vývoje vzdělávacích teorií je zmenšující se poločas znalostí. "Poločas poznání" je časový úsek od doby, kdy je získána znalost, až po moment, kdy bude zastaralá. Polovina toho, co je známo dnes nebylo známo před 10 lety. Množství znalostí ve světě se v posledních deseti letech zdvojnásobilo a každých osmnáct měsíců se zdvojnásobuje. Podle Americké společnosti pro vzdělávání a vývoj (ASTD). V boji proti zmenšujícímu se poločasu znalostí byly organizace nuceny vyvíjet nové metody výuky. (Siemens, 2004)

Konektivismus nebývá vždy považován za samostatnou teorii učení, přesto je evidentní jeho návaznost na konstruktivismus. Tato teorie rozvinutá na počátku 21. století se vyznačuje velkým důrazem na aktivního jednatelce, sebeřízené učení a úlohu informačních technologií. Tyto prvky umožňují normativně pojímat učení jako vědomě tvořivý proces.

Konstruktivismus jako první ze vzdělávacích teorií přijal dynamický pohled na funkci mozku. Vychází z modelu, podle něhož se počet mozkových neuronů a ještě mnohem více počet synapsí během života dynamicky mění. Celkem snadno si lze tento proces analogicky představit jako síť, v níž jsou celkové schopnosti definovány znalostmi propojujícími jednotlivé uložené informace. I u nich během života dochází k neustálým dynamickým změnám.

Konektivismus se s touto představou plně ztotožňuje. Snaží se však, stejně jako všechny teorie předchozí, rozšířit oblast platnosti i do současných podmínek existence technologiemi podporovaných sociálních sítí (jiným názvem Web 2.0). Překonává individuální přístup vlastní všem dosavadním teoriím a dovoluje pohlížet na vzdělávání jako na vlastnost sítě přesahující rámec jednotlivce. Stoupající množství existujících informací a jejich snadná dostupnost vede k nutnosti porozumění chápat jako vlastnost sítě, v níž každý člen obhospodařuje jen určitou část znalostí. Potřeba řešit daný problém pak

vede k dočasnému vytváření dynamicky proměnných propojení pro ten který konkrétní úkol potřebných uživatelů sítě včetně dostupných informačních zdrojů.

Základní principy konektivismu:

1. *Učení je proces, během něhož dochází k propojení specializovaných uzlů všeobecné komplexní sítě (sdílení přístupu k informačním zdrojům, znalosti).*
2. *Poznávání je založeno na množství různorodých zkušeností (spojení různých kultur, použití odlišných technologií).*
3. *Schopnost poznávat je vždy mnohem důležitější než momentální skutečné znalosti.*
4. *Navazování a údržba spojení je podmínkou soustavného poznávání (budování komunity).*
5. *Klíčovou kompetencí je schopnost rozeznat souvislosti mezi různými obory, koncepty či ideami.*
6. *Přítomnost (aktuálnost) je důležitým atributem konektivistických vzdělávacích aktivit (nic nemusí být zítra pravda).*
7. *I neživá zařízení jsou schopna učení (formování struktury sítě, způsoby vyhledávání informací).*
8. *Vlastní rozhodování je součástí vzdělávacího procesu (měnící se realita vyžaduje schopnost měnit vlastní postoje).*

Výukové metody respektující konektivismus jsou plně konstruktivistické, ale jdou přece jen ještě o poznání dál. Posuzují každého jedince v kontextu sítě (osobního vzdělávacího prostředí), kterou si kolem sebe buduje. Hodnocení výsledků dosažených bez přístupu k tomuto prostředí pak do značné míry ztrácí vypovídací hodnotu a je tudíž v mnoha případech zbytečné. (Brdička, 2008)

Tabulka 1 - Porovnání jednotlivých teorií učení (Brdíčka, 2008)

	Behaviorismus	Kognitivismus	Konstruktivismus	Konektivismus
<i>Princip</i>	černá skříňka – zkoumá se jen vnější chování	strukturované programovatelné poznávání	individuální poznávání založené na sociálním principu	chápání informačních struktur v síti
<i>Proč?</i>	metoda cukru a biče	řízené poznávání navazující na předchozí znalosti	osobní nasazení, sociální a kulturní prostředí, aktivizace	různorodost sítě umožňuje najít pro sebe nejvhodnější cestu
<i>Funkce paměti</i>	opakovaná zkušenost	kódování, ukládání, vybavení	znalosti dynamicky konstruovány na základě předchozích	znalosti konstruovány na základě dynamicky se měnící sítě
<i>Jak?</i>	podnět, reakce	definování cílů podle osnov, plnění plánu, ověřování	vlastní zájem, osobní kontakt s lidmi	aktivní účast v síti
<i>Metoda</i>	plnění úkolu (dril)	učení z paměti, procvičování, zkoušení	řešení problémových úloh	komplexní přístup využívající rozličné zdroje

5. ICT ve vzdělávání

ICT - Information and Communication Technologies (informační a komunikační technologie)

Podle Zounka *„ICT jsou všechny technologie a telekomunikační systémy umožňující práci s daty v elektronické podobě (počítače, počítačové programy, multimédia, sítě a síťové služby).“* (Zounek, 2006, s. 335)

Tento pojem zahrnuje veškeré informační technologie používané pro komunikaci a práci s informacemi. Původní koncept vycházel pouze z informačních technologií (IT), ale v průběhu času byl rozšířen o aspekt komunikace a přenosu informací mezi uživateli. To začalo se vznikem různých sítí a s dostupností globálního internetu. ICT nezahrnuje pouze hardwarové prvky (počítače, servery...), ale také softwarové vybavení jako jsou aplikace, operační systémy nebo ke komunikaci nezbytné síťové protokoly.

„Neustálý dynamický rozvoj ICT přináší do oblasti vzdělávání stále nové nástroje a možnosti. Rychlé tempo změn je zřejmě příčinou toho, že mnozí lidé vnímají technologie jako něco, co je lidem „dáno“, aniž by byl zcela jasný smysl existence takových technologií nebo smysl jejich využití ve vyučování a učení. Jak ale uvádí Lévy (2000), technologie je nutné chápat jako produkty určité společnosti a kultury. Nelze hovořit o dopadech technologií na člověka, ale vždy je nutné promýšlet jejich existenci a využití v souvislosti s činností člověka.“ (Neumajer, 2015)

Během svého výzkumu jsem zaregistroval zajímavý fakt, že velká část učitelů si vlastně neuvědomuje, co jsou to ty moderní technologie, pokud jim byla položena přímá otázka. Ve chvíli, kdy je zmíněna nějaká konkrétní technologie nebo nástroj digitálního vzdělávání, reagují rychle a očividně vědí, o co se jedná, ale nevnímají daný termín jako moderní technologii. Je to způsobeno tím, že mnoho technologií je jim známo již dlouhou dobu, a proto danou technologii jako něco moderního nevnímají. Někdy je to dáno tím, že

určitá technologie získala využití ve vzdělání až v průběhu svého vývoje, jindy zase pasivním, konzumním přístupem k technologiím ve svém životě.

„E-learning v našem pojetí zahrnuje jak teorii a výzkum, tak i jakýkoliv vzdělávací proces s různým stupněm intencionality, v němž jsou používány digitální technologie. Způsob využívání nástrojů digitálních technologií (ICT) a dostupnost učebních materiálů jsou závislé především na vzdělávacích cílech a obsahu, charakteru vzdělávacího prostředí, etických principech, potřebách i možnostech všech aktérů vzdělávacího procesu.“ (Zounek, 2016, str.35.)

Moderní vzdělávání

„Pro současnou společnost je charakteristický dynamický, až překotný vývoj technologií ve všech jejich podobách, od neustálého zdokonalování hardwarových prostředků (včetně nositelné elektroniky) přes nepřeborné množství počítačových programů až po raketový boom volně dostupných internetových služeb či neustále aktualizovaných mobilních aplikací, případně virtuální/rozšířené reality. V tomto kontextu lze jen těžko předpokládat, že by podobný vývoj neprobíhal i v oblasti e-learningu, jehož jsou technologická řešení neoddelitelnou součástí.“ (Zounek, 2016, s.116)

Celou problematikou moderního vzdělávání a vizí dalšího vývoje se u nás na oficiální úrovni do hloubky zabývá MŠMT v dokumentu Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, která byla představena na podzim roku 2014. Tato strategie je předzvěstí změn, které by měly probíhat v návaznosti na tento dokument i s novou strategií po roce 2020, která však ještě nebyla oficiálně prezentována.

„Vzdělávací instituce nemohou v současné době nadále spoléhat pouze na jediný systém určený k řízení studia a správě elektronických kurzů (LMS, Learning Management System) či jediný kurikulární model při přípravě, vedení a hodnocení výukových a učebních procesů. Je zřejmé, že současní studenti „vyžadují poutavější zkušenost se vzděláváním v kombinaci s nepřetržitým přístupem k informacím“ (Zounek, 2016, s.117)

5.1 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Česká republika dnes patří k vyspělým zemím, jež vytvářejí jednotný propojený svět volného obchodu a snadné výměny informací. Kvůli globální konkurenci je stále obtížnější zajišťovat soustavný ekonomický růst, zabránit zvyšování nezaměstnanosti a zajistit spokojený život všem občanům. Má-li se nám to do budoucna dařit, musíme přijmout opatření, mezi nimiž ta, která se týkají vzdělávání, patří k nejdůležitějším. Prostředí, v němž budou příští generace žít, se zejména vlivem digitálních technologií zásadně mění a s touto změnou musí dojít i ke změně prostředí, ve kterém se budou příští generace vzdělávat.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 byla schválena usnesením vlády ČR č. 538 9. července 2014. Formuluje tyto tři průřezové priority:

- 1) snižovat nerovnosti ve vzdělávání
- 2) podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad
- 3) odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém

Strategie digitálního vzdělávání formuluje tři prioritní cíle:

- 1) otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií
- 2) zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi
- 3) rozvíjet inženýrské myšlení žáků

6. Nástroje digitálního vzdělávání

Blog

Blog je webová služba nebo popřípadě aplikace, která obsahuje většinou příspěvky jednoho autora, ale není to podmínkou. Autorovi blogu je blogger. Blog může být v podstatě čímkoliv. Vždy záleží na jeho tvůrci. Někdo ho pojímá jako svůj deník. Další člověk ho může mít například pro prezentaci své literární tvorby. Jiný autor na něm může zase zveřejňovat svoje odborné články, názory na dění ve společnosti nebo třeba glosy. V dnešní době není pro zřízení blogu potřeba žádné velké znalosti v oblasti IT a zvládne ho administrovat i laik, protože tato služba je již ve velkém nabízena specializovanými weby. Díky svojí jednoduchosti a dostupnosti se webblog stal jedním z nejrychleji se rozvíjející službou na internetu, jak v oblasti vzdělávání, tak i ve veřejné sféře. Díky blogům se dnes může každý dostat i ke dříve špatně dohledatelným informacím zvláště v oblastech, které se netěší velkému zájmu veřejnosti, jakými jsou například různé menšinové koníčky. V současné době je běžné, že mají své blogy například politici, vědci, umělci, politologové a další. Největší výhodou tohoto nástroje je jeho jednoduchost a časová nenáročnost jeho administrování.

Způsob využití ve vzdělání

Blogy mohou být významným zdrojem informací, který je možno použít jako doplněk obsahu daného předmětu, jelikož jeho autory často bývají uznávaní odborníci. Zounek dále zmiňuje *možnost jeho využití vyučujícími, kteří zde mohou zveřejňovat svoje studijní materiály nebo mu zde mohou jeho studenti odevzdávat svoje seminární práce.* (Zounek, 2016)

Podle Kevina Gannona *je blog ideálním místem, kde mohou studenti prezentovat svoje práce a jejich vyučující jim může poskytnout zpětnou vazbu prakticky okamžitě. K obsahu se mohou vyjadřovat i další studenti, takže vzniká hodnotné prostředí pro diskuzi. Studenti mohou vkládat externí materiály jako mediální soubory nebo jiné dokumenty. Pokud pracují s materiály od jiných*

autorů, naučí je to, že je potřeba dodržovat autorská práva i ve virtuálním prostoru. (Gannon, 2016) Otázkou autorských práv ve virtuálním prostoru se nyní aktuálně zabývají orgány EU, takže se v budoucnu dají očekávat změny stávajícího ne zcela jasného stavu.

Současným trendem ve vývoji blogů jsou mikroblogy, kde je podstata stejná jako u klasického blogu, pouze rozsah článků je menší a informace jsou zhuštěny. Konkurencí mikroblogu mohou být specializované sociální sítě jako je Twitter, které nabízejí obdobné možnosti obohacené o další praktické služby. Veřejně známé osoby pro svoji prezentaci a sdílení svých myšlenek a názorů nyní čím dál častěji přecházejí na tuto alternativu.

Diskuzní fóra

Diskuzní fórum může být přímo webová stránka nebo může být pouze přidruženo jako jedna část specializované webové stránky. V prvním případě se většinou jedná o fóra s velkým počtem uživatelů, ale zároveň s širokým záběrem diskuzních témat, které mohou zasahovat do velké škály oborů. Příkladem takového fóra je warforum.cz, kde je více než 11 milionů příspěvků, nebo nyx.cz, který byl jeden z prvních u nás. V druhém případě se převážně jedná o webovou stránku specializovanou na určitou problematiku a ve fóru, které se na takovéto stránce nachází se diskutuje převážně o tématech souvisejících s orientací celého webu. Jako příklad uvedu akvaristický web rybicky.net, kde na fóru najdete odpověď na většinu otázek z akvaristiky nebo v příslušné sekci otázku položíte a odpověď na ni dostanete většinou v rámci hodin až dní. Fóra se dají také rozdělit na odborná a laická. Aby člověk mohl na fóru přispívat, musí se zde zaregistrovat. Pokud hledá pouze nějakou informaci a nemíní vznášet přímo dotaz, většina fór umožňuje prohlížení diskuzních témat i bez registrace. Někdy se však nezobrazují všechny informace, jako jsou linky na odkazy. To však většinou není nezbytné.

Dělení fór dle Zounka:“

A) **samostatně fungující diskuzní fóra** – zpravidla se jedná o diskuze odborných nebo zájmových skupin, fóra poskytující nápovědu, poradenství apod. (viz např. <http://www.educationforum.co.uk/>);

B) **diskuzní fóra jako součást webových stránek a portálů** – klasickým příkladem jsou zpravodajské servery, které pomocí diskuzních fór sbírají zpětnou vazbu na svoje články a prezentovaná témata (viz např. fórum na ceskaskola.cz)

C) **diskuzní fóra jako součást virtuálních prostředí** – diskuzní fóra sloužící ke komunikaci vymezené skupiny uživatelů různých systémů, typickým příkladem jsou fóra v kurzech v rámci prostředí LMS nebo diskuze v rámci systémů pro řízení projektů.

Diskuzní fóra většinou mají nějakého správce nebo moderátora, který dohlíží na dodržování pravidel, které si fórum stanoví. Není to však vždy pravidlem. Ve skutečnosti správce nejčastěji maže urážlivé nebo irelevantní příspěvky a radí uživatelům s nejrůznějšími problémy. Tam, kde správce není, může hrozit, že relevantní informace zapadnou mezi informačním balastem nebo že se diskuze zvrhne ve vzájemné urážky a podobné věci, proto shledávám přítomnost správce za žádoucí.

Hlavním znakem všech fór je, že čtenář nemusí zůstat pasivním konzumentem nějaké informace, ale může se sám zapojit a vznést konkrétní dotaz nebo přidat nějakou svoji reakci, popřípadě odpovědět na dotaz jiného uživatele.

Fóra mají většinou strukturu takovou, že na úvodní straně jsou hlavní témata. Pod nimi podtémata a tak dál. Čím hlouběji člověk jde, tím se od obecných diskuzních témat dostává ke konkrétnějším. Systém těchto struktur se dá popsat jako deduktivní.

Uvedu příklad, jak může vypadat struktura fóra. Specifickou informací, kterou modelově hledám je, co se děje v divadle v mém bydlišti. Na první úrovni

imaginárního fóra bych našel kraje. Pod tímto rozcestníkem by byly diskuze o konkrétních kulturních akcích celorepublikového významu. Po kliknutí na Královéhradecko by se mi na druhé úrovni zobrazil rozcestník s bývalými okresy. Pod tímto rozcestníkem by byly přímo diskuze o kulturních událostech krajského významu. Dále bych kliknul na Trutnovsko a v třetí úrovni bych viděl v rozcestníku už seznamy konkrétních měst. Pod rozcestníkem diskuzní místnosti ke kulturním akcím pořádaným v rámci bývalého okresu. Když bych kliknul na Dvůr Králové nad Labem, dostal bych se až na čtvrtou úroveň, kde už bych našel konkrétní místa, kde se kulturní akce konají. Na další úrovni pak mohou být diskuzní místnosti ke konkrétním událostem, které se v daném divadle konají nebo konaly.

Způsoby využití ve vzdělávání

Dialog či diskuze nejsou ničím novým, ale v tomto případě možnost dalších uživatelů doplňovat, rozšiřovat, ale i kritizovat prezentované informace je velmi přínosná. Dalším přínosem je jejich digitální (asynchronní) podoba, kdy v dnešní době běžně dostupného internetu, jsou všechny informace dostupné hned a stále. Dá se říci, že tato aktivita nahrazuje diskuzi v běžné hodině, která je však časově omezena.

E-booky (elektronické knihy) a digitální dokumenty

Pod pojmem E – book rozumíme knihu v elektronické nebo digitální podobě. (Zounek, 2016) Může se samozřejmě jednat o jakýkoliv kratší literární celek. Popřípadě jiné dokumenty v digitální formě jako jsou elektronické časopisy, skripta, manuály. Jsou určeny pro primární použití v elektronických zařízeních jako čtečka digitálních knih, tablet, chytrý telefon nebo i počítač. Všechny tyto přístroje nám umožňují prohlížet velmi rozšířený typ dokumentů. Některé čtečky a všechna chytrá mobilní zařízení fungující na běžných operačních systémech umožňují zobrazení dokumentů světově nejrozšířenějšího kancelářského balíku MS Office.

Čtečka je svým využitím jednostranná, ale oproti tabletu a ostatním zařízením má jednu velkou výhodu a tou je display, používající technologii elektronického inkoustu. (Neumajer, 2015) Ten má dobrou čitelnost i při plném slunci a zároveň spotřeba elektrické energie displayem je řádově nižší a čtečka může být v provozu mnohonásobně déle než tablet nebo chytrý telefon.

Způsoby využití ve vzdělávání

Četba knih má jistě využití ve vzdělání obecně, ale největším přínosem je právě možnost číst na těchto zařízeních skripta, učebnice v digitální podobě nebo různé návody. Vzniká tu možnost využití vyhledávání v dokumentu, takže požadované informace jste schopni nalézt mnohem rychleji než v papírové knize. Další výhodou digitální knihy je možnost v další vrstvě tyto dokumenty libovolně editovat, takže si můžete označovat části textu, můžete si zde přímo dělat poznámky. K dostání jsou i zařízení, která lze ovládat pomocí speciální tužky zvané *stylus*, která umožňuje psát přímo na display tabletu nebo jiného mobilního zařízení. Práce se špičkovými stylusy jako iPencil dává stejné možnosti a skoro stejný pocit jako práce se skutečnou tužkou, perem nebo v podstatě jakýmkoliv psacím nástrojem. Většinou tuto funkci podporují pouze dražší modely mobilních zařízení, ale v poslední době začala být tato zařízení dostupnější. Například firma Apple integrovala tuto technologii do posledního modelu svého tabletu a zároveň výrazně snížila cenu, aby byly možnosti digitálního vzdělávání dostupnější všem žákům a učitelům. Bohužel tato kampaň probíhá zatím pouze ve Spojených Státech Amerických.

Google aplikace ve vzdělávání a iTunes U

Veškerá mobilní zařízení nejčastěji pracují s operačním systémem Android od firmy Google nebo s iOS od společnosti Apple. Každá z těchto firem vytvořila specializovanou aplikaci, která umožňuje vyhledávat v systému a instalovat speciální aplikace, publikace nebo pročitat různé vědecké práce. První službou byla Google Scholar, ale jeho největší konkurent Apple na sebe

nenechal dlouho čekat a nabídl podobnou službu pod názvem iTunes U. Kromě těchto speciálních vzdělávacích aplikací lze ke vzdělávání využít i běžné aplikace, které nejsou primárně ke vzdělání určené. Jako příklad lze uvést různé druhy map nebo Youtube služící k přehrávání videí, které mohou mít vzdělávací obsah.

„Služba Google Scholar představuje jednoduchý způsob uceleného vyhledávání odborné literatury. Z jednoho místa můžete vyhledávat informace z mnoha oborů a zdrojů: recenzované články, dizertační práce, knihy, abstrakty a články od akademických nakladatelství, odborných společností, archivů preprintů a dalších odborných organizací. Služba Google Scholar vám pomůže identifikovat ty nejrelevantnější zdroje na poli výzkumu.“ (GS manual)

Způsoby využití ve vzdělávání

Zejména díky šíři dostupného obsahu a služeb poskytují oba systémy nepřehledné množství vzdělávacích možností a dá se předpokládat, že s narůstajícím množstvím obsahu bude růst i počet uživatelů a v budoucnosti se podobná služba může stát jedním z pilířů budoucího vzdělávání. Jediná nevýhoda z pohledu českého uživatele je nedostupnost většiny obsahu v českém jazyce. Je téměř jisté, že s rostoucí poptávkou po těchto službách se tato situace bude nadále zlepšovat.

Hry, simulace a gamifikace

„Gamifikace. Termín, se kterým jsme se v posledních letech možná občas setkali při rozhovoru s nějakým mladým inovátorem či podnikatelem. Co přesně ale znamená a co může přinést do vzdělávání? Dle definice je gamifikace využívání herních principů v mimo-herním kontextu, kterým může být cokoliv – škola, fitness klub či konference.“ (Lukáš, 2015)

Hra je přirozeným nástrojem vzdělávání, který je aplikován v podstatě od raného věku každého člověka. Právě přes hru poznává dítě svět. Bohužel, jak lidé stárnou, méně si hrají a zapomínají, jaký přínos hra může mít. Někdy dokonce převládne dojem, že se jedná o něco hloupého a rušivého, co do vzdělávání nepatří. Opak je pravdou. Jen máloco namotivuje žáky k práci jako hra. Lze ji využít jak k testování žáků, tak přímo k výuce. Musí být pouze vhodně zvolena s ohledem na to, co je cílem žákům předat za informaci nebo jakou dovednost si mají osvojit. Někdy lze používat běžně známé hry, popřípadě je modifikovat podle potřeb výuky nebo je možné nalézt hry přímo ke vzdělávání určené. Díky digitálním technologiím jsou v současné době dostupné specializované aplikace, které využívají předávání i formací hravou formou. Hry mají využití hlavně mezi mladšími žáky, správně zvolená hra najde uplatnění i u studentů středních nebo vysokých škol. Nevýhodou her je, že nejsou aplikovatelné na všechno, mohou rychle omrzet. Problém také je, že učitelé často využívají hry spíše pro relaxaci studentů než pro naplnění nějakého konkrétního didaktického cíle.

Způsoby využití ve vzdělávání

Hry a simulace přirozeně nutí žáky k aktivitě a nabízí se hned několik přínosů jejich využití.

***Řešení problémů** – Studenti jsou nuceni řešit různé druhy problémů, popřípadě kombinovat znalosti z více oborů a v určité době se rozhodnout a zvolit řešení.*

***Alternativní řešení** – Studenti se naučí, že k výsledku mohou vést různé cesty. Při využití simulace je přínosné i pozorování situace, kdy student se nerozhodl správně a vidí důsledky své volby, ze kterých získá poučení.*

***Praxe** – Ke zdokonalování jakékoliv činnosti je praxe bezpodmínečně nutná a existuje velké množství her určených k tréninku nějaké dovednosti.*

Motivace – Hráči musí řešit různé úkoly, které podmiňují postup ve hře, což je motivuje k další aktivitě, zejména pokud jsou tyto úkoly spojeny s nějakým příběhem nebo širším kontextem.

Komunikace – Během některých her jsou žáci nuceni komunikovat s ostatními hráči, společně se koordinovat a spolupracovat na splnění zadaného úkolu. (Zounek 2016)

Internetová telefonie a instant messaging (IM)

„Je možné si zdarma stáhnout i tzv. multiprotokolového IM klienta (např. Trillian aj.), pomocí něhož lze být připojen k několika komunikačním protokolům zároveň (ICQ, Jabber), ale lze komunikovat rovněž prostřednictvím sociálních sítí, jako je například Facebook a Twitter.“ (Zounek, 2016, str. 138)

Při rozhovoru nebo jiné komunikaci mezi dvěma a více lidmi dochází k předávání informací, stejně jako učitel předává při svém výkladu informace žákům, proto jsou tyto služby jednoznačně považovány za nástroj sloužící ke vzdělávání. Tyto technologie nám umožňují komunikovat s dalšími lidmi jak synchronně, kdy komunikace probíhá v reálném čase, tak asynchronně, kdy je mezi reakcemi různě dlouhá doba, pokud nejsou oba uživatelé on-line a to na neomezenou vzdálenost. Lze nalézt velké množství poskytovatelů. Některé fungují přes speciální klienty (skype), jiné jsou přístupné i přímo přes webové rozhraní internetového prohlížeče (messenger). V zásadě nejčastěji nabízejí tyto funkce: audio hovory, video hovory, konferenční hovory audio i video hovory, textové zprávy a posílání obrázků nebo jiných souborů.

Způsoby využití ve vzdělávání

Využití je velmi široké. Umožňuje konzultace studentů s učiteli na velké vzdálenosti bez nutnosti osobní návštěvy. Písaná komunikace je zálohována a je možná v ní nalézt konverzace staré i několik let. Audio či video hovory lze pohodlně nahrávat, což pomáhá rychlosti i kvalitě zpracování dat, které nám

daná konverzace přinesla. Výhodou je i finanční nenáročnost, která nám umožňuje skoro zadarmo komunikovat s lidmi na druhé straně světa, což je určitě přínos, pokud jde o sdílení informací a zkušeností. Nevýhodou může být internetová bezpečnost, ale v dnešní době většina poskytovatelů využívá různé druhy šifrování, takže to závisí pouze na informovanosti uživatelů.

LMS (systémy pro řízení učení)

Zkratka LMS vychází z anglického termínu - *Learning Management System*

„LMS poskytuje instruktorovi způsob, jak vytvořit a dodávat obsah, monitorovat účast studentů a hodnotit jejich výsledky. LMS může také poskytnout studentům možnost využít interaktivní prvky, jako jsou strukturované diskuse, videokonference a diskusní fóra. (Rouse, 2010)

Jedná se o modulární systém běžně jednotlivě používaných nástrojů, převážně určených pro web 2.0, které spojením do jednoho systému vytváří jeden z nejsilnějších nástrojů určených ke vzdělávání. Je určen primárně ke zprávě obsahu a administrování práv uživatelů. Takováto aplikace umožňuje spravovat dokumenty, monitorovat studenty, podávat zprávy různého charakteru, vkládat interaktivní prvky jako diskusní fóra, blogy nebo video konference a vytvářet přehledy různých událostí, odevzdávat svoje práce a zároveň umožňuje učitelé tyto práce hodnotit a komentovat. Výhodou tohoto systému je jednoduchost, která umožňuje vše ovládat bez větších znalostí jednotlivých technologií. Do systému lze vkládat různé druhy modulů podle potřeb uživatelů.

Příklady některých nejčastěji využívaných modulů:

Úkoly a kalendáře

Správa uživatelů

Správa souborů

Prezentace

Blogy

Fóra

Způsoby využití ve vzdělávání

Tento systém nalézá své uplatnění nejčastěji mezi učiteli a studenty vysokých škol, ale má svoje místo i na nižších úrovních vzdělávání. Jeho nespornou výhodou je sdružení velkého množství funkcí na jednom místě a možnost si tyto funkce personalizovat dle potřeb vzdělávací skupiny.

Masové otevřené online kurzy (MOOC)

Massive Open Online Courses (MOOC) - Masové otevřené online kurzy

Masové otevřené online kurzy se za posledních několik let dostaly do povědomí velkého počtu uživatelů a dají se považovat za rozvíjející se trend v oblasti E-learningu. MOOC je bezplatný kurz, který díky tomu, že je online, není omezen v počtu účastníků, kteří ho mohou současně absolvovat, což je jeho největším specifickým a výhodou.

Masový – velký počet účastníků

Otevřený – kurz je pro všechny bez rozdílů

Online – vše je dostupné bez nutnosti někam chodit. Vše se odehrává ve virtuálním prostředí.

Kurz – systematické výukové aktivity řízené kompetentním učitelem.

Způsoby využití ve vzdělávání

Možnost využití těchto kurzů se nabízí jako alternativa k běžným přednáškám, kdy student dostane všechny informace, aniž by musel dojíždět na přednášku do jiného města. Tento systém nabízí i možnosti interakce mezi studenty a učitelem, kdy učitel může například pokládat otázky, na které studenti reagují v reálném čase stejně jako na skutečné přednášce. (Zounek, 2016) Jeho další předností je zejména vhodnost k využití pro účely celoživotního vzdělávání. Některé výzkumy ve světě ukázaly, že největší zájem o tyto kurzy mají lidé nižšího než vysokoškolského vzdělání, jejichž věk však překročil hranici 25 let. Další využití může tento nástroj nalézt v podnikovém vzdělávání. Za největší nevýhodu lze považovat fakt, že jen malý počet účastníků dokončí celý kurz. To se dá do jisté míry přisuzovat tomu, že kurzy jsou zdarma. Pokud by se jednalo o placený kurz, byl by počet účastníků, kteří kurz úspěšně dokončí určitě větší, stejně jako je tomu dnes u jakýchkoliv placených kurzů.

Mobilní technologie

V oblasti e-learningu v poslední době začíná rezonovat téma mobil learningu (m-learning). *Mobile learning je příkladem využití moderních technologií, který rozšiřuje či umocňuje možnosti jiných technologií ve výuce a učení. Mobile learning není vůči e-learningu (ve všech jeho podobách) alternativním nebo náhradním řešením, ale pouze doplněním ve smyslu zapojení mobilních prostředků. (Zounek, 2016)* Tento pojem se dá praktikovat jednoduše jako jakákoliv forma učení, která je realizována skrze mobilní zařízení jako jsou chytré telefony nebo tablety. Nejdůležitější podstatou celé technologie je, že student není vázán na určité místo a výuka může probíhat kdekoliv. Vše je samozřejmě podmíněno dostupností internetu, ke kterému se mobilní zařízení musí připojit. V dnešní době nám mobilní zařízení poskytují v podstatě všechny možnosti jako běžný počítač s přidanou hodnotou neomezené mobility. Hlavním limitem m-learningu je velikost obrazovky, nepraktičnost při psaní větších písemných celků a výdrž baterie, takže se jedná spíše o rozšíření E – learningu

než o jeho alternativu. Některé tablety jsou ve výdrži, velikosti obrazovky i výkonu srovnatelné s běžným počítačem, takže je někteří uživatelé opravdu vnímají jako ekvivalent k notebooku. Neumajer vidí rozdíl mezi tabletem a počítačem následovně: *„Zatímco práci se stolním či přenosným počítačem a operačním systémem Windows zná každý učitel, tablety jsou mezi učiteli stále málo známé. Tablety využívají vícedotykové ovládání, pro zadávání textu se používá tzv. virtuální klávesnice, někdy též označovaná za softwarovou, která se zobrazí na dotykovém displeji. Špatnou zprávou je, že všechny běžně dostupné platformy používají implicitně nezvyklé rozložení českých kláves a změna tohoto rozložení není úplně intuitivní, natož jednoduchá.“* (Neumajer, 2015) Výše zmíněný problém se dá řešit nákupem hardwarové klávesnice, ale to do jisté míry zhoršuje praktičnost mobilních zařízení, protože rozměrově musí být poměrně velká, pokud se má na takovéto klávesnici psát pohodlně.

Způsoby využití ve vzdělávání

Mobilní zařízení má ve výuce široké využití. Mohou se na něm spouštět vzdělávací aplikace, žáci mohou sami vyhledávat zadané informace a dále s nimi pracovat. Velké využití nabízí i při online testování. Nevýhodou je, pokud používají žáci k práci svoje mobilní zařízení, mohou se věnovat i činnostem, které s výukou vůbec nesouvisí, proto je žádoucí, aby výuka s mobilními zařízeními probíhala na školních přístrojích vybavených unifikovaným softwarem.

Online dotazníky a ankety

Online dotazníky a ankety jsou velmi vhodným nástrojem k vytváření různých průzkumů. Respondent vybírá z více možností a jeho výsledky jsou zpracovány okamžitě po odeslání testu. Zároveň je lze využít k online testování. Na internetu je dostupné velké množství nástrojů, které umožňují takové dotazníky velmi jednoduše vytvářet, takže každý učitel má nyní možnost online testování využít. Kromě klasických testů lze vytvářet i jiné formy puzzlů, kde může být úkolem například srovnat určité pojmy podle daného parametru. Výhodou je, že studenti vidí výsledky po každé odpovědi v reálném čase a ne až

další den po vyhodnocení učitelem, což zvyšuje motivaci a soutěživost. Příkladem, takových služeb je Kahoot, Survio nebo aplikace Socrative. „Socrative nabízí zvláště aplikaci Socrative Student a zvláště aplikaci Socrative Teacher a umožňuje vytvářet a distribuovat studentům online testy. Učitel v aplikaci Socrative Teacher jednoduchým způsobem vytváří testové otázky tří základních typů: ano/ne, výběr z nabízených odpovědí a krátká tvořená odpověď.“ (Neumajer, 2015, str. 172) Tyto služby nacházejí využití při zpracovávání dotazníků a u různých vysokoškolských prací zaměřených hlavně na kvantitativní výzkum.

Způsoby využití ve vzdělávání

Kromě již zmíněných průzkumů, dotazníků a online testování u běžných studentů je tento nástroj vhodný zvláště u žáků ve speciálních a praktických školách, kde jsou některé běžné testovací a hodnotící nástroje špatně použitelné.

Sociální sítě

Sociální sítě jsou výrazným znakem této doby a přináší spoustu pozitivních i negativních aspektů. „Obecně bychom mohli říci, že jde o druh online služby, která umožňuje komunikaci a sdílení informací, a to více méně trvalým způsobem.“ (Zounek, 2016) Nejznámější sociální sítě současné doby je Facebook, což je multifunkční online síť, která integruje velké množství funkcí. Sociálních sítí tohoto typu je více, ale díky jejich komplexnosti a do jisté míry složitosti je současným trendem vznik sociálních sítí s užším zaměřením. Jsou sítě orientované na fotografie a krátká videa jako Instagram nebo na práci a profesní zájmy jako LinkedIn. Všechny sociální sítě mají shodný znak a tím je existence profilů, které prezentují daného uživatele v souvislosti s tím, v jaké síti se nachází. Ostatní uživatelé mají možnost sledovat jakýkoliv veřejný profil a dění na něm. Toho využívají k sebezprezentaci vědci, umělci nebo i obyčejní lidé. Největším přínosem je, že tyto sítě spojují velký počet uživatelů a dokáží je podle nadefinovaných parametrů propojovat. Uživatelé si pak mezi sebou

mohou sdílet informace libovolného typu. Bohužel z toho plynou i jistá rizika, která se teď skloňují zejména ve spojitosti se sítí Facebook. Mezi největší riziko patří hlavně zneužití informací, které tyto sítě uchovávají, zpracovávají a ne zcela čitelně využívají. Vše odstartoval skandál s firmou Cambridge Analytica data, která nezákonně ovlivňovala veřejné mínění v některých státech. Této společnosti je přičítán i značný podíl na odhlasování brexitu ve Velké Británii. Dalším problémem je, že na sociálních sítích může kdokoliv zveřejnit v podstatě cokoli bez ohledu na to, jestli je to pravda. Správce sítí zajímá pouze, jestli není porušován zákon a ne, jestli někdo neříká pravdu a manipuluje s míněním lidí. Bohužel, velké množství uživatelů bez jakéhokoliv kritického myšlení falešné zprávě uvěří a v horším případě ji dále šíří. Z toho nyní profitují některé zájmové skupiny i státy, které dezinformace využívají jako nástroj k prosazování vlastních zájmů. Falešným zprávám se obecně říká *fake news*. Problém fake news a cílených dezinformací se naštěstí dostává do veřejného prostoru a tím i do povědomí našich občanů. *Jedinou obranou je stálá a cílená intenzivní osvěta celé populace, jak je vidět v některých zemích jako je například Finsko, kde dezinformační kampaně dosahují řádově zlomkového úspěchu ve srovnání s naší republikou. (Wirnitzer, 2017)*

Způsoby využití ve vzdělávání

Sociální sítě mají široké využití ve vzdělávání, jelikož zde uživatelé vytvářejí jak uzavřené, tak otevřené skupiny zaměřující se na určitý společný znak nebo zájem. Může to být skupina kynologů či vegetariánů, kteří mezi sebou sdílí svoje zkušenosti. Kdokoliv může založit jakoukoliv skupinu a pozvat do ní uživatele dle svého výběru. Třídy si mohou vytvořit uzavřené skupiny, kde jim učitel může sdílet informace nebo libovolné dokumenty. Zjednodušeně řečeno, je sociální síť místo, určené ke sdílení informací.

Plánování času a úkolů

V dnešní době je kladen důraz na efektivitu práce a z toho vyplývající *time management*. Moderní technologie nabízejí širokou škálu nástrojů, které nám jsou v této oblasti cenným pomocníkem. Dva základní nástroje lze popsat jako plánovače času – plánovací kalendáře a upomínky. Plánovače času fungují stejně jako plánovací kalendář, ale jsou do něj implementovány další nástroje. Digitální kalendář lze nakonfigurovat přesně podle požadavků uživatele. Kromě toho, že každý den máte ráno připraven přehled vašich denních úkolů, poskytují tyto kalendáře možnost zaznamenat mnoho dalších informací, se kterými aplikace pracuje. Může se jednat o místo vaší plánované schůzky včetně adresy a aplikace vám pošle oznámení, že je čas vyrazit, abyste schůzku stihl v závislosti na aktuální dopravní situaci. Kalendáře mohou být i sdílené, což má využití v podnikovém prostředí, ale i ve vzdělávání. Učitel může sdílet kalendář všech činností plánovaných ve výuce jako jsou termíny odevzdání prací a podobně. Většina kalendářů nabízí i různé typy upomínek, které si každý uživatel může nastavit dle potřeby. Existují i samostatné aplikace na upomínky a plánování úkolů, ale většinou fungují v systému s nějakým běžným využívaným kalendářem jako je Google kalendář nebo iKalendář. *„Známým nástrojem pro správu úkolů či tzv. to-do seznamů je Remember The Milk (<http://www.rememberthemilk.com/>). Po registraci získá uživatel přístup do prostředí, ve kterém může zadávat jednotlivé úkoly. Těm je možné kromě názvu či popisku přiřazovat také lokalizaci, tagy nebo osoby, které se na plnění úkolu podílejí. Mimo to je možné připojit datum, takže systém uživateli automaticky zajistí rozložení úkolů do časového plánu.“* (Zounek, 2016) Plánování úkolů může být i sdílené. Vedoucí ve firmě může během dne svému podřízenému přidat nějaký úkol a tento podřízený dostane okamžitě upozornění na tento úkol. Po splnění označí tento úkol za splněný a jeho nadřízený okamžitě ví, že úkol byl již splněn. Tyto technologie nacházejí uplatnění i v běžném životě, kdy žena svému partnerovi sdílí seznam očekávaného nákupu včetně položek a on si je jednoduše odškrtnává a nehrozí, že něco zapomene.

Způsoby využití ve vzdělávání

Většina výše zmíněného využití je jednoduše aplikovatelná i na oblast vzdělávání. Za nejlépe využitelnou funkci ve vztahu ke vzdělávání lze proto označit jednoduché vkládání úkolů, sdílení termínů, ale i celých kalendářů. To podporuje spolupráci ve skupině a přispívá k lepší efektivitě práce studentů i učitelů.

Podcast, screencast, video streaming, tutoriál

Podcast označuje šíření videa nebo audia přes internet. Podcasty je možné sledovat živě, ale i se zpožděním nebo si je kdykoliv stáhnout přímo do počítače a dále s ním nakládat jako s jakýmkoliv audio nebo video souborem. Tento nástroj je hojně využívám v rádiích, kde si posluchač může zpožděně poslechnout oblíbený program, pokud ho nestihl v čas vysílání. Můžeme se s ním setkat i mezi youtubery nebo na internetových televizích, jaké u nás reprezentuje třeba stream.cz

Video streaming je druh podcastu, kdy je video obsah vysílán živě. Vysílání bývají většinou dostupná v archivu i po ukončení živého přenosu. Tento nástroj bývá využíván zejména pro živé vysílání přednášek, kulturních a sportovních akcí nebo pro politické briefinky. Tyto technologie jsou jednoduše implementovány do většiny sociálních sítí, ale nabízí je i Youtube nebo Twitch. Mobilní zařízení s kamerou a mikrofonem, která jsou připojena k internetu jsou nejjednodušším nástrojem pro vytvoření streamu. Pokud je potřeba realizovat vysílání v lepší obrazové nebo zvukové kvalitě, jsou k dispozici bezplatné programy, které umožňují připojení externích zařízení, ale pouze přes počítač. Nejrozšířenějším programem v této oblasti je OBS, který je dostupný zdarma. Tento program nabízí i funkci screencast, která umožňuje do video výstupu počítače vysílat obraz pracovní plochy nebo konkrétního okna libovolného programu. To má velké využití u video tutoriálů. Tutoriál je dle slovníku cizích slov *návod k použití, který na konkrétních příkladech "krok za krokem" názorně*

ukazuje, jak se používá určitý počítačový program či nějaké zařízení. (slovník – tutorial) Tutoriálová videa jsou specializovaná výuková videa, která jsou zadarmo, ale i placená. Uživatel se dozví, jak docílit požadovaného záměru popsaného krok po kroku. Může se jednat o na Youtube zadarmo dostupný návod na ovládání televize, kde jsou shrnuty základní informace o zařízení a jeho ovládaní či zapojení nebo o placený kurz zaměřený na práci se sofistikovaným softwarem jako je Adobe Photoshop. Při tutoriálech na práci s různými programy je screencast velmi důležitý, protože dovoluje pozorovat přesně, co školitel nebo učitel na počítači dělá. Díky připojenému mikrofonu je takovéto video obohaceno o výklad a různé komentáře. Tento nástroj je velmi užitečný, jelikož pro uživatele pochopitelněji předá informace, které by se v návodu špatně hledaly nebo dokonce tyto informace ani běžně dostupné nejsou. Další výhodou je možnost tato videa komentovat, popřípadě vznést dotaz, pokud jste danou informaci ve sledovaném videu nenašli.

Způsoby využití ve vzdělávání

Způsob využití je velmi široký, záleží pouze na učiteli. V tutoriálech lze nalézt chemické nebo fyzikální pokusy, návody na práci s programy nebo i inspiraci včetně návodů na zhotovení různých výrobků do výtvarné výchovy nebo pracovního vyučování.

Webinář

Slovo webinář vzniklo spojením slov web a seminář, takže označuje seminář, který je realizován v reálném čase přes určitý web. *Tento nástroj přitahuje více a více pozornosti díky pokrokům v on-line učebních technologiích, protože webové nástroje usnadňují komunikaci v reálném čase a obohacují interaktivitu v prostředí online vzdělávání.* (Wang, 2008) Tyto služby nabízí více poskytovatelů (Adobe connect) a umožňují stejně jako některé výše zmíněné nástroje realizovat seminář, přednášku nebo workshop bez nutnosti studentů cestovat na místo konání. Účastníci mezi sebou mohou audiovizuálně

komunikovat, mají k dispozici prezentace nebo jiné soubory dle potřeby.

Způsoby využití ve vzdělávání

Využití má stejné jako jakýkoliv vzdělávací kurz nebo seminář, který díky online realizaci přináší účastníkům větší časovou flexibilitu.

Wiki (a Wikipedie)

„Wiki (původně havajské slovo pro „rychlý“) je – velmi zjednodušeně – webové prostředí pro snadné editování jakéhokoliv rozsáhlého a strukturovaného online obsahu libovolně velkou skupinou lidí, nejčastěji všemi uživateli obsahu.“ (Zounek, 2016)

Wikipedie a všechny webové stránky tohoto typu přinášejí rychlý a jednoduchý přístup do otevřené encyklopedie, kterou mohou všichni uživatelé upravovat. Průběžně se ukládají všechny verze stránky, takže pokud někdo vložil špatnou informaci, lze se jednoduše vrátit k původní verzi. Jedná se o veřejnou správu obsahu, kdy kdokoliv má právo obsah nahlásit, popřípadě upravit, pokud nalezne nějaké chyby či nepřesnosti. To je její velkou výhodou. Nevýhodu zase je, že se jedná o ohromný soubor informací, který stále roste a kontrolovat všechny informace v něm uložené je prakticky nemožné, proto se může stát, že je zde zveřejněna nepravdivá informace po dlouhou dobu, pokud se nenajde někdo, kdo si toho všimne, věc nahlásí, popřípadě opraví. Naštěstí se většinou jedná o okrajové informace, protože ty podstatné jsou častěji vyhledávány a je větší pravděpodobnost, že někdo chybu odhalí. Dá se konstatovat, že od svého vzniku se validita zde zveřejněných informací zvýšila a stále zvyšuje.

Způsoby využití ve vzdělávání

Na wikipedii lze nalézt význam většiny známých termínů a pojmů, takže se během času stala neodmyslitelným nástrojem k získávání informací všeho druhu jak pro žáky, tak pro učitele.

7. Limity užití nástrojů digitálního vzdělávání

Rozvoj využívání digitálních technologií lze pozorovat ve všech oblastech lidského života. Často však uživatelé těchto technologií narážejí na určité limity, které jejich používání omezují nebo dokonce zcela brání. Jinak tomu ani není při využití těchto technologií ve vzdělání.

Prvním a zcela zásadním limitem je konektivita. Využití většiny digitálních technologií je podmíněno přístupem k internetu. V době, kdy má skoro každý občan internet doma, to zní trochu zvláště, ale je to tak. Míst bez signálu po republice už moc není, ale problém tkví v distribuci signálu po budově školy. Velká část škol sídlí ve starých budovách, kde je šíření wifi značně limitováno. Většinou se tento problém dá technologicky vyřešit, ale náklady na tato řešení bývají dražší. Mnoho škol má ještě stará pomalá hardwarová zařízení, pořízená v době, kdy byly nároky kladené na konektivitu daleko nižší. Pro ředitele tak není pořízení odpovídajícího hardwaru prioritou, když „tak nějak“ funguje stávající. Dalším faktem je, že mnoho ředitelů nevidí vůbec nutnost něco měnit, protože zastávají klasické výukové metody a využití internetu a dalších moderních technologií je nezajímá, nemají o jejich možnostech povědomí nebo je dokonce vidí jako věc nežádoucí a rozptylující od běžné výuky. Díky tomu je na mnohých školách stav, kdy v některých učebnách je pro vyučující internet dostupný a v jiných není, takže pokud mají sami učitelé zájem pracovat s online obsahem jsou nuceni se připojovat přes hotspot na mobilním telefonu a dotovat výuku ze svého. Na školách mají učitelé dostupné notebooky, ale efektivita jejich využití je nízká a do jisté míry postrádá smysl, když chybí nejsilnější nástroj a oni počítač využívají k vyplňování tabulek a práci s offline dokumenty. Druhá varianta problému je, že internet dostupný sice je, ale přenosová rychlost je nízká, takže využití obsahu s většími datovými toky jako jsou videa, streamy nebo podcasty je opět limitováno. Dalším limitem může být i nedostatečné množství technického vybavení jako počítačů a zobrazovací techniky. Je běžné, že počítače a projektory jsou dostupné například pouze v odborných učebnách,

takže tuto techniku většinou mohou využívat pouze učitelé, kteří daný předmět učí a ostatní jsou odkázáni na to, že si s kolegou prohodí učebnu, když potřebují projektor. Možnost využít počítač v hodině je velmi přínosná, ale pokud chybí možnost, jak digitální obsah prezentovat studentům, tak se opět smysl vyžití moderních technologií ve vzdělání ztrácí. Všechny tyto technické limity jsou řešitelné, pokud bude vůle ředitelů se současnou situací něco dělat. Někteří respondenti již zmiňovali plány či přísliby svých ředitelů na pořízení tabletů nebo jiného vybavení, které jim usnadní výuku a tyto technické limity zmenší.

Posledním limitem je samotný učitel. Mnozí nemají ani rámcovou představu, jaké možnosti jim moderní technologie nabízí a přináší. Pokud jim pak chybí vůle tyto informace získat a digitální technologie ve výuce používat, jedná se o problém, který je mnohem hůře řešitelný než kterýkoliv z technických limitů.

Limity učitelů dle strategie digitálního vzdělávání do roku 2020:

1) nedostatek času – na vzdělávání, na zkoumání nových technologií a jejich možností, na přípravu výuky a výukových materiálů

2) nedostatečná znalost obsluhy digitálních technologií, nedostatečná schopnost řešit základní technické problémy

3) problémy při organizaci výuky, zejména v případech, kdy je více žáků na počítač a další zařízení

4) problémy při provázání digitálních technologií a učebních osnov ve školním vzdělávacím programu

5) negativní postoj k začlenění digitálních technologií do výuky, nesouhlas s názorem, že digitální technologie mohou být pro výuku přínosné

6) špatné předchozí zkušenosti s využitím digitálních technologií ve výuce

7) *obavy z digitálních technologií a nedostatek sebevědomí, strach ze ztráty autority před žáky i kolegy*

8) *přesvědčení, že používat počítač je složité a náročné*

9) *strach ze změn obecně, nedostatek motivace ke změnám zavedených pedagogických postupů a ke zlepšování svého pedagogického výkonu (DigiStrategie 2020)*

Limity na úrovni škol dle strategie digitálního vzdělávání:

1) *absence vize a školní strategie vedení škol v rozvoji digitálních technologií ve škole a rozvoji digitální gramotnosti žáků*

2) *klima školy málo (nebo vůbec ne) podporující inovace,*

3) *nedostatek poskytované motivace, odborné podpory učitelům, absence plánu profesního rozvoje učitelů, nestanovení školních metodiků a koordinátorů digitálních technologií a školního vzdělávacího programu, kteří by měli dostatek vymezeného času věnovat se úkolům plynoucím z jejich pozice*

4) *nedostatek technické podpory a profesionálních správců ICT*

5) *nedostatečná dostupnost digitálních technologií (jejich umístění převážně ve specializovaných učebnách a málo nebo vůbec ne v běžných třídách) a výukových zdrojů (přístup ke společným materiálům ve škole i z domova)*

6) *nedostatek organizační podpory, absence funkčního a efektivního rozvrhu místností a dostupných digitálních zařízení*

7) *zastaralé nebo nevhodné vybavení (softwarové i hardwarové), nedostatek prostředků na jeho údržbu, provoz a obnovu. (DigiStrategie 2020)*

8. Problematika falešných zpráv (fake news)

Termín fake news bývá s rozmachem sociálních sítí skloňován čím dál častěji, i když různé záměrné dezinformace používají jedinci, skupiny i státy od nepaměti. Díky tomu, že jsme měli v poslední době možnost se sami názorně přesvědčit o dopadu těchto zpráv na naši společnost a veřejné mínění, začíná alespoň část široké veřejnosti chápat nebezpečí, které fake news přináší.

Fake news (česky „podvržené zprávy“) jsou žánr tzv. žluté žurnalistiky (bulvární či neetické novinářiny) úmyslně šířící dezinformace či hoaxy za účelem ovlivnit a zmanipulovat příjemce. Doménou fake news bývají dezinformační weby, šířeny ale mohou být prostřednictvím všech mediálních platforem nejčastěji jako email nebo v sociálních sítích. První, kdo podvrženou zprávu zveřejní je typicky nepřiliš známé internetové médium, respektive dezinformační web. Autor doufá, že zpráva se z jeho webu dostane do mainstreamových médií (Gregor, 2018, str. 144)

Na sociální síti se z dezinformačních webů šíří fake news nejen za oficiální stránky daného webu, ale také přes několik spřízněných stránek s názvy jako např.: chytme zloděje, sdílíme pravdu apod., které většinou ovládá stejná osoba jako původní stránku nebo osoby nějak spřízněné. Tyto další stránky se starají o masivnější šíření fake news a zároveň přidávají zprávě na věrohodnosti, pokud ji čtenáři vidí na více místech. Za dezinformační weby jsou u nás považovány například stránky AC24.cz, aeronet.cz nebo parlamentnilisty.cz.

Seznam dalších webů lze nalézt na:

https://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/weby_list/

Základní problém vzniká už tím, že velmi často člověk, který narazí na nějakou falešnou zprávu nepoužije kritické myšlení a zprávu rovnou přijme za

pravdivou. To může udělat z několika důvodů, ale výsledek je vždy stejný. Většinou pak takovou zprávu šíří dál mezi své blízké, kamarády nebo známé.

Můžeme se setkat s jednoduchými lehce rozpoznatelnými podvrženými zprávami, ale i se sofistikovanými desinformacemi, které bývá těžké odhalit, protože se tváří oficiálně a často i falešně odkazují na oficiální zdroje, které mají v očích občanů nějakou váhu.

Základním znakem dobré fake news je, že je to zpráva uvěřitelná a zakládající se na skutečných faktech. Pouze část informace je lživá, manipulativní nebo záměrně nepřesná. Dalším znakem je, že vyvolává emoce, což může vést k zatemnění úsudku a automatickému přijetí informace bez jakéhokoliv zamyšlení.

Falešná zpráva může oklamat každého, ale nejčastěji se obětí takových zpráv stávají starší lidé, kteří byli zvyklí věřit novinám a televizi, jakožto oficiálním informačním kanálům, za který považují obecně i internet. Ocitli jsme se v době, kdy polovina této planety surfuje na internetu. Denně Googlu položíme na 3 biliony otázek. V české republice je k internetu připojeno 80 procent všech domácností. Zvykli jsme si být online téměř nonstop. (Gregor, Vejvodová, 2018) Ukázalo se, že důležitou roli v posouzení věrohodnosti zprávy hraje zdroj informace. V případě, že je zdrojem falešné zprávy osoba blízká, která požívá určité důvěry a úcty, běžně pak příjemce opět informaci přijme bez přemýšlení.

V celé Evropě již vzniklo velké množství kampaní, které se zaměřily na informování a šíření osvěty o tomto tématu mezi širokou veřejností. Tyto kampaně se snaží lidi vést k tomu, aby ověřovali informace z více nezávislých zdrojů, snažili se kriticky myslet a všímali si některých určitých znaků, které falešné zprávy často mívají.

Praktická část

9. Cíle práce

Cílem této práce je zjistit rozdíl v přístupu k využívání moderních technologií ve vzdělávání a získávání informací učitelů zeměpisu druhého stupně základních škol ve věkových skupinách do 35 let a nad 35 let. Konkrétně jsem se zajímal, jaké moderní nástroje používají respondenti ke svému zájmovému i profesnímu vzdělávání a při získávání informací obecně.

Mezi dílčí cíle patří zjistit, jak si učitelé v dané věkové skupině ověřují zdroje, pravdivost zpráv a informací, které se k nim dostávají zejména z internetu, ale i od svých blízkých. V poslední době je problém desinformací a fake news velmi aktuální, proto si kladu za cíl zjistit, jestli jsou si učitelé tohoto problému vůbec vědomi a zda s tímto fenoménem mají nějakou zkušenost. Dalším dílčím cílem je zmapovat, jaké vybavení mají ve školách k dispozici a jestli mají možnost během svých hodin používat nějakou zobrazovací techniku nebo mobilní zařízení, kterým mohou prezentovat jimi zvolený digitální obsah. Technické vybavení je jedním z podstatných limitních faktorů v realizaci moderní digitální výuky.

V poslední části rozhovorů jsem zkoumal, jaké jednotlivé nástroje digitálního vzdělávání používají učitelé přímo během svojí výuky a jaké jsou rozdíly mezi oběma skupinami.

10. Metodika

Pro moje zkoumání se jako vhodnější způsob výzkumu jevil kvalitativní výzkum, jelikož dovoluje pohlížet na zkoumaný problém do hloubky ve více rozměrech. Tento typ výzkumu se snaží popsat zkoumaný problém v širších souvislostech, což je zásadní pro porozumění jakémukoliv problému. Dá se říci, že má oproti kvantitativnímu výzkumu i jiné poslání, které podle Dismana je: „*porozumění lidem v sociálních situacích*“. (Disman, 2011, str.289). Disman také uvádí jeden příklad běžně používané definice, který zní: „*Kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím.*“ (Disman, 2011 str. 285).

Tabulka 2 - Srovnání cílů u kvalitativního a kvantitativního šetření (Disman, 2011, str.286)

Kvantitativní	Kvalitativní
Cílem kvantitativního výzkumu je testování hypotéz	Cílem kvalitativního výzkumu je vytváření nových hypotéz, nového porozumění, vytváření teorie

Volba respondentů.

Můj výzkum byl zaměřen na učitele zeměpisu na druhém stupni základní školy. Rozhodl jsem se do zkoumaných skupin zařadit tedy učitele se stejnými kombinacemi předmětů, které vyučují. Statisticky nejčastěji jsem se setkával s kombinací zeměpis – tělesná výchova, a proto jsem si zvolil učitele právě s touto kombinací. Respondenty jsem volil na základě doporučení a ochoty se mého výzkumu zúčastnit. Primárně bylo mým cílem získat respondenty z jedné oblasti. Je to Královéhradecký kraj, kde současně působím jako učitel i

já. Oslovil jsem školy ve městě, kde žiji. Ve dvou případech byli učitelé ochotni se mnou rozhovor absolvovat a podělit se se mnou o svoje zkušenosti. Je škoda, že ochotu se zúčastnit tohoto výzkumu neprojevilo více učitelů ze Dvora Králové nad Labem. Z tohoto důvodu, jsem byl nucen hledat respondenty i v dalších městech. Na základě doporučení učitelů, kteří se již rozhovorů zúčastnili, jsem oslovil další dva pedagogy v nedalekém městě Trutnov. S každým z nich jsem se sešel a rozhovor úspěšně absolvoval. I oni mi doporučili několik kolegů, kteří by mohli být ochotni mi pomoci svojí účastí na realizaci této práce. Bohužel, někteří vůbec nereagovali a jediná původně ochotná učitelka z různých důvodů naše setkání několikrát přesunula, až jsem ztratil trpělivost a z obavy o dodržení termínů jsem oslovil svoje bývalé spolužáky z Masarykovy univerzity, kteří mi již dopředu slíbili, že jsou ochotni rozhovor absolvovat. Realizaci rozhovorů jsem měl naplánovanou na konec října, ale kvůli prodlevám, které způsobilo opakované posouvání termínů rozhovorů, poslední rozhovory byly realizovány až v prosinci. Ty však proběhly díky ochotě obou učitelů velmi hladce. Oba působí v Jihomoravském kraji. Žijí v Brně, ale dojíždějí do nedalekého Blanska, které svojí velikostí stále spadá do středně velkého města a proto bylo pro výzkum vhodné. Větší obce, které jsou zřizovateli těchto škol, mají širší finanční možnosti, proto jsem usoudil, že by to mohlo mít vliv na výsledky v oblasti technického vybavení škol a z tohoto důvodu jsem vybral města v rozmezí 15 000 – 30 000 obyvatel.

Respondenti pocházejí ze tří oblastí. Do každé zkoumané skupiny jsem proto volil vždy jednoho respondenta z každé oblasti.

Město 1 – Dvůr Králové nad Labem (Královéhradecký kraj)

Dvůr Králové má cca 16 000 obyvatel

Město 2 – Trutnov (Královéhradecký kraj)

Trutnov má cca 30 000 obyvatel

Město 3 – Blansko (Jihomoravský kraj)

Blansko má cca 21 000 obyvatel

Základní zkoumaný soubor jsou muži i ženy. Jedná se o učitele zeměpisu druhého stupně základní školy. Zkoumaný soubor jsem si rozdělil do dvou skupin. Skupiny jsou vymezeny věkem. První je do třiceti pěti let včetně a druhá skupina je třicet šest let a více. Tuto hranici jsem zvolil tak, že učitelé narození před 35 lety nastupovali do první třídy jako první porevoluční ročník a vyrůstali souběžně s vývojem moderních technologií.

Pracoval jsem se šesti respondenty. Byli mezi nimi čtyři muži a dvě ženy. První skupina do 35 let nebyla z důvodu věku ukončení studia a nástupu do práce věkově tak různorodá. Ve druhé skupině jsem zvolil jednoho respondenta, těsně nad dělicí hranicí, druhého ve věku 45 let a posledního ve věku nad 50 let.

Respondenti byli převážně z běžných základních škol. Jeden působí na víceletém gymnáziu a jeden na základní škole, kde je i třída pro děti se specifickými poruchami učení. Všechny tyto školy vzdělávají podle stejného rámcového programu.

Pro moje zkoumání se jako vhodnější způsob výzkumu jevil kvalitativní výzkum, jelikož dovoluje pohlížet na zkoumaný problém do hloubky ve více rozměrech. Tento typ výzkumu se snaží popsat zkoumaný problém v širších souvislostech, což je zásadní pro porozumění jakémukoliv problému. Dá se říci, že má oproti kvantitativnímu výzkumu i jiné poslání, které podle Dismana je: „*porozumění lidem v sociálních situacích*“. (Disman, 2011, str.289). Disman také uvádí jeden příklad běžně používané definice, který zní: „*Kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím.*“ (Disman, 2011, str. 285).

Výzkumné problémy

- 1) jaké moderní technologie určené ke vzdělávání učitelé znají
- 2) jaké moderní technologie určené ke vzdělávání učitelé skutečně využívají
- 3) jaké moderní technologie používají přímo ve výuce,
- 4) jak se učitelé orientují na internetu a jak dokáží ověřovat hodnověrnost zdrojů
- 5) Jsou si vědomi existence falešných zpráv (fake news)

Metody výzkumu:

Výzkum probíhal metodou kvalitativního výzkum realizovaného pomocí strukturovaných rozhovorů se zástupci obou zkoumaných skupin.

Rozhovor byl rozdělen na několik částí. V první části jsem se dotazoval na základní informace o respondentovi jako je věk, jak dlouho pracuje jako učitel a na jakém typu školy pracuje. V úvodní části jsem se také ptal na vztah respondentů k moderním technologiím a jestli vlastní některé z v dnešní době běžných zařízení, jako je počítač, mobil, tablet nebo třeba čtečka e-knih.

Obecné otázky – Blok I.

- 1) Kolik je vám let?
- 2) jak dlouho učíte?
- 3) Učíte na základní škole nebo víceletém gymnáziu?
- 4) Jaký máte vztah k moderním technologiím?
- 5) Vlastníte nebo využíváte některé z těchto zařízení? - chytrý mobil, tablet, počítač, čtečka ebooků. Které z nich používáte k získávání informací nebo sebevzdělávání? Jak často a k čemu je využíváte? (web, aplikace, četba dokumentů, komunikace)

Druhá část byla zaměřena na to, jakým způsobem se respondent vzdělává a získává informace obecně. Respektive jaké moderní technologie k tomu využívá. V této části jsem nechával dotazované volně odpovídat a když popsali všechny způsoby, jakými se vzdělávají, tak jsem jim nabídl ze seznamu dalších nástrojů určených ke vzdělávání a získávání informací ty, které sami neuvedli.

U těchto možností jsem se dotazoval, zdali daný nástroj znají. Pokud ano, tak jestli ho někdy využívají nebo využívali. Všichni respondenti měli možnost vyjádřit svůj názor na každý jmenovaný nástroj. Na konci tohoto bloku otázek jsem se ještě zeptal, jestli si nevzpomněli na nějaký další způsob vzdělávání se.

Vzdělávání se a získávání informací – Blok II.

Hlavní otázka:

Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč?

Následná nabídka možností, pokud respondent neodpoví přímo nebo daný nástroj nezmíní.

(Uveďte u každé možnosti, jestli tento nástroj znáte, jestli jste ho již někdy použil. Jaký je Váš názor na něj nebo vaše zkušenosti.)

- 1) Používáte Blogy
- 2) Navštěvujete diskuzní fóra (odborná X laická)
- 3) Používáte E-booky či E-portfolia
- 4) Využíváte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunes U
- 5) Využíváte hry, simulace, gamifikace

- 6) Používáte komunikační nástroje jako skype, messenger (zprávy a audio/video hovory)
- 7) Pracujete s Online dotazníky a anketami
- 8) Pohybujete se na sociálních sítích
- 9) Využíváte nástroje na plánování času a úkolů
- 10) Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály
- 11) Získáváte informace ze stránek typu Wiki
- 12) Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Třetí část byla zaměřena na ověřování informací. Během rozhovoru jsem se snažil zjistit, jestli si jsou respondenti vědomi problematiky lživých zpráv, jestli si ověřují zdroje a pravost informací, které získávají na internetu nebo od svých blízkých. Dále jsem se dotazoval na druhy informací, které si ověřují a které ne. Snažil jsem se zjistit, jestli si ověřují i informace, které dostanou od blízké osoby a jaký typ informace si ověřují. Několik otázek bylo zaměřeno blíže na dezinformace a problematiku falešných zpráv (fake news). V poslední otázce tohoto bloku jsem se ptal, ze kterých zdrojů čerpají informace o běžném dění ve světě a společnosti. Cílem této otázky bylo zjistit, jestli se na seznamu zdrojů neobjeví i nějaké dezinformační weby.

Orientace v informacích na internetu a ověřování zdrojů – blok III.

- 1) Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

- 2) Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?
- 3) Víte, že existují fake news či jiné cílené desinformace?
- 4) Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?
- 5) Viděl jste někdy nějakou fake news? Jakou?
- 6) Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?
- 7) Stalo se vám někdy, že jste získal nějakou informaci na internetu, která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?
- 8) Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě?

V poslední části rozhovoru jsem pokládal otázky převážně na moderní technologie, které každý daný učitel používá přímo v hodině během své výuky, ale hned v úvodu jsem použil několik dotazů na technickou vybavenost pracoviště, na kterém respondent působí. Zajímala mě zobrazovací technika, jak pevně umístěná, tak mobilní. Dále padla otázka na využití tabletů nebo jiných mobilních zařízení žáky během výuky. Všichni pak popsali, které nástroje používají během výuky, kdy hovořili jak o frekvenci využití těchto technologií, tak o konkrétním způsobu využití ve výuce.

Otázky o technologiích využívaných ve výuce - Blok IV.

- 1) Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW a SW) máte k dispozici na vašem pracovišti?
- 2) Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

- 3) Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?
- 4) Požíváte při výuce tablety nebo jiná mobilní zařízení, pokud je máte ve škole k dispozici.
- 5) Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?
- 6) Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?
- 7) Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?
- 8) Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah? (články, prezentace,)
- 9) Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?
- 10) Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií? Jakých? (projektor, Interaktivní tabule) Jak často? Jaký obsah? (mapy, fotografie, články spojené s výukou)
- 11) Požíváte během výuky E-booky nebo prezentace. Jak často?
- 12) Využíváte Online dotazníky nebo testy (Kahoot)? Jaké? Jak často?
- 13) Požíváte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?
- 14) Využíváte během výuky hry, simulace, gamifikace. Jaké? Jak často?
- 15) Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?
- 16) Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

11. Získané informace

V této části práce budu prezentovat a porovnávat výsledky nashromážděné během rozhovorů. Kapitulu jsem rozdělil do čtyř podkapitol, kdy každá prezentuje jeden ze čtyř bloků otázek, do kterých jsem rozhovor rozdělil. Vždy popisují výsledky získané u skupiny A a skupiny B. Na konci podkapitoly vždy výsledky získané v jednotlivých skupinách porovnáám. Rozhovory jsou označeny jako **Příloha II**.

11.1 Obecné otázky (Blok I.)

Skupina A (do 35 let včetně)

Z první části otázek jsem se dozvěděl, že všichni respondenti učí na základní škole a jeden učí i třídu pro děti se specifickými poruchami učení. Respondenti jsou ve věku 32, 33 a 35 let, což je zanedbatelný rozptyl. Nejstarší z nich učí již desátým rokem. Nejmladší již šest let a poslední začal studovat až později a v současné době učí čtvrtým rokem. Pro všechny je jejich pracovní poměr první na pozici učitele.

Oba dva déle učící uvedli, že je jejich vztah k moderním technologiím dobrý a běžně tyto technologie využívají. Poslední uvedl, že moderní technologie rád nemá. To je patrné i z poslední otázky tohoto bloku, kde tento respondent uvedl jako jediný, že nevlastní chytrý telefon. Všichni tři shodně odpověděli, že vlastní počítač. Nejmladší z respondentů vypověděl, že vlastní i tablet, ale moc ho nepoužívá.

Všichni svorně řekli, že nejčastěji z těchto zařízení k získávání informací užívají počítač. Stejně tak mobilní telefon využívají převážně na komunikaci. Ti, kteří vlastní chytrý mobil, během rozhovoru připustili, že někdy využívají mobil i k jiným účelům. Jako příklady nejčastěji uváděli vyhledávání dopravních spojení, používání map nebo webového vyhledávače. Všichni uvedli, že počítač používají i za účelem komunikace. Všichni zde zmínili Messenger. Jinou platformu zřejmě nikdo nevyužívá.

Skupina B (36 let a více)

Ve druhé zkoumané skupině byl věkový rozptyl větší. Rozhovorů se zúčastnili jedinci ve věku 38, 45 a 52 let. Nejstarší z nich působí na víceletém gymnáziu a ostatní na běžně základní škole. Respondenti uvedli, že profesi učitele vykonávají 12, 18, 28 let, řazeno dle věku. Shodně sdělili, že je to jejich druhé pracovní místo během jejich dráhy učitele.

Svůj vztah k moderním technologiím shodně popsali jako pozitivní. Pouze nejstarší z dotazovaných doplnil, že již vývoj přestává stíhat sledovat a některé věci mu činí obtíže, tak se jim raději vyhýbá, pokud to není nutné. Jako konkrétní případ byl zmíněn Facebook, kde se stará o stránku kabinetu, ale sám zde profil nemá a nevyužívá ani komunikační platformu Messenger. Všichni dotazovaní z této skupiny vlastní počítač i chytrý telefon. Nikdo nevyužívá tablet. Pouze respondent 4 vlastní čtečku knih, kterou používá dle svých slov pouze na četbu. Respondent 4 jako jediný uvedl širší škálu využití svého telefonu srovnatelnou s počítačem.

Srovnání odpovědí Bloku I.

Při srovnání prvního bloku odpovědí obou skupin jsem zjistil, že věkový průměr skupiny A, kde je věkový rozptyl 3 roky, je 33,3 roků. U skupiny B činí průměr 45 let v rozptylu 14 let. Všichni kromě jednoho respondenta mají pozitivní vztah k technologiím. Předpokládal jsem, že ne všichni budou mít k moderním technologiím pozitivní vztah, ale očekával jsem, že to bude někdo ze skupiny B, kdo vyjádří vztah spíše negativní. Nečekaně se však takto vyjádřil druhý nejmladší respondent ze skupiny A. Kdyby se jednalo o kvantitativní výzkum, bylo by jasné, že se jedná o odchylku, díky malému populačnímu vzorku. V kvalitativním pojetí to vypovídá o rozmanitosti postojů k dané problematice bez ohledu na věk.

Vlastnictví počítače potvrdili všichni respondenti a nejedná se o překvapivé zjištění, jelikož s přibývajícím administrativním zátěží se v dnešní době bez něj žádný učitel neobejde. Chytrý mobil je dnes zcela běžným

zařizováním, i přesto ho jeden respondent nevlastní. Je to stejný respondent, který uvedl, že má negativní vztah k moderním technologiím. Nejstarší ze skupiny B zmínil, že až na nutné výjimky, ho používá čistě na telefonování. Jako důvod uvedl, že na jeho oční vadu je display příliš malý a dělá mu problém číst text menší než kontakty v adresáři. Ostatní vlastníci chytrých telefonů mi sdělili, že primárně používají chytrý telefon na komunikaci. Zde všichni zmínil, jak telefonování, tak používání programu Messenger. Dále uvedli, že přístroj používají i pro jiné účely jako jsou informace o počasí, jízdní řády, zpravodajské aplikace, navigace a web.

Tabulka 3 – shrnutí výsledků Bloku I. ve skupině A

Skupina A (do 35 let)	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
Věk	35	32	33
Délka praxe	10	6	4
Vztah k technologiím	pozitivní	pozitivní	negativní
Počítač	Vlastní	Vlastní	Vlastní
mobil	Vlastní	Vlastní	<u>Nevlastní</u>
tablet	<u>Nevlastní</u>	Vlastní	<u>Nevlastní</u>

Tabulka 4 – shrnutí výsledků Bloku I. ve skupině B

Skupina B (36 let a více)	Respondent 4	Respondent 5	Respondent 6
Věk	45	52	38
Délka praxe	18	28	12
Vztah k technologiím	pozitivní	pozitivní	pozitivní
Počítač	Vlastní	Vlastní	Vlastní
mobil	Vlastní	Vlastní	Vlastní
tablet	<u>Nevlastní</u>	<u>Nevlastní</u>	<u>All in one</u>

11. 2 Vzdělávání se a získávání informací (Blok II.)

V druhé části rozhovoru, kde jsem široce položil otázku: „Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč?“ se projevila omezená představivost respondentů v tom, co je moderní technologie. Většinou odpovídali dost podobně a obecně. Poté, co jsem jmenovitě uváděl různé nástroje využívané ke vzdělávání se nebo získávání obecných informací, začali hned odpovídat a bylo evidentní, že tyto metody znají, užívají je, ale neuvědomili si, že tyto běžně užívané věci jsou moderní technologie. Dá se říci, že je již považují za součást dnešní doby.

Skupina A (do 35 let včetně)

Ještě, než jsem začal uvádět jednotlivé možnosti, všichni sdělili, že informace získávají s webových stránek. Zejména zpravodajských webů televize, ale i z wikipedie. Nejmladší z dotazovaných uvedl i internetovou televizi stream.cz a podcasty na Českém rozhlasu. Ač byla položena otázka, stejně jako celý výzkum, zaměřena na moderní technologie, tak všichni zmínili i tištěnou literaturu, časopisy nebo noviny. Ve skupině A tento způsob preferoval pouze respondent 3.

Po jejich odpovědi jsem se ptal na konkrétní vzdělávací nástroje, které nezmínili, zjistil jsem, že blogy i diskuzní fóra znají všichni, ale celkem nečekaně je již využil pouze respondent 3, který jako jediný nemá k moderním technologiím pozitivní vztah. Doslova uvedl: „Vím, co to je. Moc je nepoužívám. Když hledám nějakou informaci a odkáže mě to na nějaký blog nebo fórum, tak se podívám, ale že bych sledoval nějaký konkrétní blog, tak to ne.“

Jako další nástroj jsem uvedl E-knihy, PDF a jiné dokumenty. I zde všichni reagovali tak, že tento nástroj znají, ale že používají převážně dokumenty ve formátu PDF nebo dokumenty pro MS Office. Práce s těmito dokumenty je nedílnou součástí práce učitele. Když jsem se zeptal,

jak často s takovými dokumenty pracují, tak odpověď byla, že každý týden. Respondent 1 dokonce odpověděl: „Skoro každý den.“

Jak firma Google, tak Apple nabízí platformu aplikací zaměřených čistě na vzdělávání. Nikdo z dotazovaných tuto službu nevyužil. O její existenci slyšeli pouze respondenti 1 a 2. Ti uvedli, že používají pouze běžné aplikace jako například Google Earth. Poslední respondent nemá zařízení, na kterém by tyto aplikace fungovaly, tak se dalo očekávat, že tyto specifické aplikace nezná.

Pouze respondent 1 používá ke svému vzdělávání hry. Doslova řekl: „Občas si zahraji nějakou vzdělávací hru jako Mozkovna, ale to je spíš za účelem zábavy a oprášení vědomostí, ale je pravda, že se i něco přiučím.“

K získávání informací patří neodmyslitelně rozhovor, takže i moderní komunikační nástroje jsou tímto způsobem běžně využívány. Všichni respondenti ze skupiny A používají ke komunikaci Messenger, ať už verzi pro mobilní zařízení tak i tu webovou. Nejmladší respondent řekl, že tento nástroj dokonce používá na komunikaci se studenty. Vytvořil uzavřenou skupinu svojí třídy, kde s žáky komunikuje a někdy sdílí informace nebo dokumenty k výuce. Skype již nikdo z dotazovaných nevyužívá, jelikož mu stejné služby nabízí právě Messenger.

Online dotazníky znají všichni respondenti, ale moc často s nimi nepracují. Většinou zmínili frekvenci maximálně jednou do roka.

Sociální sítě používají všichni dotazovaní. Konkrétně se jedná o Facebook. Jiné sítě znají, ale nevyužívají je. Jako příklad další sítě ve všech případech uvedli Instagram a v jednom případě uvedl respondent 2 i LinkedIn.

Další otázku jsem směřoval na plánovače času, digitální kalendáře či upomínky. Nejstarší z této skupiny používá jak digitální kalendář, tak upomínky. Zbylí respondenti používají pouze klasický kalendář. Respondent 2 používal digitální kalendář, ale vrátil se zpět k papírovému kalendáři.

Jako další nástroj jsem zmínil audio a video obsah dostupný na internetu, Tento obsah může být vysílán živě, může být trvale uložen na

příslušném webu nebo oboje, kdy je po živém vysílání umístěn na web. V tomto případě respondenti nejčastěji jako prostředek pro sledování videí uvedli YouTube. Živé streamy sledovali, ale uvedli, že se jedná převážně o sportovní utkání, které naše televize nepřenáší. Oba první dva respondenti uvedli, že si minimálně jednou do měsíce pustí nějaký podcast. Respondent 3 vůbec podcast nezná, ale jako jediný zase zmínil, že již využil tutoriál. Konkrétně se jednalo o video s návodem, jak správně nastavit hydraulické kotoučové brzdy u horského kola. Ostatní nemají s tutorialem zkušenost, nebo jej vůbec neznají.

Při otázce směřované k využití stránek typu WIKI jednoznačně všichni potvrdili jejich časté využívání. Pro upřesnění uváděli, že skoro denně.

Jako poslední otázku druhého bloku jsem se každého zeptal, jestli si ještě na nějaký způsob získávání nevzpomenou, ale, bohužel, nikdo s žádnou možností nepřišel.

Skupina B (36 let a více)

Stejně jako u druhé skupiny, každý z respondentů nejdříve sám odpověděl na otázku, jakým způsobem se vzdělává a získává informace.

Nejmladší z respondentů se v moderních technologiích evidentně orientoval, přesto mi sdělil, podobné odpovědi jako zbývající respondenti. Stejně jako u druhé skupiny to byly: internetové zprávy jako iDnes nebo seznam a internetové vysílání ČT a stream.cz.

Poté, co jsem začal jmenovat možnosti, všichni své odpovědi rozšířili. Stejně jako u druhé skupiny se projevilo to, že technologie okolo sebe lidé vnímají jako samozřejmost a jako o moderních technologiích o nich vůbec nepřemýšlejí.

Blogy znali všichni, ale nikdo je aktivně nenavštěvuje. Pouze respondent 5 řekl, že několikrát do roka čte literární blog své bývaléžačky.

Fóra vyvolala mnohem lepší odezvu. Respondent 6 uvedl, že je v jisté hudební komunitě, kde se fórum hojně využívá. Respondent 5 vypověděl, že fóra využíval v době, kdy měl malé děti a zajímaly ho názory některých matek na určité věci. Nejstarší respondent jako jediný žádné fórum nikdy nenavštívil.

Všichni respondenti pravidelně používají soubory ve formátu PDF. Dále zmínili dokumenty MS Office, které využívají zejména v práci. Respondent 4 sdělil, že vlastní i čtečku a e-booky využívá pro klasickou četbu.

Speciální aplikace pro vzdělávání zná pouze respondent 6, který sdělil, že nenašel žádný obsah v češtině a od té doby se o to nezajímal. Respondent 6 jako jediný používá platformu iOS od Apple, kde je iTunes U jako konkurence ke google scholar.

Hry využívají dva mladší respondenti. Respondent 4 uvedl slovní hru a respondent 6 hru s fyzikálními zákony a simulace globálního šíření epidemií.

Nejstarší respondent nevyužívá žádné komunikační nástroje vyjma mobilu. Zbylí dva vypověděl, že nejběžněji využívají Messenger. Respondent 4 nad tento rámec zmínil služby Skype a Viber, které využíval při volání ze zahraničí. Respondent 6 zase uvedl Facetime od společnosti Apple a službu Whats App.

Práci s online dotazníky připustil pouze respondent 5, který učí na víceletém gymnáziu, kde vyplňuje takovéto dotazníky pro bývalé studenty, kteří pracují na svých závěrečných pracích. Ostatní sdělili, že s nimi zkušenost mají, ale běžně se s nimi nesetkávají.

Na sociální síti Facebook se pohybují všichni respondenti. Respondent 5 nemá svůj profil, ale má na starost stránku kabinetu. Respondent 6 se jako jediný pohybuje na jiné sociální síti než Facebook. Touto sítí je Instagram. Respondent ještě uvedl, že je spíš pasivní pozorovatel, než že by často zveřejňoval nějaké fotografie.

Digitální nástroje na plánování času nepoužívá pouze nejstarší respondent. Respondent 6 využívá jak kalendář, tak upomínky.

Respondent 4 využívá pouze upomínky. Všichni uvedli, že mají stále i papírový kalendář. Respondent 6 sdělil, že ho využívá pouze ve škole, kde pracuje.

Zkušenost s živými video streamy připustili oba mladší respondenti. Respondent 4 uváděl například živý stream z přednášky Dalajlámy v Praze. Respondent 6 zase zmínil živě streamované hudební produkce. Podcasty nevyužívá nikdo z dotazovaných. Všichni oproti tomu mají zkušenost s internetovými televizemi jako je stream.cz. Tutoriály využívá pouze respondent 6, který je ale využívá dost často. Jedná se o tutoriály na práci se syntetizátory, kde bývá užívána i funkce screencast. Přes ni je prezentováno, jak se pracuje s určitým hudebním programem.

Všichni sdělili, že stránky typu WIKI užívají velmi často. Několikrát týdně i častěji.

Stejně jako v první skupině nikdo neznal jiný dosud nejmenovaný způsob získávání informací.

Srovnání odpovědí Bloku II.

Při rozhovorech se ukázalo, že všichni dotazovaní znají blogy, ale nikdo je pravidelně nenavštěvuje. Nestarší ze všech respondentů navštěvuje blog své bývaléžačky podle svých slov i několikrát do roka. To je nejčastější navštěvování blogů. U ostatních je frekvence návštěv zanedbatelná.

V návštěvnosti diskuzních fór jsou výsledky obdobné. Všichni fóra znají, ale pravidelně je navštěvuje pouze nejmladší respondent ze skupiny B. To je dáno jeho specifickým koníčkem, kde se informace šíří mezi uzavřenou komunitou. Takže příslušnost do jedné, či druhé skupiny není v této otázce zcela relevantní. Ostatní navštívili nějaké fórum v řádu jednotek návštěv. Pouze respondent 4 fóra využíval v minulosti, ale v dnešní době je již nevyužívá vůbec.

Elektronické dokumenty využívají všichni dotazovaní. Zmiňují zejména MS Office a dokumenty ve formátu PDF, se kterými pracují

zejména ve spojitosti s administrativní činností spojenou s výkonem povolání učitele. Všichni uvedli, že četnost práce s těmito dokumenty se pohybuje většinou 1x týdně. Pouze respondent 6 sdělil 3x týdně.

Speciální vzdělávací aplikace znali ze skupiny A oba respondenti vlastní chytrý telefon. Přesto je však nevyužívají. Ze skupiny B tyto speciální aplikace zná pouze nejmladší respondent, avšak je také nevyužívá. Jako důvod uvedl absenci obsahu s českou lokalizací. Oproti druhé skupině jako jediný využíval iTunes U. Ostatní znali Google Scholar. To je dáno platformou operačního systému, který každý z respondentů využívá.

Oproti mému očekávání hry častěji používali respondenti ze skupiny B, kde nějakou hru využívali dva jedinci ze tří. Respondent 4, který hraje statisticky nejčastěji, uvedl, že určitou slovní hru si zahraje 1x týdně. Oproti tomu ve skupině A hru využíval pouze respondent 2 a to s frekvencí 1x za měsíc. Nejvíce her zmínil respondent 6 ze skupiny B.

V oblasti komunikace všichni dotazovaní - krom respondenta 5, používají ke komunikaci program Messenger, který je spjat s Facebookem. Respondent 5 nepoužívá žádný moderní komunikační nástroj vyjma e-mailu. Ve skupině A používají Messenger denně všichni mimo respondenta 3, který vzhledem k tomu, že nevlastní chytrý telefon a profil na Facebooku si zřídil teprve před nedávnem, využívá tento nástroj 2 x do týdne. Ze skupiny A nikdo jiné komunikační nástroje nezmínil. Ve skupině B využívá tento nástroj denně pouze respondent 6. Ten ještě zmínil, že pro audio či video hovory používá službu FaceTime, která je implementována přímo do systému iOS a je pro zařízení Apple. Jako další uvedl službu Whats App. Respondent 4 zmínil službu Viber, kterou používal při volání ze zahraničí místo Skype.

Online dotazníky znají všichni dotazovaní z obou skupin. Respondenti skupin A shodně uvedli, že obdobný dotazník vyplní jednou do roka. Ve skupině B s dotazníky pracuje respondent 5, který uvedl frekvenci práce s dotazníky na 2x ročně.

Na sociálních sítích se pohybují všichni dotázaní. Všichni mají profil na sociální síti Facebook kromě respondenta 5, který je na Facebooku pouze jako správce školního profilu jeho kabinetu. Ze skupiny A denně navštěvuje Facebook pouze respondent 1. Ostatní mají nižší frekvenci návštěv. Bylo uvedeno 1x nebo 2 x týdně. Ve skupině B tuto sociální síť navštěvuje také pouze jeden respondent. Je to respondent 6, který jako jediný ze všech dotazovaných má profil na jiné sociální síti. Jedná se o síť Instagram, kde je spíš pasivním uživatelem. Zbylí dva respondenti uvedli stejně jako ve skupině A, že Facebook navštěvují 1x nebo 2x týdně. Obě skupiny jsou v používání sociálních sítí srovnatelné.

V otázce využívání plánovačů času a upomínek jsou výsledky obou skupin celkem srovnatelné. Pouze jeden respondent z každé skupiny využívá digitální kalendář i upomínky. Všichni kromě respondenta 1 stále využívají papírový kalendář. Respondent 4 uvedl, že používá několikrát do roka upomínky pro návštěvu lékaře.

Ze skupiny A podcasty znají a využívají respondenti 1 a 2, kdy oba sdělili, že je poslouchají zhruba 1x za měsíc. Poslední dotazovaný tento nástroj vůbec nezná. Ve skupině B zná podcast pouze respondent 6. Ostatní také tento nástroj neznají. Streamy a různá videa využívají všichni dotazovaní z obou skupin. Ve skupině A respondenti 1 a 2 uvedli, že tak činí denně. Respondent 3 sleduje videa pouze 1x za týden. Ve skupině B to bylo přesně naopak, kdy denně sleduje videa pouze respondent 6 a zbylí dva to dělají 1x týdně. Respondenti napříč skupinami zmiňovali, že videa sledují na Stream.cz a YouTube. Respondent 2 zmínil službu Vimeo a respondent 4 z druhé skupiny zase Mall.tv.

V otázce směřující na využití tutoriálů znal z každé skupiny tento nástroj pouze jeden respondent. Ve skupině A to byl překvapivě respondent 3, který jako jediný nemá k moderním technologiím pozitivní vztah. Tutoriál využil pouze jednou, ale pomohl mu s nastavením brzd u kola, což byla informace, kterou nikde jinde nemohl získat. Ve skupině B to byl respondent 6, který jako jediný využívá tento nástroj pravidelně.

Uvádí jednou měsíčně. Zároveň jako jediný má zkušenost se screencast. Kromě těchto dvou dotazovaných tutoriály nikdo nezná.

Všichni ve skupině A využívají wikipedii 1x týdně. Ve druhé skupině uváděli, že WIKI používají 1x až 3x týdně. Pouze respondent 5 se zmínil, že není pouze wikipedie, ale více specializovaných stránek tohoto typu.

Žádný další nástroj určený ke vzdělávání a získávání informací nikoho bohužel nenapadl.

Tabulka 5 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 1 - skupina A

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Fóra	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Vzdělávací aplikace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Hry simulace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Komunikační nástroje	VYUŽÍVÁ	DENNĚ
Online dotazníky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	1x za rok
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	DENNĚ
E-kalendáře, upomínky	VYUŽÍVÁ	DENNĚ
Podcast	VYUŽÍVÁ	1x měsíc
Video	VYUŽÍVÁ	denně
Tutoriál, screencast	NEZNÁ	
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	1x týdně

Tabulka 6 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 2 – Skupina A

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Fóra	VYUŽÍVÁ	2x za rok
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Vzdělávací aplikace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Hry simulace	VYUŽÍVÁ	1 x za měsíc
Komunikační nástroje	VYUŽÍVÁ (messenger)	DENNĚ
Online dotazníky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	1x za rok
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	1x týdně
E-kalendáře, upomínky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Podcast	VYUŽÍVÁ	1x za měsíc
Video	VYUŽÍVÁ	denně
Tutoriál, screencast	NEZNÁ	
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	1x týdně

Tabulka 7 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 3 – Skupina A

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	VYUŽÍVÁ	1x za rok
Fóra	VYUŽÍVÁ	1x za rok
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Vzdělávací aplikace	NEZNÁ	
Hry simulace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Komunikační nástroje	VYUŽÍVÁ (messenger)	2x týdně
Online dotazníky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	1x za rok
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	2x týdně
E-kalendáře, upomínky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Podcast	NEZNÁ	

Video	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Tutoriál, screencast	ZNÁ, VYUŽIL	1x celkem
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	1x týdně

Tabulka 8 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 4 – Skupina B

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Fóra	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Vzdělávací aplikace	NEZNÁ	
Hry simulace	ZNÁ, VYUŽÍVÁ	1x týdně
Komunikační nástroje	VYUŽÍVÁ (messenger)	denně
Online dotazníky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	2x týdně
E-kalendáře, upomínky	VYUŽÍVÁ (upomínky)	1x za měsíc
Podcast	NEZNÁ	
Video	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Tutoriál, screencast	NEZNÁ	
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	1x týdně

Tabulka 9 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 5 – Skupina B

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Fóra	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	1x týdně
Vzdělávací aplikace	NEZNÁ	
Hry simulace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	

Komunikační nástroje	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Online dotazníky	VYUŽÍVÁ	2x ročně
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	1x týdně
E-kalendáře, upomínky	VYUŽÍVÁ (upomínky)	1x za měsíc
Podcast	NEZNÁ	
Video	VYUŽÍVÁ	1 x týdně
Tutoriál, screencast	NEZNÁ	
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	2x týdně

Tabulka 10 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 6 – Skupina B

NÁSTROJ	NEZNÁ / ZNÁ / (NE)VYUŽÍVÁ	JAK ČASTO
blogy	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Fóra	VYUŽÍVÁ	denně
E - dokumenty	VYUŽÍVÁ	3x týdně
Vzdělávací aplikace	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Hry simulace	VYUŽÍVÁ	1x měsíčně
Komunikační nástroje	VYUŽÍVÁ	denně
Online dotazníky	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	
Sociální sítě	VYUŽÍVÁ	denně
E-kalendáře, upomínky	VYUŽÍVÁ	denně
Podcast	ZNÁ, NEVYUŽÍVÁ	Denně
Video	VYUŽÍVÁ	1x měsíčně
Tutoriál, screencast	NEZNÁ	
Stránky typu WIKI	VYUŽÍVÁ	3x týdně

10.3 Ověřování zdrojů a fake news (Blok III.)

Skupina A (do 35 let včetně)

V třetím bloku otázek jsem se zaměřil na problematiku ověřování zdrojů u informací, se kterými se respondenti běžně mohou setkat na internetu a na znalost problematiky fake news.

Ve skupině A uvedli všichni respondenti, že se snaží ověřovat zdroje a pravost na internetu získaných informací, ale ne všech informací.

Respondent 1 uvedl, že si ověřuje asi 20 procent zpráv. Na dotaz, jaký typ zpráv si ověřuje, odpověděl: *„Například výsledky hokeje si člověk ověřovat nepotřebuje, tomu věří, ale pokud se ta informace týká nějakého ožehavého tématu, kde je společnost rozdělena, kde se dá předpokládat, že se mohou vyskytovat desinformace, tak se snažím zdroj ověřit.“* Když jsem se zeptal na konkrétní příklady, konkretizoval to dotazovaný takto: *„Například zprávy spojené s uprchlíky nebo zprávy prezentující fakta jednostranně proruský nebo prozápadně. Taký některé informace od politiků.“*

Respondent 2 vypověděl, že informace příliš neověřuje. Jako důvod sdělil: *„Informace, co se tváří jako fake-news rovnou přeskakuji, takže je neověřuji, protože je ani nečtu. Pokud se jedná o běžné zprávy, tak ty si většinou ověřuji tím, že se objeví ve více seriózních mediích najednou a není to jen nějaký výkřik do tmy.“*

Poslední respondent skupiny A také řekl, že informace neověřuje příliš často a konkretizoval to takto: *„Pokud je to něco, co mě zajímá, tak si to ověřím. Snažím se kriticky myslet, tak pokud mám jakékoliv pochybnosti, tak zapátrám a zjistím, jak se věci mají. Často to potřeba našťěstí není.“*

V otázce ověřování informací získaných od blízkých osob odpověděl respondent 1, že ověřuje stejný typ informací, jako uvedl v předchozí otázce, ale svoji odpověď ještě konkretizoval takto: *„Co se týče lidí, tak pak ověřuji*

informace od lidí, o kterých vím, že mají na nějaký problém dost vyhraněný názor, nebo když jde o lidi, kteří si sami informace moc neověřují a mohli se nachytat. Třeba prarodiče.“

Respondent 2 popsal následovně, jak se rozhoduje, jestli informace ověří. Řekl: *„Naštěstí jsem obklopen lidmi, kteří mě nezásobují hoaxy, ale pokud mě někdo řekne něco, o čem alespoň trochu zapochybují, tak si tu informaci raději ověřím, ale ne moc často.“*

Poslední respondent skupiny A jako jediný uvedl příklad webu, kde se setkal s nepravdivými informacemi. Uvedl, že webové stránky se snažily už názvem navodit oficiální dojem, ale zanedlouho zjistil, že to tak není. Selekcí toho, co prověřuje, popsal takto: *„Záleží, jaký je to typ informací. Když mi manželka řekne, že si sousedi koupili nové auto, tak nemusím pochybovat. Ale když řekne, že na internetu četla, co se mi nezdá, tak řeknu, že je to zajímavé a podívám se na to. Zrovna Facebook občas odkazuje na stránky, co se tváří jako oficiální a pak tam piší nějaké nesmysly. Přiznám se, že jsem si chvilku myslel, že Parlamentní listy mají něco společného s parlamentem. To už je dlouho.“*

Všichni tři respondenti skupiny A uvedli, že problematiku fake news znají.

Všichni také jako nejčastější kanály, kterými se fake news šíří, uvedli sociální sítě a e-maily u starších lidí.

Všichni respondenti již nějakou zprávu tohoto typu viděli, ale konkrétní příklad mi uvedli pouze první dva respondenti. Respondent 1 svoji zkušenost popsal takto: *„Pamatuji si tu fotku s migranty na nádraží. Ještě si vzpomínám na video, kde se černoši perou s policisty a bylo to komentované jako - imigranti napadají ve Francii policii. Ve skutečnosti šlo o nějaké nepokoje v USA poté, co policie zastřelila zase nějakého neozbrojeného černocha. Těch incidentů už bylo víc.“*

Respondent 2 tento uvedl příklad: *„Vzpomínám si, že běžela jedna, když tu projela ta americká vojenská kolona do Litvy. Letěla pak po internetu zpráva, že přejeli nějaké dítě, což se pak ukázalo jako smyšlenka.“*

Položil jsem i jednu subjektivní otázku, jestli si respondenti myslí, že falešnou zprávu na první pohled sami poznají. Respondent 1 uvedl: *„Vždycky určitě ne, ale ty hloupé a tendenční fake news, kterých je nejvíc, se asi dají poznat celkem*

bezpečně. Většinou to jsou ty s migrantskou tematikou, velkými nápisy typu „Co se v médiích nedozvíte.“

Respondent 2 mi sdělil: *„Na první pohled to poznám možná v polovině případů, ale pokud je to něco, co mi vrtá hlavou, tak se pokusím ověřit tu informaci vždy na více místech“.*

Pouze respondent 3 je přesvědčen, že je schopen takové zprávy odlišit. Jako způsob, jakým to dělá, sdělil: *„Jakmile je to něco, co vzbuzuje emoce, je čas se zastavit a zamyslet“.*

Všichni respondenti potvrdili, že již obdrželi nějakou informaci, které věřili a ta se pak ukázala jako falešná, ale konkrétní příklad neuvedl nikdo. Pouze respondent 2 uvedl obecně jako příklad některé informace z naší politické scény.

Jako zdroj získávání informací z běžného dění všichni uváděli mainstreamová media jako iDnes, seznam zprávy nebo Českou televizi a její web. Nikdo neuvedl žádné konspirační weby. Respondent 2 uvedl jako jediný nad tento rámec Deník N, což je poměrně draze placené zpravodajství, které však nepatří žádnému velkému podnikateli a prezentuje se jako nezávislý zpravodajský zdroj.

Skupina B (36 let a více)

Na první otázku ohledně ověřování pravdivosti informací a zdrojů na internetu mi všichni respondenti ze skupiny B odpověděli, že obecné zprávy neověřují, protože věří mediím, ze kterých běžně čerpají. Respondent 4 jako jediný jmenoval i média, ke kterým nemá důvěru. Konkrétně uvedl: *„Když to jsou věrohodné zdroje, tak ani ne. Pokud to je v televizi nebo v novinách a není to jen zpráva jednoho deníku. Protože pokud nedokáží zkontrolovat zdroje novináři, tak jak bych to udělala já. Jsou některá média, která беру s rezervou. Teda v některých tématech. Třeba věci kolem Babiše nelze iDnes brát úplně vážně. Vtipná je také televize Barrandov, ale tam už asi zpravodajství úplně zrušili.“*

Respondent 5 si informace spíše neověřuje. Pouze ty, které jsou spojeny s výukou. Vyjádřil se přesně takto: *„Spíše neověřuji. Ověřuji si hlavně věci, které*

mám do výuky. Když jsem učitel, tak se ode mne očekávají podložená fakta. Co se týče běžných zpráv, tak to moc neřeším. Zprávy, které se ke mně dostávají, většinou pocházejí z medií, tak se většinou během několika dní ukáže, jestli je to pravda.“

Respondent 6 popsal svůj pohled následovně: *„ U obecných zpráv moc ne. Myslím, že koukám na věrohodné zprávy. Politické věci se snažím neslyšet. Pokud jde o některé zprávy nebo fotky na sociálních sítích, tak ty беру s rezervou. Kdybych měl něco sdílet nebo tvrdit třeba veřejně, to znamená i na Facebooku, tak si to ověřím, než to sdílím nebo řeknu. Já naštěstí sdílím spíš banální věci.“*

V otázce ověřování informací od blízkých osob shodně odpovídali, že si informace ověřují pouze výjimečně. Pouze pokud vyloženě pojmu podezření, že se jedná o nějaký nesmysl.

Fake news znají stejně jako v první skupině všichni respondenti. Způsob, jakým se nejčastěji šíří, nebyl schopen sdělit pouze respondent 5, který je nejstarší z této skupiny. Respondent 4 uvedl jako způsob šíření těchto zpráv sociální sítě a poslední z respondentů k tomu ještě doplnil email.

Všichni respondenti vypověděli, že již nějakou fake news viděli a kromě respondenta 5 uvedli i příklad. Respondent 4 řekl: *„Při prezidentské kampani si pamatuji něco s Drahošem. Bylo to, že chce sem přesídlit nějaké uprchlíky.“*

Respondent zase jako příklad uvedl: *„Zrovna nedávno někdo na Facebooku sdílel video s nějakou mořskou potvorou. Měl to být asi korýš, ale byl to fake. Asi nějaká dobře udělaná loutka.“*

Na otázku, jestli si myslí, že dokáží poznat falešnou zprávu na první pohled, ve skupině B všichni řekli, že si myslí, že většinou ano.

Když jsem se zeptal, jestli někdy uvěřili nějaké falešné zprávě, tak respondent 6 odpověděl, že nikdy a zbylí dva respondenti odpověděli, že nejspíš asi ano, ale že si na žádný případ nevzpomínají.

Na otázku, kde čerpají informace o obecném dění ve světě a společnosti zmiňovali pouze běžně užívaná média jako seznam zprávy nebo iDnes. Pouze

respondent 5 řekl, že sleduje i televizi, ale dává přednost novinám v tištěné formě. Ani v této skupině nikdo nezmínil žádný desinformační web.

Srovnání odpovědí bloku 3

Při první otázce na ověřování zdrojů na internetu všichni respondenti skupiny A vypověděli, že informace nějakým způsobem ověřují, ale ne všechny. Respondent 3 zmínil konkrétně web parlamentnilisty.cz. Oproti tomu všichni ve skupině B odpověděli, že věrohodnost běžných zpráv příliš neověřují a věří médiím, ze kterých tyto informace čerpají. Respondent 4 však jako jediný konkrétně jmenoval media, ke kterým nemá v některých případech důvěru. Zmínil iDnes.cz, pokud jde o informace o premiéru Babišovi a televizi Barrandov obecně nepovažuje za důvěryhodný zdroj. Respondent 5 zase zmínil, že vždy ověřuje pouze informace, které má určené do výuky.

Při otázce na ověřování informací od blízkých osob stejně jako v předchozí otázce všichni odpověděli, že si informace prověří, pokud u nich ta informace vzbuzuje nějaké podezření. Ve skupině B všichni shodně důvěřovali informacím od svých blízkých více než v první skupině. Respondent 4 a 6 občasné ověřování informací připouští.

O existenci fake news vědí všichni respondenti z obou skupin. O způsobu šíření takových zpráv mají povědomí všichni respondenti kromě Respondenta 5. Výsledky skupiny A byly v této otázce lepší, protože všichni uvedli oba dva hlavní způsoby šíření. Ve skupině B obě možnosti zmínil pouze nejmladší respondent 6. Konkrétní příklad mi v obou skupinách uvedli dva respondenti, takže výsledky v této otázce jsou srovnatelné.

V otázce rozeznání hodnověrnosti zpráv si byli respondenti méně jistí než ve skupině B, kde si byli skoro jistí, že takovou zprávu poznají. Ve skupině mladších učitelů odpověděl pouze respondent 6, že si je jistý, ostatní dva uvedli jisté pochybnosti.

Při otázce, jestli respondenti uvěřili nějaké zprávě, která se pak ukázala jako falešná, všichni dotazovaní kromě respondenta 6 připustili, že se to již stalo, ale konkrétní příklad nebyli schopni uvést.

Jako zdroje čerpání zpráv z běžného dění všichni uvedli mainstreamová media- jako jsou Seznam zprávy, iDnes, lidovky. Pouze respondent 2 uvedl placený informační zdroj. Konkrétně se jednalo o Deník N, který je na trhu od podzimu 2018.

10.4 Moderní technologie ve výuce (Blok IV.)

V posledním bloku otázek jsem se snažil získat přehled o technickém vybavení jednotlivých škol a o konkrétních technologiích, které ve výuce každý z respondentů využívá. Zajímalo mě, k čemu je využívá a jak často tak činí.

Skupina A (do 35 let včetně)

Při otázce na technické vybavení jejich pracoviště všichni zmínili projektory a počítače. Respondent 3, který pracuje v základní škole, kde je i třída pro děti se specifickými poruchami učení, zmínil, že mají ve škole 4 interaktivní tabule, ale pouze jeden projektor. Takto vybavena je tedy asi polovina tříd.

Respondent 2 jako jediný uvedl, že mají počítač i projektor v každé třídě. Ještě upřesnil, že je to nutnost, protože ve škole již zavedli digitální třídní knihu.

Respondent 1 sdělil, že mají počítač a projektor v odborných učebnách a v několika dalších. Takto vybavena je tedy asi polovina učeben. Dále také jako jediný zmínil, že mají nově k užití i tablety. Ještě k tomu dodal: „*Ty jsme získali v rámci programu podpory dětí ohrožených neúspěchem, takže je povinnost každý týden odučit několik hodin za použití tabletů.*“ Veškerou techniku mají tedy ve všech třídách dostupnou pouze na pracovišti respondenta 2. Mobilní techniku pro případ, že není třída nijak technicky vybavená, uvedl pouze respondent 3, který doslova říká: „*Většina učitelů má k dispozici notebook a*

jeden je k zapůjčení pro ty, kteří ho nedostali. Projektor i obrazovky jsou napevno, takže tam, kde nejsou, mají učitelé smůlu a musí si vystačit s notebookem. To jde dost špatně, takže člověk raději vezme do ruky křídu.“ Respondent 1 k absenci mobilní techniky sdělil: „Projektory jsou na pevně, takže pokud potřebuji projektor a nejsem ve třídě, kde je, musím se dohodnout s některým kolegou, který má projektor ve své třídě k dispozici, abychom si učebny jednorázově prohodili. To samozřejmě za předpokladu, že on ho zrovna v danou chvíli nebude potřebovat. Standardně s tím problémem nemám, protože zeměpis učím v odborné učebně. Ve třídě, kde není počítač, může učitel využít notebook, který fasoval na začátku roku. Máme také tablety a ty si můžu samozřejmě přenášet, kam potřebuji.“

Na moji otázku na využívání tabletů během výuky mi odpověděl pouze respondent 1, který jako jediný má tablety k dispozici. Uvedl, že mají tablety používající operační systém android. A tablety využije asi 3x za týden.

Na otázku, jaký mají názor na používání tabletů nebo mobilních zařízení během hodiny, reagoval respondent 1 takto: *„Já s tím určitě souhlasím. Pokud je dostatek kvalitního obsahu, se kterým žáci pracují, tak proč ne. Samozřejmě je lepší, aby se pro tyto účely využívaly školní tablety, jak jsem vysvětloval v jedné předchozí otázce. Výukové metody se vyvíjejí a nemůžeme si myslet, že se bude pořád učit stejně jako na začátku minulého století.“*

Respondent 2 řekl: *„Jednou za čas to není nic proti ničemu. Záleží asi dost na tom, co je to za předmět a jestli mám v těch mobilních zařízeních nějaký kvalitní obsah. V tu chvíli, až budou digitální učebnice a pracovní listy, tak to bude mít větší smysl.“*

Respondent 3 se omezil na prostou odpověď: *„Nic proto tomu nemám, ale já to zatím zavádět nehodlám.“*

Na otázku, jestli by mohli jmenovat nějaké vybavení, které jim na pracovišti chybí, neuvodli respondenti 1, 2 nic, ale poslední respondent konkrétně zmínil: *„Internet! Jsme ve staré budově, kde se špatně šíří wifi signál, a proto*

v některých třídách nejde pořádně internet. To značně komplikuje výuku. Když chci něco ukázat na internetu., tak mám problém. Obrázky ještě jdou, ale video už je problém. Taky by bylo fajn mít projektor nebo televizi v každé třídě.“

Respondenti 1 a 2 uvedli, že nechávají žáky pracovat s jejich mobilními zařízeními jen krátce a výjimečně. Pouze pro vyhledání nějaké informace. Respondent 2 ještě doplnil, že raději použije školní tablety. Respondent 3 žáky jejich mobilní zařízení nenechává používat vůbec.

V otázce na tvorbu digitálního obsahu samotnými žáky všichni dotazovaní odpověděli, že nenechávají.

Respondent 1: *„Nechávám je dělat spíš referáty, které většinou přečtou z papíru, ale když někteří zadanou práci přinesou jako prezentaci, tak to není problém. Tohle nechávám na nich. Mně jde o obsah, ne o formu.“*

Respondent 2 má odlišný pohled a popsal ho následovně: *„V hodině přímo nevytváří nic. Nechávám je vypracovat za domácí úkol článek nebo prezentaci na nějaké téma, které pak o hodině prezentují. Mě ale zajímá, co řeknou samostatně, nechci, aby to četli z nějakého papíru.“*

Během rozhovoru připustil pouze respondent 1, že mají jeho žáci možnost odevzdávat svoje práce v digitální podobě. Situaci popsal následovně: *„Ano, pokud mají vytvořit nějakou práci, tak mi ji posílají na mail. Ale když to pak prezentují, tak to mají stejně většinou i vytištěné.“* Zbylí dva respondenti tuto možnost žákům neumožňují.

Na otázku, jestli vizualizují pomocí zobrazovací techniky svůj výklad během hodiny, všichni respondenti odpověděli, že pokud je možnost, tak vždycky. V oblasti obsahu, který vizualizují, se opět shodli. Jednotliví respondenti odpověděli konkrétně takto.

Respondent 1: *„Ano, vizualizuji. V podstatě každou hodinu. Nejčastěji používám mapy.cz, Google Maps nebo i Google Earth. Někdy mám prezentaci. V podstatě každou hodinu používám obrázky na Google. To je super věc, protože*

okamžitě můžu ukázat, co potřebuji a nemusím se spoléhat na pár obrázků v učebnici. Používám i YouTube a podobné weby.“

Respondent 2: *„Protože mám po ruce počítač, tak se snažím názorně ukázat, co jen lze, každou hodinu. Nejčastěji to bývají fotky míst, o kterých se zrovna bavíme. Často využívám mapy. Pouštím i videa. Někdy přímo vyhledávám nějakou informaci, aby žáci viděli, jak a kde jsem danou informaci našel.“*

Respondent 3: *„Když je možnost, tak ano. To mám si v polovině případů. Někde používám jen obrázky, protože není signál, ale kde to jde, tak pustím i nějaké video nebo Google Earth.“*

K otázce jednotlivých nástrojů, které během výuky používají a k frekvenci využití, jsem kvůli přehlednosti zpracoval odpovědi každého respondenta do jednoduché tabulky. Tuto formu jsem zvolil, protože odpovědi byly krátké, obdobné a lišila se hlavně frekvence využití jednotlivých nástrojů. Pouze respondent 2 měl širší odpověď u využití videa. To, jak videa používá, popsal následovně: *„Videa používám, často. Řekněme, že každou třetí hodinu Někdy je to nejlepší možnost, jak danou věc ukázat. Bereme třeba podnebné pásy, tak na videu za 5 minut ukážu informaci, kterou bych slovně vysvětloval daleko delší dobu a žáci mají mnohem jasnější představu, než by měli pouze z výkladu. YouTube je dobrým pomocníkem. Někdy pustím dokument přímo z ulozto.cz“*.

Na otázku, jestli nechávají své žáky při plnění nějakých úkolů požívat mobilní zařízení, všichni odpověděli, že občas ano. Respondenti věc konkretizovali, že nechávají studenty vyhledat nějaké informace, které jim zadají.

Tabulka 11 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 1

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	Každou hodinu	mapy, obrázky, videa
Prezentace, dokumenty	1x týdně	Speciální mapy, prezentace
Online dotazníky, testy	1x měsíčně	umimefakta.cz
Videa, streamy, tutoriály	denně	videa
Hry (gamifikace)	1x měsíčně	Toporopa.eu
Wiki	2-3 x týdně	Co není v učebnici
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Tabulka 12 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 2

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	denně	mapy, obrázky, videa
Prezentace, dokumenty	1x týdně	PDF, prezentace
Online dotazníky, testy	nikdy	
Videa, streamy, tutoriály	4x týdně	Youtube, ulozto
Hry (gamifikace)	Skoro ne	vlajky
Wiki	1x měsíčně	Informace, co nevím
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Tabulka 13 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 3

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	V ½ hodin	Obrázky, mapy
Prezentace, dokumenty	1x měsíčně	PDF, prezentace
Online dotazníky, testy	nikdy	
Videa, streamy, tutoriály	1x týdně	Youtube, dokumenty

Hry (gamifikace)	nikdy	
Wiki	2 x měsíčně	Doplňky učiva
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Skupina B (36 let a více)

V otázce technického vybavení školy všichni respondenti ze skupiny B uvedli, že mají na pracovišti k dispozici projektory a počítače. Pouze respondent 6 uvedl kromě toho i 2 interaktivní tabule. Jejich odpověď se jinak lišila pouze v množství techniky, kterou každá škola disponuje.

Respondent 5, který učí na víceletém gymnáziu, jako jediný sdělil, že mají projektory a počítače v každé učebně.

Respondent 4 situaci na svém pracovišti popsal takto: *„Ve škole je projektor s počítačem v odborných učebnách. My máme notebooky. Je tam i několik projektorů na půjčení, takže je většinou některý k dispozici, když je potřeba.“*

Respondent 6 dále sdělil: *„V každé třídě projektor není. Asi tak v půlce, ale vím, že se mají učebny dovybavovat. Přenosnou techniku k dispozici nemáme.“*

Z této skupiny nemá nikdo na pracovišti k dispozici tablety ani jiné mobilní zařízení. Respondent 6, ale uvedl, že během tohoto roku by měly nějaké tablety do vybavení školy přibýt.

Na otázku, co si myslí o využití tabletů při výuce se odpovědi respondentů různily. Respondent 4 řekl, že proti tomu nic nemá, ale sám podporuje spíše klasičtější přístup ke vzdělávání. Respondent 5 zase zmínil svoji obavu, že tuto techniku budou žáci zneužívat, ale nspecifikoval jak. Respondent 6 jako jediný řekl, že tuto technologii podporuje, že se jedná o evoluci ve vzdělávání, které nemá smysl bránit.

Na otázku, jestli by mohli jmenovat nějaké vybavení, které jim na pracovišti chybí, respondent 4 a 6 odpověděli, že by ocenili zobrazovací techniku jako projektory ve všech třídách. Respondent 5 jako jediný nevedl žádnou techniku, ale zmínil dostupnost internetu ve škole. V některých třídách signál údajně vůbec není.

V otázce vytváření digitálního obsahu žáky během hodiny, všichni respondenti řekli, že nenechávají. Všichni ale dodali, že jim takovou práci zadávají ve formě domácích úkolů, kdy doma vytvořenou prezentaci nebo referát odprezentují během hodiny.

Svoje práce mohou v digitální podobě odevzdávat pouze žáci respondentů 5 a 6. Respondent 4 tuto možnost svým žákům neposkytuje.

V otázce vizualizace probírané látky během hodin odpověděli respondenti následovně:

Respondent 4: *„Nedělám to vždycky. Někdy se mi nechce všechno zapojovat, když vím, že bych ukázala pár obrázků. Navíc je to třeba i v učebnici. 2x za týden to ale určitě dělám.“*

Respondent 5: *„Ne vždycky. Řekla bych, tak 3x za týden. Většinou ukazuji mapy, obrázky nebo něco z wiki.“*

Respondent 6: *„Ano. Já zrovna ve své třídě projektor mám, takže standardně pokaždé, ale když jdu někam suplovat, tak často projektor schází a dělat to nemůžu. Většinou ukazuji obrázky, mapy nebo nějaká videa.“*

V otázce jednotlivých nástrojů, které během výuky používají a k frekvenci využití, jsem kvůli přehlednosti stejně jako v první skupině zpracoval tabulku odpovědi každého respondenta.

Je potřeba zmínit odpověď respondenta 6 na otázku používání prezentací elektronických dokumentů. Jako jediný zmiňuje, že má veškerou látku připravenou ve formě prezentací. Konkrétně uvedl: *„Prezentace používám stále. Předělal jsem si všechno do prezentací, když nemám projektor, tak to vytisknu a*

rozdám. PDF občas v hodině otevřu, ale spíš je mám už přímo v těch prezentacích.“

Tabulka 14 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 4

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	2x týdně	Obrázky, Google Earth
Prezentace, dokumenty	1x týdně	prezentace
Online dotazníky, testy	nikdy	
Videa, streamy, tutoriály	1x týdně	Youtube
Hry (gamifikace)	nikdy	
Wiki	nikdy	
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Tabulka 15 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 5

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	3 x týdně	Mapy, wiki, videa, prezentace
Prezentace, dokumenty	1x týdně	prezentace
Online dotazníky, testy	nikdy	
Videa, streamy, tutoriály	2x měsíčně	Video dokument
Hry (gamifikace)	nikdy	
Wiki	1x týdně	zeměpisné wiki stránky
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Tabulka 16 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 6

Co využívá	Jak často	Jaký obsah
Vizualizace učiva	denně	Prezentace, mapy, obrázky, videa

Prezentace, dokumenty	denně	Celá látka
Online dotazníky, testy	nikdy	
Videa, streamy, tutoriály	denně	Nějaké zajímavosti
Hry (gamifikace)	2x ročně	Toporopa.eu
wiki	nikdy	
Vzdálené přednášky(skype)	nikdy	

Srovnání odpovědí bloku 4

Všichni respondenti z obou skupin nají na svém pracovišti dostupnou stejnou zobrazovací techniku. Jedná se konkrétně o projektory a počítače. V každé skupině byl jeden respondent, který má ve škole k dispozici i interaktivní tabule, které umožňují přímou interakci žáků. V každé skupině je také jeden respondent, který má zobrazovací techniku dostupnou ve všech učebnách. Přenosný projektor má k propůjčení pouze respondent 4 ze skupiny B.

Mobilní zařízení jako jsou chytré telefony nebo tablety jsou vybaveny pouze na pracovišti respondenta 1, která spadá do skupiny A

Používání tabletů během hodin podporují ze skupiny A respondenti 1 a 2. Respondent 3 se k tomu nestaví vyloženě negativně, ale i kdyby byly k dispozici, sám je do výuky zavádět nehodlá.

Ve skupině B podporu těmto technologiím vyloženě vyjádřil pouze respondent 6. Respondent 5 dokonce zmínil jisté obavy z toho, že budou žáci toto zařízení nějakým způsobem zneužívat. Neuvedl, bohužel, jakým, protože zřejmě asi sám nevěděl. Poslední z respondentů to hodnotil neutrálně, ale doplnil, že preferuje klasičtější vzdělávací metody.

V otázce, jaké vybavení by ve škole ocenili, se obě skupiny celkem shodly. Dva respondenti z každé skupiny by uvítali, kdyby byly projektory

dostupné ve všech učebnách. Jeden z každé skupiny zmínil problémy s internetovým připojením, které není dostupné ve všech učebnách. Stejně tak jeden z každé skupiny byl spokojen s úrovní školního vybavení.

Během hodiny nenechává vytvářet žáky digitální obsah žádný z respondentů. Všichni však uvedli, že takový obsah nechávají žáky vytvářet doma za domácí úkol a ten pak prezentují na další hodině.

Svoji práci mohou studenti odevzdávat pouze respondentovi 1 patřící do skupiny A. Ve skupině B tento způsob odevzdávání prací umožňují respondenti 5 a 6.

Probíranou látku častěji vizualizují ve skupině A, kde dva respondenti uvedli, že tak činí každou vyučovací hodinu. Poslední z dotazovaných vizualizuje látku asi 4x týdně.

Ve skupině B každý den vizualizuje pomocí počítače a projektoru pouze respondent 6. Ostatní respondenti to dělají 2 - 3x týdně.

O otázce obsahu a četnosti využití vypovídají tabulky zobrazené výše.

Všichni respondenti vizualizují obdobný obsah a liší se pouze frekvence využití různých nástrojů. Respondenti skupiny A využívají tyto nástroje častěji než ve skupině B. Jedinou výjimkou je využití her, které využívá z každé skupiny jeden respondent. Častěji pak respondent 1. Pouze respondent 1 také využívá online testy.

Prezentace nejčastěji používá respondent 4, který tak má připravené všechny vyučovací hodiny. Ostatní uvádějí frekvenci 1x týdně. Respondent 3 dokonce 1x měsíčně.

V oblasti užívání videa v hodině tuto metodu využívají častěji členové skupiny A, kde nejméně tuto metodu používá respondent 3, ale i tak je využije

alespoň 1x týdně. Respondent 2 to dělá 4x týdně, a respondent 1 dokonce každou hodinu. Ve skupině B takto často tento nástroj využívá pouze respondent 4, který je však nejmladší a je jen těsně za hranicí dělící obě zkoumané skupiny. Ostatní využívají videa ve frekvenci 1x týdně a 2x měsíčně.

Stránky typu Wiki používají častěji ve výuce respondenti ze skupiny A, kde je respondenti 2 a 3 využívají alespoň 1 – 2x měsíčně. Respondent 1 dokonce několikrát týdně.

Ve skupině B využívá tyto stránky pouze respondent 5, který to dělá 1x týdně.

Nikdo z respondentů nikdy nerealizoval vzdálenou přednášku přes Skype nebo jinou platformu.

12. Doporučení pro respondenty

Při formulování těchto doporučení jsem vycházel ze svých zjištění a z tematické zprávy České školní inspekce o rozvoji informační gramotnosti na základních a středních školách.

Prvním a nejdůležitějším doporučením je, aby učitelé apelovali na svoje ředitele, aby jim umožnili získat dostatečné kompetence pro využívání moderních technologií ve výuce. To lze dosáhnout různými způsoby. Počínaje organizováním přednášek, kde by měli vyučující možnost zjistit, jak tyto technologie aplikovat v reálné výuce, až po vytvoření postu pověřence pro implementaci digitálních technologií do výuky, na kterého by se učitelé mohli obrátit pro pomoc. To za předpokladu, že ve škole již je osoba, která byla vyškolená a tyto kompetence má. Problém je, že stále na školách působí učitelé, jejichž IT gramotnost je minimální a úkolem vedení školy by mělo být, aby všichni tito učitelé měli možnost dosáhnout jisté úrovně znalosti IT potřebné k tomu, aby měli možnost na něčem stavět a svoje kompetence dále rozšiřovat v duchu nastupujících trendů.

Učitelé by měli poskytnout svým ředitelům podporu v implementaci inovativních vzdělávacích strategií založených na využívání informačních technologií včetně vytváření prostředí ve školách pro sdílení osvědčených postupů mezi učiteli při jejich využívání.

Respondenti by si měli v první řadě uvědomit, že využití moderních technologií ve vzdělávání není jen pouštění výpisků v podobě prezentací přes zobrazovací techniku, ale zapojení žáků do vzdělávacího procesu tvorbou vlastního digitálního obsahu pomocí samostatných nebo skupinových prací realizovaných ve virtuálním prostoru. Myšlenkou této praxe je v duchu konektivismu zapojit vzdělávaného více do vzdělávacího procesu, aby nebyl jen pasivním pozorovatelem a příjemcem předem daných informací. Získání zkušenosti a prožití celého procesu od

vyhledání informací, jejich zpracování, vyvozování závěrů a jejich prezentaci obohacenou o zpětnou vazbu učitele a žáků bude mít pozitivní přínos nejen pro samotné žáky, ale i naši společnost.

Respondenti by se měli také zaměřit na účelné využití informačních technologií, které budou mít pozitivní dopad na motivaci žáků. Dále by bylo vhodné zvýšit individualizaci a podporu implementace technik formativního hodnocení, jejímž cílem je dosahování lepších vzdělávacích výsledků u žáků.

Učitelé by měli věnovat svou pozornost rozvoji zanedbávaných aspektů informační gramotnosti, které souvisí s rozvojem inforatického myšlení a digitální gramotnosti.

Respondenti by si měli uvědomit, že vývoj jde stále kupředu a čím déle se budou tomuto faktu bránit, tím více úsilí budou muset investovat později, aby potřebných kompetencí v budoucnu dosáhli. Je důležité posílit jejich vnímání informačních technologií jako příležitosti pro zlepšení práce učitele, a ne jako nějaké nutné zlo, které nabourává jejich zažitá stereotypy.

Je potřeba zvyšovat obeznámenost učitelů se specifiky informačních technologií a bezpečným pohybem v online prostředí, aby mohli následně předávat relevantní informace svým žákům.

Učitelé by měli vyvinout tlak na vedení svých škol, aby konektivita a technické vybavení dostupné na jejich pracovištích odpovídalo požadavkům doby, aby limitním faktorem nebyla technika, ale pouze učitel samotný, protože technika omezuje všechny učitele v dané instituci, což je větší problém než jednotlivec, který moderním technologiím nerozumí nebo rozumět nechce.

Závěr:

Při mém výzkumu se potvrdila některá moje očekávání, zvláště v oblasti technologií využívaných učiteli k získávání informací, kdy všichni učitelé popisovali jen malý zlomek využitelných technologií. Když jsem jim nabídl výčet možností, svoje odpovědi významně rozšířili a prokázali, že část těchto nástrojů znají a v určitém rozsahu i používají. Za důvod tohoto jevu považuji fakt, že většina zmiňovaných nástrojů a služeb je v určitých formách běžná již řadu let a respondenti je nevnímají jako moderní technologie, ale jako něco, co je součástí dnešního života. Dá se říci, že je pro ně moderní pouze to, že jsou využívány ve vzdělávání. Naplnily se i moje předpoklady v otázce, které nástroje nebo média využívají respondenti k získávání informací o běžném dění ve společnosti a ve světě. Zde se až na výjimky omezovali na nevelký počet mainstreamových médií. Tou výjimkou byl respondent, který využíval celkem draze placenou službu Deníku N, která je na našem trhu teprve od podzimu 2018. Příjemným zjištěním bylo, že nikdo z dotazovaných nečerpá z konspiračních webů, což je praxe běžná dokonce i mezi našimi poslanci.

Kromě naplněných očekávání tu byla i ta nenaplněná. Již při srovnávání odpovědí první části rozhovoru mě překvapil výsledek, kdy jediný respondent, který nevlastnil chytrý telefon byl celkově druhý nejmladší ze všech účastníků výzkumu. Očekával jsem, že pokud se někdo takový ve výzkumu objeví, bude patřit spíše do skupiny starších učitelů. To ukazuje na jisté předsudky mé generace vůči starším, kdy je automaticky předpokládáno, že mladší lidé mají k moderním technologiím lepší vztah než ti starší. Tuto chybu v předpokladu podporuje i celkové srovnání obou zkoumaných skupin, kdy ve skupině do 35 let byl jeden respondent, který neměl dobrý vztah k moderním technologiím a jejich využívání se celkem vyhýbal. Oproti tomu byl ve skupině starších taky jeden respondent, který vůči předpokladu prokázal celkově největší znalosti v oblasti využívání digitálních technologií. Je potřeba ale uvést, že se jednalo o učitele, který spadal do skupiny nad 35 let jen těsně. Tato zjištění mě vedou k závěru, že věk může ovlivňovat vztah k moderním technologiím a jejich využívání, ale důležitějším faktorem jsou osobní zájmy jednotlivých respondentů. To se dá demonstrovat na respondentovi 6 ze skupiny B, který má

specifický koníček, kterým je tvorba hudby a syntetizátory, spadá do nevelké subkultury, která funguje de facto pouze na internetu a je nucena prakticky využívat nástroje, o kterých ostatní respondenti maximálně slyšeli nebo je vůbec neznají. Ve skupině A neprojevil žádný respondent větší znalosti nebo rozsah využívání digitálních technologií, než bych v současné populaci považoval za běžné.

Při porovnávání obou skupin se objevilo několik zajímavých faktů. Jedním z těchto faktů je, že všichni ze skupiny starších respondentů projeví větší sebejistotu v otázce nutnosti ověřování pravdivosti informací. Neviděli přílišný důvod k tomu, aby informace ověřovali. Jak ty z internetu, tak ty, které dostali od svých blízkých. Oproti druhé skupině dávali také najevo svoji jistotu, že by falešnou zprávu poznali. Přitom velmi často nedovedli uvést ani konkrétní příklad falešné zprávy.

Pokud vycházíme z premisy *stáří = zkušenost*, tak starší zkušenější lidé jsou více ohrožení, že se stanou obětí falešné zprávy. Tato větší sebejistota starší skupiny se dá připisovat tomu, že mají pocit, že za život získali tolik zkušeností, které jim pomohou se vypořádat s většinou životních nástrah. Ve skutečnosti tento fakt svědčí spíše o nedostatku sebereflexe respondentů, neboť s překotným vývojem společnosti i techniky jsme různým podobným zkouškám podrobování mnohem častěji a obvykle si to ani neuvědomujeme. I přes velké množství různých zkušeností bylo zřejmé, že jim zkušenosti v této oblasti chybí. Bohužel je vidět, že na své zkušenosti nahlížíjí spíš kvantitativně, než by řešili strukturu a hloubku svých znalostí a zkušeností. Velkým nebezpečím je, že člověk věřící svým zkušenostem, který uvěřil nějaké falešné zprávě, se špatně přesvědčuje o tom, že se nechal napálit i za pomoci jasných faktů. Přiznáním své chyby podráždí svoje mínění o sobě samém a snižuje ve svých očích i svoji společenskou prestiž, kterou jako učitel má.

V oblasti využívání moderních technologií ve výuce jsem zaznamenal, že se výsledky mého výzkumu shodují ze závěry zprávy školní komise o rozvoji informační gramotnosti na základních a středních školách. Podle těchto závěrů

učitelé v základních školách využívají ve vysoké míře digitální technologie pro prezentaci učiva a mnohem méně jako nástroj, se kterým žáci přímo pracují.

Úroveň technického vybavení se liší škola od školy, ale jisté základní přijatelné materiální zázemí je na všech školách, kde respondenti působí. Rozhodně je v tomto směru co zlepšovat, protože právě technické vybavení je důležitým limitním faktorem zavádění moderních způsobů vzdělávání. Jako problém vnímám špatnou konektivitu po škole, což zmiňovali dva respondenti. Rychlost internetového připojení škol, na nichž respondenti učí je dostačující, ale infrastruktura šíření internetového signálu po budově školy je na horší úrovni, jak bylo zmíněno respondenty, kteří mají tento problém. Jedná se o faktor limitnější, než je nedostatek zobrazovací techniky.

SEZNAM POUŽITÝCH ČESKÝCH ZDROJŮ

9. ATKINSONOVÁ, R. L., ATKINSON, R. C., SMITH, E. E., BERN, D. J. Psychologie. Praha: Victoria Publishing 1995. ISBN 80-85605-35-X. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-640-3.
10. BENEŠ, M., a kolektiv, Idea vzdělávání v dnešní společnosti. Praha: Eurolex Bohemia, 2002 - ISBN 80-86432-40-8
11. BENEŠ, M., Andragogika. Praha: Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2580-2
12. BERTRAND, Yves. Soudobé teorie vzdělávání. Praha: Portál, 1998. 248 s. 80-7178-216-5
13. BRDIČKA, Bořivoj. Konektivismus – teorie vzdělávání v prostředí sociálních sítí. In: RVP - Metodický portál [online]. 2. 9. 2008. Dostupné z <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/10357/>
14. ČÁP, Jan. Psychologie pro učitele. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 655 s. ISBN 80-717-8463-X
15. DISMAN, M., Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2011 ISBN 978-80-246-2619-2
16. GREGOR, Miloš; VEJVODOVÁ, Petra. Fake News - Nejlepší kniha o dezinformacích a manipulacích!!!. první. vyd. Brno: CPress, 2018. ISBN 978-80-264-1805-4.
17. KALHOUS, Z., OBST, O. Školní didaktika, Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-571-4
18. NEUMAJER, O., ROHLÍKOVÁ, L. a J. ZOUNEK. Učíme se s tabletem. Využití mobilních technologií ve vzdělávání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-768-3
19. PALÁN, Z., LANGER, T., Základy andragogiky. Praha: UJAK 2008. ISBN 978-80-86723-58-7
20. PALÁN, Z., Lidské zdroje - výkladový slovník. Academia 2002, ISBN 80-200-0950-7
21. ŠERÁK, M., Zájmové vzdělávání dospělých. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6

22. ZOUNEK, J., JUHAŇÁK, L., STAUDKOVÁ, H. a J. POLÁČEK. E-learning. Učení (se) s digitálními technologiemi. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016 ISBN 978-80-7552-217-7
23. ZOUNEK, J., ICT v životě základních škol, Praha: Triton, 2006, ISBN 80-7254-858-1

SEZNAM POUŽITÝCH ZAHRANIČNÍCH ZDROJŮ

- 1) SELNOW, Timothy, L. The Value of Instructional Communication in Crisis Situations: Restoring Order to Chaos [online]. 2011 Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/51158617_The_Value_of_Instructional_Communication_in_Crisis_Situations_Restoring_Order_to_Chaos
- 2) SIEMENS, G., Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age [online]. Dostupné z http://www.itdl.org/journal/jan_05/article01.htm

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- 3) BÍLÁ KNIHA - NÁRODNÍ PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE. [online]. Dostupné z http://www.msmt.cz/file/35405_1_1/
- 4) Google scholar – about [online]. Dostupné z <https://knihovna.ujep.cz/soubory/EIZ/googlescholar.PDF>
- 5) Hlavní teorie učení [online]. Dostupné z https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/407656/mod_resource/content/1/Hlavn%C3%AD%20teorie%20u%C4%8Cen%C3%AD%20%28se%29.PDF
- 6) KONEKTIVISMUS. Abz slovník cizích slov [online]. Dostupné z <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/konektivismus>
- 7) LUKÁŠ, R. Co může využívání herních principů přinést vzdělávání [online]. 2015 Dostupné z <https://www.eduin.cz/clanky/co-muze-vyuzivani-hernich-principu-prinest-do-vzdelavani/>

- 8) ROUSE, M., 2010 Learning management system (LMS) Citace v TechTarget: [online]. Dostupný z WWW: http://searchcio.techtarget.com/sDefinition/0,,sid182_gci798202,00.html
- 9) STRATEGIE DIGITÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ DO ROKU 2020 [online]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/uploads/DigiStrategie.PDF>
- 10) TURECKIOVÁ, M. Podnikové vzdělávání: metody a formy používané v rozvoji lidských zdrojů [online]. Dostupné z http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?attachment_id=1620&edmc=1620
- 11) TUTORIÁL. Abz slovník cizích slov [online]. Dostupné z <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/tutorial>
- 12) WANG, Shiang-Kwei, HSU. Hui-Yin, Use of the Webinar Tool (Elluminate) to Support Training: The Effects of Webinar-Learning Implementation from Student-Trainers' Perspective. 2008 [online]. Dostupné z [https://www.semanticscholar.org/paper/Use-of-the-Webinar-Tool-\(Elluminate\)-to-Support-The-Wang-Hsu/66b967863348deb093a70bc3abc83d96f6cd479e](https://www.semanticscholar.org/paper/Use-of-the-Webinar-Tool-(Elluminate)-to-Support-The-Wang-Hsu/66b967863348deb093a70bc3abc83d96f6cd479e)
- 13) WIRNITZER, J., Finové našli recept na propagandu. Těží ze vzdělání místo vyvracení fám [online]. Dostupné z https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/finsko-obrana-ruska-propaganda.A170306_114446_zahranicni_jw

SEZNAM ZKRATEK

ICT	Information and Communication Technologies – informační a komunikační technologie
LMS	learning management systém - systémy pro řízení učení
MOOC	Massive Open Online Course – masové otevřené online kurzy

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I. - VYHLÁŠKA 317/2005 Sb. ze dne 27. července 2005 podle § 24 odst. 6, § 28 odst. 2 a § 29 odst. 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. - Zmíněno na str. 14

Příloha II. – Přepis rozhovorů - Zmíněno na str. 61

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – český vzdělávací systém (tandem-org.cz) Dostupné z

http://www.tandem-org.cz/images/28_skolsky-system-cesky.jpg

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Porovnání jednotlivých teorií učení	25
Tabulka 2 - Srovnání cílů u kvalitativního a kvantitativního šetření	53
Tabulka 3 – shrnutí výsledku 1. Bloku ve skupině A	63
Tabulka 4 – shrnutí výsledku 1. Bloku ve skupině B	63
Tabulka 5 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 1 - skupina A	71
Tabulka 6 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 2 - skupina A	72
Tabulka 7 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 3 - skupina A	72
Tabulka 8 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 4 - skupina B	73
Tabulka 9 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 5 - skupina B	73
Tabulka 10 - Shrnutí odpovědí bloku II. - Respondent 6 - skupina B	74
Tabulka 11 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 1	84
Tabulka 12 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 2	84
Tabulka 13 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 3	84
Tabulka 14 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 4	87
Tabulka 15 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 5	87
Tabulka 16 - Moderní technologie používané při výuce Respondent 6	87

Příloha I.

317/2005 Sb.

VYHLÁŠKA

ze dne 27. července 2005

o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "ministerstvo") stanoví podle § 24 odst. 6, § 28 odst. 2 a § 29 odst. 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů:

ČÁST PRVNÍ

DRUHY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

§1 Druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Druhy dalšího vzdělávání jsou: a) studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, b) studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů, c) studium k prohlubování odborné kvalifikace.

Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů §2 Studium v oblasti pedagogických věd

(1) Studium získává jeho absolvent znalosti a dovednosti v oblasti pedagogických, speciálně pedagogických nebo psychologických věd, které jsou součástí jeho odborné kvalifikace.

(2) Studium se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin.

(3) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§3 Studium pedagogiky

(1) Studium pedagogiky¹) získává jeho absolvent znalosti a dovednosti v oblasti pedagogických věd, které jsou součástí jeho odborné kvalifikace.

(2) Studium se uskutečňuje

a) pro učitele odborných předmětů střední školy, pro učitele praktického vyučování střední školy, pro učitele odborného výcviku střední školy, pro učitele uměleckých odborných

předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři a pro učitele jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v délce trvání nejméně 120 vyučovacích hodin,

b) pro vychovatele a asistenta pedagoga v délce trvání nejméně 80 vyučovacích hodin, c) pro pedagoga volného času, který vykonává komplexní přímou pedagogickou činnost v

zájmovém vzdělávání, v délce trvání nejméně 120 vyučovacích hodin, nebo

d) pro pedagoga volného času, který vykonává dílčí přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání, v délce trvání nejméně 40 vyučovacích hodin.

(3) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§4 Studium pro asistenty pedagoga

(1) Studium pro asistenty pedagoga²) získává jeho absolvent znalosti a dovednosti v oblasti pedagogických věd, které jsou součástí jeho odborné kvalifikace.

(2) Studium se uskutečňuje v délce trvání nejméně 120 vyučovacích hodin. (3) Studium se ukončuje závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení

získává absolvent osvědčení.

§5 Studium pro ředitele škol a školských zařízení

(1) Studium pro ředitele škol a školských zařízení³) získává jeho absolvent

znalosti a dovednosti v oblasti řízení škol a školských zařízení a v oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů, včetně ochrany zdraví, které jsou kvalifikačním předpokladem pro výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení.

(2) Studium v délce trvání nejméně 100 vyučovacích hodin se ukončuje závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

(3) Za studium pro ředitele škol a školských zařízení se považuje též studium pro vedoucí pedagogické pracovníky podle § 7.

§6 Studium k rozšíření odborné kvalifikace

(1) Studium k rozšíření odborné kvalifikace získává jeho absolvent a) způsobilost vykonávat přímou pedagogickou činnost na jiném druhu školy nebo na jiném

stupni školy, nebo b) způsobilost vyučovat další předměty,

c) způsobilost vykonávat přímou speciálně pedagogickou činnost u zdravotně postižených dětí, žáků a studentů s jiným druhem postižení.

(2) Studium podle odstavce 1 písm. a) se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 200 vyučovacích hodin.

--
(3) Studium podle odstavce 1 písm. b) a c) se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin.

(4) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§ 6a Doplnující studium k rozšíření odborné kvalifikace

(1) Doplnujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace⁸⁾ získává jeho absolvent a) způsobilost vykonávat přímou pedagogickou činnost na jiném druhu školy nebo na jiném

stupni školy, nebo b) způsobilost vykonávat činnost speciálního pedagoga.

(2) Studium podle odstavce 1 písm. a) se uskutečňuje v programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 60 vyučovacích hodin.

(3) Studium podle odstavce 1 písm. b) se uskutečňuje v programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 350 vyučovacích hodin.

(4) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§ 6b Doplnující didaktické studium příslušného cizího jazyka

(1) Doplnujícím didaktickým studiem příslušného cizího jazyka⁹) získává jeho absolvent znalosti a dovednosti v oblasti oborové didaktiky cizího jazyka.

(2) Studium se uskutečňuje v délce trvání nejméně 60 vyučovacích hodin. (3) Dokladem o absolvování studia je osvědčení.

Studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů §7 Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky

(1) Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky získává jeho absolvent znalosti a dovednosti v oblasti řízení právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, zejména znalosti teorie a praxe školského managementu, práva, ekonomiky, pedagogiky, psychologie, bezpečnosti a ochrany zdraví, komunikace a informačních technologií.

(2) Studium se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 350 vyučovacích hodin.

(3) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§8 Studium pro výchovné poradce

(1) Studium pro výchovné poradce získává jeho absolvent specializaci v základním oboru⁴) zaměřenou na oblast pedagogiky, speciální pedagogiky a psychologie. Tato specializace je předpokladem pro výkon specializované

metodologické činnosti výchovného poradce.

(2) Studium se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin.

(3) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

§9 Studium k výkonu specializovaných činností

(1) Studium získává jeho absolvent další kvalifikační předpoklady pro výkon specializovaných činností, kterými jsou:

a) koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií, b) tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů a vzdělávacích programů

vyšších odborných škol, c) prevence sociálně patologických jevů, d) specializovaná činnost v oblasti environmentální výchovy, e) specializovaná činnost speciálního pedagoga v oblasti školské logopedie, nebo f) specializovaná činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených.

(2) Studium v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

Studium k prohlubování odborné kvalifikace § 10 Průběžné vzdělávání

(1) Průběžné vzdělávání je zaměřeno na aktuální teoretické a praktické otázky související s procesem vzdělávání a výchovy.

(2) Obsahem průběžného vzdělávání jsou zejména nové poznatky z obecné pedagogiky, pedagogické a školní psychologie, teorie výchovy, obecné didaktiky, vědních, technických a uměleckých oborů a jejich oborových didaktik, prevence sociálně patologických jevů a bezpečnosti a ochrany zdraví. Průběžné vzdělávání může zahrnovat i jazykové vzdělávání pedagogických pracovníků.

(3) Formy průběžného vzdělávání jsou zejména účast na kurzu a semináři. Délka trvání vzdělávacího programu průběžného vzdělávání činí nejméně 4 vyučovací hodiny.

—
(4) Dokladem o absolvování průběžného vzdělávání je osvědčení.

ČÁST DRUHÁ

AKREDITAČNÍ KOMISE

§ 11 Složení akreditační komise

(1) Akreditační komise⁵⁾ (dále jen "komise") má 25 členů, skládá se z předsedy, 3 místopředsedů a dalších členů. Komise se člení na pracovní sekce, které vedou její místopředsedové. Předsedu a místopředsedy volí komise ze svých členů.

(2) Funkční období člena komise je pětileté. (3) Jednání komise organizačně a administrativně zabezpečuje tajemník komise, který není

jejím členem.

(4) Účast členů v komisi je jiným úkonem v obecném zájmu⁶⁾, při němž členům komise může být ministerstvem poskytnuta odměna. Členům této komise dále náleží náhrada jízdních výdajů v prokázané výši, náhrada prokázaných výdajů za ubytování a stravné; poskytovatelem těchto náhrad je ministerstvo. Stravné se poskytuje ve výši a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem⁷⁾.

§ 12 Činnost komise

(1) Komise zasedá podle potřeby na základě písemných žádostí o vydání akreditace vzdělávací instituce nebo vzdělávacího programu.

(2) Komise je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina jejích členů, a usnáší se nadpoloviční většinou přítomných členů.

(3) Komise posuzuje žádosti o akreditaci vzdělávacích programů a vzdělávacích institucí na základě stanoviska pracovních sekcí.

(4) Stanovisko komise má charakter doporučení, o kterém tajemník komise vyhotoví protokol. Protokol obsahuje vždy

a) číslo jednací, b) název vzdělávací instituce a její adresu, c) název

vzdělávacího programu, d) stanovisko komise a jeho zdůvodnění, e) místo, datum a podpisy předsedy a jednoho místopředsedy.

ČÁST TŘETÍ

KARIÉRNÍ SYSTÉM PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

§ 13 Podmínky zařazení pedagogických pracovníků do kariérních stupňů

(1) Kariérní systém jednotlivých kategorií pedagogických pracovníků je stanoven v přílohách č. 1 až 9 k této vyhlášce.

(2) Pedagogičtí pracovníci se zařazují do kariérních stupňů podle a) složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané činnosti, b) vykonávané specializované činnosti a c) plnění odborné kvalifikace a dalších kvalifikačních předpokladů.

ČÁST ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 14 Společné ustanovení

Vyučovací hodina trvá 45 minut. Za vyučovací hodinu se pro účely této vyhlášky považuje též hodina odborné stáže.

§ 15 Přejídná ustanovení

(1) Studium k získání dalších kvalifikačních předpokladů podle dosavadních právních předpisů zahájené před účinností této vyhlášky se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

(2) Absolventi specializačního studia pro výchovné poradce podle § 6 vyhlášky č. 61/1985 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, a absolventi kvalifikačního studia podle přílohy k vyhlášce č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, se považují pro účely této vyhlášky za absolventy studia podle § 8.

(3) Absolventi bakalářského studijního programu Specializace v pedagogice ve

studijním oboru Školský management a bakalářského studijního programu Pedagogika ve studijním oboru Pedagogické poradenství a školský management se považují pro účely této vyhlášky za absolventy studia podle § 7.

(4) Absolventi programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaného vysokou školou zaměřeného na organizaci a řízení školství nebo studenti, kteří toto studium zahájili přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky a toto studium úspěšně ukončí, se považují pro účely této vyhlášky za absolventy studia podle § 7.

(5) Absolventi funkčního studia podle § 7 vyhlášky č. 61/1985 Sb. se považují pro účely této vyhlášky za absolventy studia podle § 5.

§ 16 Zrušovací ustanovení

Zrušuje se vyhláška č. 61/1985 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

§ 17 Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. září 2005.

Ministryně: JUDr. Buzková v. r.

Příloha II. – Rozhovory

Respondent 1

Já: Já vám děkuji, že jste si našel čas a jste ochotný se zúčastnit tohoto výzkumu.

Respondent 1: není zač, musíme si pomáhat.

Já: Začneme prvním blokem otázek, které jsou obecnějšího charakteru.

Já: Kolik je Vám let?

Respondent 1: Momentálně mi je 35 let.

Já: Další otázka: Kolik let učíte?

Respondent 1: Už je to 10 let. Respektive učím desátým rokem.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 1: Na základní škole.

Já: Nikde jinde jste neučil, například na víceletém gymnáziu?

Respondent 1: Ne, celou dobu učím na jedné škole.

Já: Teď něco k technologiím. Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 1: Řekl bych kladný. Sám je často používám.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení? Chytrý mobil, tablet, počítač.

Respondent 1: Mám chytrý mobil a počítač.

Já: A k čemu a jak často tyto přístroje používáte?

Respondent 1: Mobil používám spíš na komunikaci. Volání, sms, messenger nebo když si potřebuju narychlo najít nějakou informaci. Počítač používám hlavně pro prohlížení webu, psaní emailů, také na něm sleduji videa, občas poslouchám nějaké podcasty. Taky na něm připravuji prezentace do výuky.

Já: Děkuji. Teď se přesuneme k dalšímu bloku otázek, které se týkají vašeho vzdělávání. Tím myslím získávání informací obecně. Nejen profesního vzdělávání dle zákona.

Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč?

Respondent 1: Nejčastěji asi používám běžná média jako je Idnes.cz, hospodářské noviny, novinky.cz. Pokud hledám něco odbornějšího, co spadá do zeměpisu, tak používám Wikipedii, navštěvuji stránky National geographic.

Já: Výborně, děkuji. Teď to trošičku ještě doplníme. Já Vám přečtu několik možností, jak lze v dnešní době získávat informace a Vy mi řeknete, jestli takový nástroj na získávání informací znáte, pokud ano, tak mi řekněte, jestli jste ho někdy použil nebo jestli ho používáte nějak pravidelně. Pokud mi k tomu můžete doplnit nějaké osobní zkušenosti, jak pozitivní, tak negativní, budu Vám nesmírně vděčný.

Já: Používáte Blogy?

Respondent 1: Zním, ale nepoužívám. Nemám osobní zkušenost.

Já: Navštěvujete diskuzní fóra (odborná X laická)?

Respondent 1: Víím, že jsou, ale taky je nepoužívám. Nejsem si přesně jistý, jaké informace bych tam hledal.

Já: Většinou nějaké specifictější, které nemůžete najít na webu. Třeba chováte rybičky a začnou vám hynout. Nemůžete identifikovat podle rad na webu konkrétní onemocnění, tak napíšete na fórum nějakého akvaristického webu jako třeba rybicky.net, co máte za problém a někdo ze zkušených akvaristů Vám poradí. O věcech, které neznáte, se můžeme pobavit později.

Respondent 1: Aha, rozumím. Schválně to někdy zkusím.

Já: Používáte E-booky či PDF?

Respondent 1: Zním a používám. Hlavně teda ve formátu PDF.

Já: Jak často je používáte?

Respondent 1: Řekl bych, že často. Asi každý týden pracuji s dokumenty v PDF.

Já: Využíváte Google aplikace (scholar) pro vzdělávání nebo iTunes U?

Respondent 1: Víím, že něco takového existuje, ale nemám s tím zatím, žádnou zkušenost

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 1: Já už si dávno nehraji, takže ne a ani nevím, co bych si tím měl vzdělávat.

Já: Jsou hry rozvíjející ledacos. Logiku, obecné znalosti, jazyky. Je toho hodně .

Respondent 1: Tohle mě nějak minulo.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype, messenger, Whats App, Viber?

Respondent 1: Nejčastěji messenger a pak sms. Skype jsem párkrát použil, ale už je to dlouho a většinu komunikace zvládnou s běžným telefonem doplněným o messenger.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 1: Výjimečně.

Já: Jak zhruba často?

Respondent 1: 1x do roka maximálně.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích? Na kterých a jak často?

Respondent 1: Já jsem jenom na facebooku. Tam se ale podívám každý den. Ostatní nevyužívám.

Já: A které sítě ještě znáte?

Respondent 1: Instagram

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 1: Kalendář mám digitální a využívám upomínky.

Já: Využíváte podcasty, screencast , videostreaming, tutoriály?

Respondent 1: Podcasty občas využiji, ale ne pravidelně. Třeba tak jednou za měsíc. Živé videostreamy nesleduji, maximálně sport. Sleduji pouze videa na youtube nebo stream.cz., to dělám skoro každý den. Screencast a tutoriály mi nic neříkají.

Já: Já Vám k tomu, pak něco řeknu☺

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 1: Ano, poměrně často. Řekl bych, že skoro každý týden.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 1: Neznám. Neznal jsem ani všechny, co jste tu jmenoval.

Já: Teď přejdeme k třetímu bloku otázek. Ten se zabývá orientací na internetu a ověřováním dat.

Respondent 1: Já jsem připravený.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 1: Zdroje si ověřuji, ale maximálně tak 20 procent. Záleží o jaký typ zprávy jde.

Já: Můžete to konkretizovat.?

Respondent 1: Určitě. Například výsledky hokeje si člověk ověřovat nepotřebuje, tomu věří, ale pokud se ta informace týká nějakého ožehavého tématu, kde je společnost rozdělena, kde se dá předpokládat, že se mohou vyskytovat desinformace, tak se snažím zdroj ověřit.

Já: Můžete uvést nějaký příklad?

Respondent 1: Například zprávy spojené s uprchlíky nebo zprávy prezentující fakta jednoznačně prorusky nebo prozápadně. Taky některé informace od politiků.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 1: Záleží od které osoby a jaký typ informace to je. Pokud se jedná o některou z těch věcí, které jsem zmiňoval v přechozí otázce, tak si ty informace snažím ověřit vždycky, pokud to teda jde. Co se týče lidí, tak pak ověřuji informace od lidí, o kterých vím, že mají na nějaký problém, dost vyhraněný názor nebo když jde o lidi, kteří si sami informace moc neověřují a mohli se nachytat. Třeba prarodiče.

Já: Víte, že existují Fake news či jiné cílené desinformace?

Respondent 1: Ano vím.

Já: Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 1: Řekl bych, že emailem a pak na sociálních sítích.

Já: Viděl jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 1: Pamatuji si tu fotku s migranty na nádraží. Ještě si vzpomínám na video, kde se černoši perou s policisty a bylo to komentované jako imigranti napadají ve Francii policii. Ve skutečnosti šlo o nějaké nepokoje v USA poté, co policie zastřelila zase nějakého neozbrojeného černocha. Těch incidentů už bylo víc.

Já: Děkuju. Tohle byla vyčerpávající odpověď.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 1. Tak vždycky určitě ne, ale ty hloupé a tendenční Fake News, kterých je nejvíc, se asi dají poznat celkem bezpečně.

Já: Můžete to nějak konkretizovat?

Respondent 1: Většinou s migrantskou tematikou, velkými nápisy typu „co se v médiích nedozvíte“.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získal nějakou informaci na internetu, která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 1: Určitě ano, ale teď si nevzpomenu.

Já: Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě?

Respondent 1: Z těch běžných idnes, lidovky, hospodářské noviny, novinky.

Já: Teď se přesuneme k poslední části tohoto rozhovoru. Ta se týká moderních technologií, které používáte ve výuce.

Jaké pomůcky máte k dispozici na vašem pracovišti? Myslím tím zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW a SW.

Respondent 1: Ve škole máme projektory, počítače a teď relativně krátkou dobu i tablety. Ty jsme získali v rámci programu podpory dětí ohrožených neúspěchem, takže je povinnost každý týden odučit několik hodin za použití tabletů. Já je využívám asi 3 hodiny týdně.

Já: Takže je opravdu používáte pravidelně každý týden?

Respondent 1: Přesně jak říkáte. Dětem se to líbí, je to příjemná změna.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 1: Bohužel nejsou. Projektor a počítač je ve všech odborných učebnách a v několika běžných třídách. Je to zhruba v polovině tříd.

Já: Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?

Respondent 1: Projektory jsou na pevně takže, pokud potřebuji projektor a nejsem ve třídě, kde je, musím se dohodnout s některým kolegou, který má projektor ve své třídě k dispozici, abychom si učebny jednorázově prohodili. To samozřejmě za předpokladu, že on ho zrovna v danou chvíli nebude potřebovat. Standardně s tím problém nemám, protože zeměpis učím v odborné učebně. Ve třídě, kde není počítač, může učitel využít notebook, který dostal na začátku roku. Máme také tablety a ty si můžu samozřejmě přenášet, kam potřebuji.

Já: Teď by měla přijít otázka, na kterou jste mi již odpověděl. Chtěl jsem se ptát konkrétně na ty tablety. Otázka měla znít:

Požíváte při výuce tablety nebo jiná mobilní zařízení, pokud je máte ve škole k dispozici?

Vy jste uvedl, že každý týden. Já se alespoň zeptám, jestli se jedná o tablety s operačním systémem Android nebo iOS?

Respondent 1: Používáme Android. Apple jsou moc drahé.

Já: Posuneme se k další otázce.

Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 1: Tak to nevím. K tomu, jakým způsobem výuku vedu, mám k dispozici všechno, co potřebuji.

Já: Teď se dostaneme právě k otázkám, jak výuku vedete a k čemu danou techniku používáte. Zeptám se Vás: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií? Jakých? (projektor, Interaktivní tabule) Jak často? Jaký obsah?

Respondent 1: Ano, vizualizuji. V podstatě každou hodinu. Nejčastěji používám mapy.cz, google maps nebo i google earth. Někdy mám prezentaci. V podstatě každou hodinu používám obrázky na google. To je super věc, protože okamžitě můžu ukázat, co potřebuji a nemusím se spoléhat na pár obrázků v učebnici. Používám i youtube a podobné weby.

Já: Požíváte během výuky E-booky nebo prezentace. Jak často?

Respondent 1: V PDF mám některé speciálnější mapy a některé články, takže jednou do týdne to použiji. Co se týče prezentací, tak ty používám také, ale ještě jsem si nestihl připravit všechnu látku jako prezentace, takže to používám taky tak jednou za týden.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 1: 1-2x do měsíce. Jako příklad uvedu umimefakta.cz nebo toporopa.eu

Já: A svoje dotazníky nebo testy nevytváříte?

Respondent 1: Ne. Přejímám už hotové.

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 1: Hlavně videa. Řekl bych, tak každou druhou hodinu. Snažím se pouštět něco o dané oblasti, o které se učíme. Může se to týkat geografie, průmyslu, obyvatelstva nebo i třeba historických souvislostí, které vedly třeba k změně hranic.

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 1: Spíš využívám školní tablety, protože je tam nainstalovaný jen omezený SW, takže žáci nemůžou dělat nic jiného. Někdy je nechám pracovat se svými mobily, ale je to jen výjimečně a většinou jde o to, najít nějakou informaci k výuce. Prostě nějakou specialitu.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 1: Já s tím určitě souhlasím. Pokud je dostatek kvalitního obsahu, se kterým žáci pracují, tak proč ne. Samozřejmě je lepší, aby se pro tyto účely využívaly školní tablety, jak jsem vysvětloval v jedné předchozí otázce. Výukové metody se vyvíjejí a nemůžeme si myslet, že se bude pořád učit stejně jako na začátku minulého století.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah? (články, prezentace, videa)

Respondent 1: Nechávám je dělat spíš referáty, které většinou přečtou z papíru, ale když někteří zadanou práci přinesou jako prezentaci, tak to není problém. Tohle nechávám na nich. Jde mi o obsah, ne o formu.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace, gamifikace. Jaké? Jak často?

Respondent 1. Občas, ale ono toho k zeměpisu asi moc není. Nebo o tom jenom nevím. Když jde o Evropu, tak používám toporopa.eu.

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 1: Celkem běžně 2-3x týdně. Většinou jde o konkrétní věci, které jsou zmíněné v učebnici, ale třeba jen okrajově.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 1: Zatím jsem to nezkoušel, ale přijde mi to jako docela dobrý nápad.

Já: Tak jsme se dostali k poslední otázce.

Odevzdávají vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 1: Ano, pokud mají vytvořit nějakou práci, tak mi ji posílají na mail. Ale když to pak prezentují, tak to mají stejně většinou i vytištěné.

Já: Já Vám ještě jednou mockrát děkuji, že jste mi věnoval svůj čas, Také chci poděkovat, že jste se neomezil jen na krátké odpovědi, protože tento rozhovor mi poskytl dostatek dat ke zpracování. Jakmile práci dokončím, poskytnu Vám ji k nahlédnutí, abyste měl jistotu, že jsem vaše odpovědi nijak nedezinterpretoval.

Respondent 1: Není zač, rádo se stalo.

Respondent 2

Já: Dobrý den. Děkuji Vám za ochotu, že jste si našel čas a odpovíte mi na otázky nezbytné k dokončení tohoto výzkumu a v návaznosti na to k dokončení mé diplomové práce.

Respondent 2: To je v pořádku, sám si pamatuji, když jsem pracoval na své diplomové práci.

Já: Na začátek se Vás zeptám na několik otázek obecného charakteru.

První otázka: Kolik je Vám let?

Respondent 2: Je mi 32 let.

Já: Ještě se zeptám, kolik let učíte?

Respondent 2: Jestli se nepletu, tak učím šestým rokem.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 2: Na základní škole v Brně.

Já: Učil jste někdy někde jinde?

Respondent 2: Ne, od ukončení studia jsem pořád tady.

Já: Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 2: Pozitivní. Běžně je používám.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení? Chytrý mobil, tablet, počítač.

Respondent 2: Mám všechny, co jste tady jmenoval.

Já: A k čemu a jak často tyto přístroje používáte?

Respondent 2: Poslední dobou používám hlavně mobil. Je to od doby, co mám neomezená data. Najdu si na internetu cokoli a kdykoliv. To jsem s počítačem nemohl. Mobil samozřejmě používám na komunikaci. Počítač používám převážně na práci. Když potřebuji napsat něco delšího než krátkou zprávu. Tablet používám hlavně doma, protože je dost velký, abych si na něm mohl pohodlně číst a poskytuje mi i tu komunikaci jako chytrý telefon.

Já: Teď se od obecných otázek dostaneme k jedné rozsáhlejší, která se týká samovzdělávání a získávání informací obecně.

Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč? Je to myšleno obecně, nejen k výuce.

Respondent 2: Moderní technologie mám rád, ale nejsem žádný expert, takže informace získávám celkem běžným způsobem. Nejčastěji z webů jako jsou Novinky.cz, Aktuálně.cz, idnes.cz. Někdy používám wikipedii. Někdy si pouštím některé pořady na stream.cz občas nějaký podcast z radia.

Já: Děkuji. Teď se zaměříme na možnosti získávání informací, které jste neuvedl. Já budu uvádět příklady a vy mi řeknete, jestli tuto možnost znáte, jestli jste ji někdy využil, popřípadě jaké s ní máte zkušenosti.

Následná nabídka, pokud respondent neodpoví přímo.

(Uveďte u každé možnosti, jestli tento nástroj znáte, jestli jste ho již někdy použil. Jaký je Váš názor na něj nebo vaše zkušenosti.)

Já: Znáte nebo používáte někdy Blogy?

Respondent 2: Blogy znám, ale nepoužívám je. Někdy jsem určitě kliknul na odkaz na něčí blog a přečetl jsem si článek, ale už je to tak dlouho, že si ani nepamatuju, co to bylo.

Já: Navštěvujete diskuzní fóra?

Respondent 2: Občas, když hledám nějakou konkrétní informaci nebo když chci koupit třeba domácí kino, tak se podívám na nějaká fóra, co píšou o modelu, který jsem si vybral. Je to třeba 2x do roka.

Já: Používáte E-booky nebo učebnice či dokumenty v digitální formě jako je třeba PDF?

Pece: To používám docela často. Dá se říci, že každý týden čtu nebo prohlížím nějaká PDF. Ne ve čtečce, ale přímo v počítači. Takhle stahuji třeba i mapy. Mám pořád přístup do digitální školní knihovny na MUNI, tak občas беру informace i zde.

Já: Děkuji za odpověď. Využíváte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunes U?

Respondent 2: Google scholar znám, ale ještě jsem to nevyužil. Používám běžné google aplikace, jako mapy nebo Earth.

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 2: Občas si zahraji nějakou vzdělávací hru jako Mozkovna, ale to je spíš za účelem zábavy a oprášení vědomostí, ale je pravda, že se i něco přiučím. Maximálně jednou za měsíc.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype, messenger?

Respondent 2: Messenger užívám denně. Dokonce i mezi žáky. Máme uzavřenou skupinu. Skype už moc nepoužívám, protože video i audio umožňuje i messenger.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 2: Třeba 4x za rok něco vyplňuji, ale ne moc často.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích?

Respondent 2: Jsem na Facebooku a to je všechno. Ale samozřejmě znám i další sociální sítě jako instagram nebo LinkedIn. Na facebook se kouknu zhruba jednou za dva dny. Nechtlo mě to, jako některé lidi.

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 2: Měl jsem období, kdy jsem používal google kalendář, ale zase jsem se vrátil ke klasickému kalendáři. Těch zápisů tam nemám tolik a každý pracovní den mám kalendář na očích u sebe v kabinetě, takže mi to takhle stačí.

Já: Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály?

Respondent 2: Asi tak 1 za měsíc poslouchám podcast. Třeba na českém rozhlasu. Dále pak sleduji youtube, vimeo. To skoro každý den. O tutoriálech vím, ale zatím jsem žádný nesledoval. Stream sleduji maximálně nějaký sportovní.

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 2: Wiki používám pravidelně. Řekl bych, že každý týden. Asi jako každý v této době.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 2: To opravdu nevím.

Já: Na řadě je další oddíl otázek, které jsou zaměřené na pravost informací a ověřování zdrojů.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 2: Informace, co se tváří jako Fake-News, rovnou přeskakuji, takže je neověřuji, protože je ani nečtu. Pokud se jedná o běžné zprávy, tak ty si

většinou ověřuji tím, že se objeví ve více seriózních médiích najednou a není to jen nějaký výkřik do tmy.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 2: Naštěstí jsem obklopen lidmi, kteří mě nezásobují hoaxy, ale pokud mě někdo řekne něco, o čem alespoň trochu zapochybují, tak si tu informaci raději ověřím, ale ne moc často.

Já: Předpokládám tedy, že víte, že existují Fake News či jiné cílené desinformace?

Respondent 2: Samozřejmě.

Já: Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 2: U starších lidí je to nejčastěji mail a u těch mladších to jsou asi sociální sítě.

Já: Viděl jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 2: Určitě viděl. Zkusím si na něco vzpomenout. Vzpomínám si, že běžela jedna, když tu projela ta americká vojenská kolona do Litvy. Letěla pak po internetu zpráva, že přejeli nějaké dítě, což se pak ukázalo jako smyšlenka.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 2: Na první pohled to poznám možná v polovině případů, ale pokud je to něco, co mi vrtá hlavou, tak se pokusím ověřit tu informaci vždy na více místech.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získal nějakou informaci na internetu která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 2: Určitě ano.

Já: Vzpomenete si na příklad?

Respondent 2: Konkrétně si nevzpomenou, ale většinou to jsou politická témata. Někdo vydá prohlášení a druhý den je to trochu jinak. A za týden je to úplně naopak.

Já: Politika je v tomhle trochu svízelná. Ještě se Vás jednou zeptám na to, co jste zmiňoval. Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě?

Respondent 2: Nejčastěji koukám na idnes nebo seznam, ale když mě pak něco zaujme, tak se proklikám často jinam. Poslední dobou jsem koukal i na Deník N. Ten je placený, takže jsem četl jen pár článků, které pro mě někdo otevřel. Přijde mi to to dobré, že je konečně medium, které nikomu nepatří a mohlo by nabízet nestranný pohled na současné dění.

Já: Tak se dostáváme k poslední části rozhovoru. Zde se Vás budu ptát na technologie, které používáte přímo ve výuce.

Já: Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW nebo SW) máte k dispozici na Vašem pracovišti?

Respondent 2: Používám projektor, interaktivní obrazovku. K tomu mám samozřejmě připojený počítač. Programy využívám ty běžné. Něco na prezentace a PDF a pak samozřejmě webový prohlížeč.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 2: Projektor a počítač je v každé učebně. Používáme elektronické třídnice, tak je počítač potřeba.

Já: Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?

Respondent 2: Když jsou vybaveny všechny třídy počítačem a projektorem, tak už není potřeba mít přenosné vybavení. Jsou tu ještě k dispozici tablety.

Já: Používáte při výuce ty tablety nebo jiná mobilní zařízení?

Respondent 2: Já je nepoužívám. Ale občas dám žákům úkol, ať vyhledají nějakou informaci pomocí svého telefonu.

Já: Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 2: Já mám asi všechno, co potřebuji.

Já: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií. Jakých? Jak často? Jaký obsah?

Respondent 2: Protože mám po ruce počítač, tak se snažím názorně ukázat, co jen lze, každou hodinu. Nejčastěji to bývají fotky míst, o kterých se zrovna

bavíme. Často využívám mapy. Pouštím i videa. Někdy přímo vyhledávám nějakou informaci, aby žáci viděli, jak a kde jsem danou informaci našel.

Já: Požíváte během výuky E-booky nebo prezentace. Jak často?

Respondent 2: Prezentace nepoužívám každou hodinu, ale několikrát do týdne určitě ano. PDF dokumenty používám taky, ale většinou na nich mám mapy.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 2: Jednou jsem si na zkoušku vyrobil jeden test, ale používám klasiku. Tužku a papír.

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 2: Videa používám, často. Řekněme, že každou třetí hodinu. Někdy je to nejlepší možnost. Bereme třeba podnebné pásy, tak na videu za 5 minut ukážu informaci, kterou bych slovně vysvětloval daleko delší dobu a žáci mají mnohem jasnější představu, než by měli pouze z výkladu. Youtube je dobrým pomocníkem. Někdy pustím dokument přímo z ulozto.cz

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 2: To dělám opravdu jen výjimečně. Nechávám je vyhledat informaci, kterou třeba nevím ani já.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 2: Jednou za čas to není nic proti ničemu. Záleží asi dost na tom, co je to za předmět a jestli mám v těch mobilních zařízeních nějaký kvalitní obsah. V tu chvíli, až budou digitální učebnice a pracovní listy, tak to bude mít větší smysl.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah? (články, prezentace, videa)

Respondent 2: V hodině přímo nevytváří nic. Nechávám je vypracovat za domácí úkol článek nebo prezentaci na nějaké téma, které pak v hodině prezentují. Mě ale zajímá, co řeknou samostatně, nechci, aby to četli z nějakého papíru.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace? Jaké? Jak často?

Respondent 2: Skoro ne. Hráli jsme hádání vlajek nebo jsme dělali jako soutěž slepou mapu.

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 2: Jednou týdně to během výuky použiji. Spíš je využívám, když já hledám nějakou informaci a to nedělám při výuce.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 2: To jsem nikdy nevyužil. Není to ale špatný nápad.

Já: Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 2: Ne. Já hodnotím, co řeknou. Je mi v podstatě jedno, co mají na papíře. Hodnotím, co a jak mi během prezentace podají. Kopírovat z wiki umí každý.

Já: Já Vám tímto děkuji za ochotu se podělit o informace. Prošli jsme všechny otázky. Já je v nejbližší době zpracuji a pošlu vám k náhledu finální verzi mojí práce.

Respondent 2: Rádo se stalo.

Respondent 3:

Já: Dobrý den. Děkuji Vám, že jste mi věnoval trochu Vašeho času a odpovíte mi na několik otázek k mému výzkumu?

Respondent 3: To nestojí za řeč.

Já: Na začátek Vám položím několik otázek obecného charakteru.

První otázka: Kolik je Vám let?

Respondent 3: Je mi 33 let.

Já: Druhá otázka: Kolik let učíte?

Respondent 3: Učím čtyři roky.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 3: Na základní škole a škole speciální.

Já: Učil jste někdy někde jinde?

Respondent 3: Ne. Je to moje první angažmá.

Já: Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 3: Nic moc.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení. Chytrý mobil, tablet, počítač.

Respondent 3: Mám počítač. Telefon mám starý tlačítkový. Tablet nevlastním vůbec.

Já: K čemu a jak často počítač používáte?

Respondent 3: Každý den si ho zapnu, kouknu na maily, popřípadě udělám nějakou přípravu do práce.

Já: Teď Vám položím otázku, kterou potom rozebereme hlouběji. Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč? Je to myšleno obecně, nejen k výuce. K získávání informací obecně.

Respondent 3: Já na moderní věci moc nejsem. Takže moderní technologie moc nepoužívám. Občas koukám na wiki někdy kliknu na seznam zprávy, ale spíš čtu papírové noviny a publikace.

Já: Děkuji. Teď se zaměříme na možnosti získávání informací. Já budu uvádět příklady a vy mi řeknete, jestli tuto možnost znáte, jestli jste ji někdy využil, popřípadě jaké s ní máte zkušenosti.

Respondent 3: Dobře.

Já: Znáte nebo používáte někdy Blogy?

Respondent 3: Vím, co to je. Moc je nepoužívám je. Když hledám nějakou informaci a odkáže mě to na nějaký blog nebo fórum, tak se podívám, ale že bych sledoval nějaký konkrétní blog, tak to ne. Užiji to tak 1x za rok.

Já: Navštěvujete diskuzní fóra?

Respondent 3: To je stejné, jako s blogy. Zním, ale užívám je sporadicky, když hledám konkrétní informaci a odkazuje mě to na fórum. Taky tak 1x do roka.

Já: Používáte E-booky nebo učebnice či dokumenty v digitální formě jako je třeba PDF?

Respondent 3: Ve škole je většina dokumentů v PDF nebo DOCX, takže běžně používám tyhle 2 formáty. Bez toho bych asi v dnešní době nemohl fungovat.

Já: Otázku, jestli používáte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunes U, Vám pokládat ani nebudu, vzhledem k tomu, že nevládníte žádné mobilní zařízení, ale zeptám se Vás, jestli tento nástroj znáte?

Respondent 3: Ty dva zmíněné názvy neznám.

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 3: Zním, ale vůbec nepoužívám.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype messenger?

Respondent 3: Před nedávnem jsem začal používat messenger, ale jinak nic jiného nevyužívám. Koukám tam tak 2x do týdne.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 3: Ne, ale už jsem něco vyplňoval.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích?

Respondent 3: Používám jenom Facebook a nijak často. Asi tak jak chodím na messenger. Ale znám ještě Instagram.

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 3: Ne. Mám klasický kalendář.

Já: Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály?

Respondent 3: Někdy sleduji sportovní stream, když to nedávají v televizi. Už využiji nějaký ten tutoriál. Třeba když jsem nastavoval brzdy u kola. Podcast neznám.

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 3: Wiki používám celkem pravidelně.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 3: Nic mě nenapadá.

Já: Dalším oddílem otázek jsou ty, které jsou zaměřené na pravost informací a ověřování zdrojů.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 3: Pokud je to něco, co mě zajímá, tak asi to ověřím. Snažím se kriticky myslet, tak pokud mám jakékoliv pochybnosti, tak zapátrám a zjistím, jak se věci mají. Často to potřeba našťěstí není.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 3: Záleží, jaký je to typ informací. Když mi manželka řekne, že si sousedi koupili nové auto, tak nemusím pochybovat. Ale když řekne, že na internetu četla něco, co se mi nezdá, tak řeknu, že je to zajímavé a podívám se na to. Zrovna facebook občas odkazuje na stránky, co se tváří jako oficiální a pak tam píší nějaké nesmysly. Přiznám se, že jsem si chvíli myslel, že *Parlamentní listy* mají něco společného s parlamentem. To už je dlouho.

Já: Když znáte tedy *Parlamentní listy*, tak víte, že existují Fake News či jiné cílené desinformace?

Respondent 3: Jistě, to už zná skoro každý.

Já: Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 3: Pamatuji si ty maily, ale mě zrovna nic nepřišlo. Určitě také sociální sítě.

Já: Viděl jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 3: Viděl, ale většinou ty špatně udělané, takže jsem si klepal spíš na čelo.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 3: Myslím, že ano. Jakmile je to něco, co vzbuzuje emoce, je čas se zastavit a zamyslet.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získal nějakou informaci na internetu, která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 3: Asi ano, ale nic mě nenapadá.

Já: Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě.

Respondent 3: Když už koukám na zprávy internetu, tak volím idnes nebo seznam. Někdy navštěvuji stránky ČT. Nejčastěji si ale doma přečtu papírové noviny nebo časopisy.

Já: Nyní se Vás budu ptát na technologie, které používáte přímo ve výuce.

Já: Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW nebo SW) máte k dispozici na Vašem pracovišti?

Respondent 3: Máme projektor, interaktivní tabule a nějaké počítače.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 3: Ve škole je projektor nebo obrazovka v polovině tříd. Počítače je ve dvou třídách. Do těch zbylých se nosí notebook. Většina učitelů ho dostala ve škole.

Já: Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?

Respondent 3: Většina učitelů má k dispozici notebook a jeden je k zapůjčení pro ty, kteří ho nedostali. Projektor i obrazovky jsou napevno, takže tam kde nejsou, mají učitelé smůlu a musí si vystačit s notebookem. To jde dost špatně, takže člověk raději vezme do ruky křídu.

Já: Používáte při výuce tablety nebo jiná mobilní zařízení?

Respondent 3: Žádné nemáme. Žákům jejich vlastní používat nedovoluji.

Já: Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 3: Internet! Jsme ve staré budově, kde se špatně šíří WIFI signál, a proto v některých třídách nejde pořádně internet. To značně komplikuje výuku. Když chci něco ukázat na internetu, tak mám problém. Obrázky ještě jdou, ale video už je problém. Taky by bylo fajn, mít projektor nebo televizi v každé třídě. Pak samozřejmě projektory nebo obrazovky do všech tříd.

Já: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií. Jakých? Jak často? Jaký obsah?

Respondent 3: Když je možnost, tak ano. To mám si v polovině případů. Někde používám jen obrázky, protože není signál, ale kde to jde, tak pustím i nějaké video nebo Google Earth

Já: Používáte během výuky E-booky nebo prezentace. Jak často?

Respondent 3: Prezentace nepoužívám. Občas pošiji nějaké PDF. Tak jednou do měsíce.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 3: Nepoužívám

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 3: Videa někdy pouštím. Řekl bych jednou za týden.

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 3: Ne, nenechávám.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 3: Nic proti tomu nemám, ale já to zatím zavádět nehodlám.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah?

Respondent 3: Ne. Někdy dávám za úkol referát, ale to jen slovně odprezentují.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace? Jaké? Jak často?

Respondent 3: Nepoužívám.

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 3: Někdy tam něco během hodiny vyhledám, ale spíše výjimečně. Třeba tak 2x do měsíce.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 3: Nikdy.

Já: Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 3: Ne. Pouze klasicky na papíře.

Já: Já Vám tímto děkuji za Váš čas a ochotu zúčastnit se mého výzkumu. Prošli jsme všechny otázky. Svoji hotovou práci Vám pošlu k nahlédnutí.

Respondent 3: Není zač. Na shledanou.

Respondent 4

Já: Dobrý den. Chtěl bych vám poděkovat, že jste si na mě našla čas.

Respondent 4: Není zač.

Já: Na začátek Vám položím několik otázek obecného charakteru.

Já: Kolik je Vám let?

Respondent 4: Je mi 45 let.

Já: Kolik let učíte?

Respondent 4: Učím asi 18 let.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 4: Na základní škole.

Já: Učila jste někdy někde jinde?

Respondent 4: Učila jsem ještě na jiné základní škole, ale posledních deset let jsem na stejné škole.

Já: Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 4: Nejsem nějaký fanoušek, ale pracovat s nimi zvládám.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení. Chytrý mobil, tablet, počítač?

Respondent 4: Mám počítač a mobilní telefon.

Já: K čemu a jak často počítač a chytrý telefon používáte?

Respondent 4: Počítač mám převážně na práci a telefon na komunikaci. I když na něm taky občas něco vyhledám nebo přečtu. Někdy to jsou mapy, jindy zase zprávy. Občas jsem využila youtube.

Já: Teď od obecných otázek přejdeme k těm, které se zabývají Vaším vzděláváním a čerpáním informací. Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč? Je to myšleno obecně, nejen k výuce. K získávání informací obecně.

Respondent 4: Koukám na digitální zpravodajství na seznam nebo ČT. Taky koukám na lidovky a idnes. V autě poslouchám někdy digitální rádio DAB a sleduji stream.cz.

Já: Teď se zaměříme na možnosti získávání informací. Já budu uvádět příklady a vy mi řeknete, jestli tuto možnost znáte, jestli jste ji někdy využila, popřípadě jaké s ní máte zkušenosti.

Respondent 4: Dobře.

Já: Znáte nebo používáte někdy Blogy?

Respondent 4: Zním, nevyžívám je.

Já: Navštěvujete diskuzní fóra?

Respondent 4: To jsem navštěvovala, když jsem měla malé děti a zajímaly mě názory jiných matek na některé věci. Teď už ne.

Já: Používáte E-booky nebo učebnice či dokumenty v digitální formě jako je třeba PDF?

Respondent 4: Používám, některé dokumenty jsou k dispozici jen v PDF. V práci s nimi dělám každý týden. Mám čtečku, takže mám i e-knicky. Mám tam samé historické. Hlavně mám Vondrušku. Je to zábava i vzdělávání.

Já: Používáte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunes U?

Respondent 4: Google aplikace používám, ale jsou to hlavně mapy, počasí a tak. Jestli jsou nějaké speciální vzdělávací aplikace nevím.

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 4: Hraji maximálně 1 za týden slovní mix.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype a messenger?

Respondent 4: Přes skype jsme si volaly kdysi s kamarádkou v zahraničí, ale teď už používám messenger na psaní. Používám ho denně. Když jsme volali ze zahraničí, tak pře Viber.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 4: Nepracuji, ale už jsem nějaký dělala.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích?

Respondent 4: Mám profil na Facebooku, ale moc tam nechodím. Maximálně 2x za týden.

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 4: Mám klasický kalendář. Ale používám i upomínky. Třeba na zubaře nebo něco podobného. Upozornění mám vždy den předem. Je to v průměru tak 1x za měsíc.

Já: Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály?

Respondent 4: Sleduji některé internetové televize jako stream.cz nebo teď je mall.tv. To dělám každý týden. Vybrala jsem si několik pořadů, které sleduji. Živé streamy moc nevyužívám, ale párkrát jsem na něco koukala. Jednou myslím na Dalajlámu, když byl v Praze. Ostatní neznám.

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 4: Wiki používám. Dost často. Určitě každý týden.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 4: Nenapadá mě nic.

Já: Dalším oddílem otázek jsou ty, které jsou zaměřené na pravost informací a ověřování zdrojů.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 4: Když to jsou hodnověrné zdroje, tak ani ne.

Já: Co tím myslíte?

Respondent 4: Pokud to je v televizi nebo v novinách a není to jen zpráva jednoho deníku. Protože pokud nedokáží zkontrolovat zdroje novináři, tak jak bych to udělala já. Jsou některá média, která беру s rezervou. Teda v některých tématech. Třeba věci kolem Babiše nelze v idnes brát úplně vážně. Vtipná je také televize Barrandov, ale tam už asi zpravodajství úplně zrušili.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 4: Většinu informací, co mi sdělují moji blízcí není potřeba ověřovat. Když je to nějaká hloupost a nezdá se mi to, tak se schválně podívám a zjistím to, ale běžně ne.

Já: Víte, že existují Fake News či jiné cílené desinformace?

Respondent 4: Vím, ale celkem mě to míjí.

Já: Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 4: Řekla bych po sociálních sítích.

Já: Viděla jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 4: Při prezidentské kampani si pamatuji něco s Drahošem. Bylo to, že chce sem přesídlit nějaké uprchlíky.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 4: Myslím, že většinou ano.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získala nějakou informaci na internetu která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 4: Možná ano, ale nepamatuji si.

Já: Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě.

Respondent 4: Klasika, Novinky.cz, idnes.cz, Lidovky.cz

Já: Nyní se Vás budu ptát na technologie, které používáte přímo ve výuce.

Já: Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW nebo SW) máte k dispozici na Vašem pracovišti?

Respondent 4: Máme projektory a také počítače.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 4: Ve škole je projektor s počítačem v odborných učebnách. My máme notebooky. Je tam i několik projektorů na půjčení, takže je většinou některý k dispozici, když je potřeba.

Já: Máte ještě nějakou mobilní techniku?

Respondent 4: Slibují nám tablety, ale ještě je nemáme.

Já: Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 4: Bylo by dobré, kdyby ty projektory byly všude.

Já: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií. Jakých? Jak často? Jaký obsah?

Respondent 4: Nedělám to vždycky. Někdy se mi nechce všechno zapojovat, když vím, že bych ukázala pár obrázků. Navíc je to třeba i v učebnici. 2x za týden to ale určitě dělám. Většinou koukneme na google earth.

Já: Používáte během výuky E-booky nebo prezentace. Jak často?

Respondent 4: Prezentace mám jen na některá témata. Jednou za týden.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 4: Nepoužívám.

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 4: Videa někdy pouštím. Taky jednou týdně. Když si beru počítač, tak mám prezentaci a pak se podíváme třeba na nějaké to video k tématu.

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 4: Ne, nenechávám.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 4: Do budoucna to asi půjde, ale já zastávám klasičtější přístup.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah?

Respondent 4: Někdy je nechávám vyhledat doma informace a udělat z toho nějakou prezentaci. Ale většinou to prezentují z hlavy a papíru.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace? Jaké? Jak často?

Respondent 4: Nepoužívám.

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 4: Spíš před výukou. Během výuky ne.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 4: Nikdy.

Já: Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 4: Ne. Pouze na papíře.

Já: Já Vám tímto děkuji, toto byla poslední otázka.

Respondent 4: Není zač.

Respondent 5

Já: Dobrý den. Jsem rád, že jste si na mě našla čas.

Respondent 5: Ráda pomůžu všem našim absolventům.

Já: Na začátek Vám položím několik otázek obecného charakteru.

První otázka: Kolik je Vám let?

Respondent 5: Je mi 52 let.

Já: Druhá otázka: Kolik let učíte?

Respondent 5: 28 let.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 5: Učím na a víceletém gymnáziu.

Já: Učila jste někdy někde jinde?

Respondent 5: Učila jsem půl roku na základní škole a pak jsem nastoupila na Královédvorské gymnázium a zde jsem zůstala až doposud.

Já: Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 5: Víím, že je to důležité, ale už mi to dělá obtíže.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení? Chytrý mobil, tablet, počítač.

Respondent 5: Mám počítač a chytrý mobil.

Já: K čemu a jak často počítač používáte?

Respondent 5: Telefon mám na komunikaci a na zbytek mám počítač. Na mobilu na to špatně vidím.

Já: Teď Vám položím otázku, kterou potom rozebereme hlouběji. Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč? Je to myšleno obecně, nejen k výuce. Získávání informací obecně.

Respondent 5: Já sleduji hlavně televizní zprávy na ČT24, ale několikrát denně kouknu i na idnes. Ráda čtu klasické časopisy, takže digitální moc nejsem.

Respondent 5: Teď se zaměříme na možnosti získávání informací. Já budu uvádět příklady a vy mi řeknete, jestli tuto možnost znáte, jestli jste ji někdy využila, popřípadě jaké s ní máte zkušenosti.

Respondent 5: Pojd'me na to.

Já: Znáte nebo používáte někdy Blogy?

Respondent 5: Víím, co to je. Jedna bývalá žákyně píše literární blog. Občas se tam podívám, ale to je asi jediný, který navštívuji.

Já: Navštívujete diskuzní fóra?

Respondent 5: Víím, že něco takového je, ale nevěnuji se tomu a nikdy jsem na žádné nekoukala.

Já: Používáte E-booky nebo učebnice či dokumenty v digitální formě jako je třeba PDF?

Respondent 5: PDF dokumenty používám celkem běžně. Taky klasické Word dokumenty.

Já: Používáte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunesU?

Respondent 5: Ty neznám, ale používám třeba aplikaci Google Earth.

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 5: Já vůbec, ale vím, že někteří kolegové to dělají.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype messenger?

Respondent 5: Nepoužívám. Mám pouze mail.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 5: Ano. Vyplňuji dotazníky pro bývalé studenty, kteří pracují na diplomové práci. Asi tak 2x do roka.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích?

Respondent 5: Spravuji školní facebook. Ale sama profil nemám. S nikým tam ale nekomunikuji, pouze zveřejnuji školní akce a tak. Jednou týdně tam tak chodím.

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 5: Ne. Mám klasický kalendář.

Já: Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály?

Respondent 5: Koukám na stream.cz Koukám na Jindřicha Šídla. To další nevím ani, co je.

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 5: Pořád ne, ale 2x do týdne určitě.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 5: Nevím.

Já: Dalším oddílem otázek jsou ty, které jsou zaměřené na pravost informací a ověřování zdrojů.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 5: Spíš neověřuji. Ověřuji si hlavně věci, které mám do výuky. Když jsem učitel, tak se ode mě očekávají podložená fakta. Co se týče běžných zpráv,

tak to moc neřeším. Zprávy, které se ke mně dostávají většinou pocházejí z medií, tak se většinou během několika dní ukáže, jestli je to pravda.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 5: To asi záleží na typu informace. Většinou ne.

Já: Víte, že existují fake news či jiné cílené desinformace?

Respondent 5: Slyšela jsem.

Já: Víte jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 5: To nevím.

Já: Viděl jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 5: Viděla, ale většinou ty špatně udělané, takže jsem si klepala spíš na čelo. Příklad vám neřeknu.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 5: Myslím, že ano. Jakmile je to něco, co vzbuzuje emoce, je čas se zastavit a zamyslet.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získala nějakou informaci na internetu ,která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 5: Asi ano, ale už nevím.

Já: Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě.

Respondent 5: Převážně čtu idnes.

Já: Nyní se Vás budu ptát na technologie, které používáte přímo ve výuce.

Já: Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW nebo SW) máte k dispozici na Vašem pracovišti?

Respondent 5: Máme projektory a počítače.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 5: V každé třídě je projektor a počítač.

Já: Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?

Respondent 5: Jsou tam nějaké notebooky, ale to je asi všechno.

Já: Používáte při výuce tablety nebo jiná mobilní zařízení?

Respondent 5: Nepoužíváme, nemáme.

Já: Jakou techniku, službu či SW byste ráda ve výuce používala, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 5: Techniku asi žádnou, ale často je problém se internetem. Asi není signál nebo nevím, ale často to nefunguje. V některých třídách vůbec.

Já: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií. Jak často? Jaký obsah?

Respondent 5: Ne vždycky. Řekla bych tak 3x za týden. Většinou ukazují mapy, obrázky nebo něco z wiki.

Já: Používáte během výuky E-booky, prezentace nebo jiné dokumenty. Jak často?

Respondent 5: Prezentace používám. Mám tak připravenou minimálně hodinu týdně. PDF v hodině otevřu tak jednou za měsíc.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 5: Nepoužívám.

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 5: Málo. 2x za měsíc.

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 5: Párkrát za měsíc. Ale pouze něco rychle vyhledat.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 5: Bojím se, že to budou žáci zneužívat.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah?

Respondent 5: Doma dělají referáty, které prezentují. Alespoň jednou za měsíc.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace? Jaké? Jak často?

Respondent 5: Nepoužívám.

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 5: Používám. Mám uložených několik zeměpisných serverů, které používám každý týden.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 5: Ne.

Já: Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 5: Seminární práci mi mohou poslat mailem.

Já: Já Vám tímto děkuji za Váš čas a přeji vám příjemný zbytek dne.

Respondent 5: Není zač. Taky se mějte pěkně.

Respondent 6

Já: Dobrý den. Jsem rád, že jste si na mě našel čas.

Respondent 6: Rád pomůžu všem našim absolventům.

Já: Na začátek Vám položím několik otázek obecného charakteru.

První otázka: Kolik je Vám let?

Respondent 6: Je mi 38 let.

Já: Druhá otázka: kolik let učíte?

Respondent 6: 12 let.

Já: Na jakém typu školy učíte?

Respondent 6: Učím na základní škole.

Já: Učil jste někdy někde jinde?

Respondent 6: Je to moje první škola, kde učím.

Já: Jaký máte vztah k moderním technologiím?

Respondent 6: Celkem dobrý.

Já: Vlastníte některé z těchto z těchto zařízení? Chytrý mobil, tablet, počítač.

Respondent 6: Mám chytrý mobil a 10 " počítač, který můžu mít i jako tablet. Jsou tam normální Windows.

Já: K čemu a jak často telefon a počítač používáte?

Respondent 6: Telefon nám na volání a na to samé jako počítač. Dělán tam všechno. Mám tam navigaci, mail, facebook, zprávy, kalendář, videa. V počítači mám jen věci do práce. Už ho mám déle a teď jsem si koupil ten největší iphone, takže raději využívám mobil.

Já: Teď Vám položím otázku, kterou potom rozebereme hlouběji. Které nástroje používáte při vašem vzdělávání a proč? Je to myšleno obecně, nejen k výuce. Získávání informací obecně.

Respondent 6: Čtu zprávy z internetu, sleduji videa, televizi, wikipedie. Když chci něco vědět, tak to vygooglím a někam se vždycky proklikám.

Respondent 6: Teď se zaměříme na možnosti získávání informací. Já budu uvádět příklady a vy mi řeknete, jestli tuto možnost znáte, jestli jste ji někdy využila, popřípadě jaké s ní máte zkušenosti.

Respondent 6: Pojdme na to.

Já: Znáte nebo používáte někdy Blogy?

Respondent 6: Znam. Cíleně nic nesleduji. Když je v nějakém článku třeba odkaz na nějaký blog, tak se podívám.

Já: Navštěvujete diskuzní fóra?

Respondent 6: Ano navštěvuji je několikrát týdně. Někdy i každý den. Dělán trochu do hudby, tak některé informace nezískáte jinde než tam. Na studiích jsem býval na Warforum.cz, ale tam už dávno nechodím.

Já: Používáte E-booky nebo učebnice či dokumenty v digitální formě jako je třeba PDF?

Respondent 6: Nejčastěji používám dokumenty MS Office, ale to na počítači, když dělám něco do práce. To je tak 3x do týdne. PDF samozřejmě taky. E booky nepoužívám.

Já: Používáte Google aplikace pro vzdělávání nebo iTunesU?

Respondent 6: Do iTunes U jsem koukal, ale v češtině tam toho ještě moc není.

Já: Využíváte hry, simulace, gamifikace?

Respondent 6: Teď už moc ne. Asi 1x za měsíc. Ale mám na mobilu pár her, které nejsou blbosti a něco rozvíjejí. Třeba hra Plague je postavená na celosvětovém modelu šíření epidemií a je to docela zajímavé. Dobré je také Osmos. Je to relaxačnější hra, ale musíte počítat s akcí, reakcí, kinetickou energií. Není to zas tak lehké, ale má to pěkný vizuál.

Já: Používáte komunikační nástroje jako skype messenger?

Respondent 6: Běžně používám FaceTime, Messenger a mám nainstalovaný Whats Up.

Já: Pracujete s Online dotazníky a anketami?

Respondent 6: Ano. Ne moc často. Nepřicházím s nimi do kontaktu.

Já: Pohybujete se na sociálních sítích?

Respondent 6: Mám Facebook a Instagram. Na Instagramu spíš lidi sleduji, než že bych toho hodně zveřejňoval.

Já: Využíváte nástroje na plánování času a úkolů?

Respondent 6: Ano. Mám v telefonu kalendář a upomínky. Ve škole mám i normální kalendář, kam si píši pracovní věci.

Já: Využíváte podcasty, screencast, videostreaming, tutoriály?

Respondent 6: Podcasty moc nevyužívám, ale streamy nebo tutoriály občas užívám. Určitě 1x za měsíc. Zajímám se o syntetizátory a v téhle komunitě si lidé hodně sdílejí informace právě přes video. Stejně tak to sdílení obrazovky. Když někdo ukazuje, jak pracovat s nějakým programem, tak vysílá obraz svého monitoru. Na videa na youtube nebo jinde koukám víceméně denně.

Já: Získáváte informace ze stránek typu Wiki?

Respondent 6: Celkem často. Několikrát týdně. 2x spíš 3x týdně.

Já: Pokud znáte či využíváte jiný způsob vzdělávání nebo získávání informací zahrnující moderní technologie, uveďte jaký?

Respondent 6: Nevím.

Já: Dalším oddílem otázek jsou ty, které jsou zaměřené na pravost informací a ověřování zdrojů.

Já: Ověřujete si zdroje informací na internetu? Jak často? U jakých informací či zpráv?

Respondent 6: U obecných zpráv moc ne. Myslím, že koukám na hodnověrné zprávy. Politické věci se snažím neslyšet. Pokud jde o některé zprávy nebo fotky na sociálních sítích, tak ty беру s rezervou. Kdybych měl něco sdílet nebo tvrdit třeba veřejně, to znamená i na facebooku, tak si to ověřím, než to sdílím nebo řeknu. Já naštěstí sdílím spíš banální věci.

Já: Ověřujete si informace, které dostanete od blízké osoby? Pokud ano, jaký typ informací si raději ověříte?

Respondent 6: Pokud to není nějaká blbost, co se mi nezdá, tak ne. Moji blízcí mě falešnými informacemi moc nezasobují.

Já: Víte, že existují Fake News či jiné cílené desinformace?

Respondent 6: Samozřejmě.

Já: Víte, jakým způsobem se tyto zprávy nejčastěji šíří?

Respondent 6: Sociální sítě a maily.

Já: Viděl jste někdy nějakou Fake News? Jakou?

Respondent 6: Jistě. Zrovna nedávno někdo na facebooku sdílel video s nějakou mořskou potvorou. Měl do být asi koryš, ale byl to fake. Asi nějaká dobře udělaná loutka.

Já: Myslíte si, že dokážete odlišit hodnověrný zdroj a pravost informace?

Respondent 6: Myslím, že ano.

Já: Stalo se vám někdy, že jste získal nějakou informaci na internetu, která se ukázala jako nepřesná nebo dokonce zcela chybná?

Respondent 6: Viděl jsem jich hodně, ale nevěřil jsem jim.

Já: Z kterých webových stránek nejčastěji čerpáte informace o obecném dění ve společnosti a ve světě.

Respondent 6: Převážně čtu idnes, novinky, ČT, lidovky.

Já: Nyní se Vás budu ptát na technologie, které používáte přímo ve výuce.

Já: Jaké pomůcky (zobrazovací technika, počítače, tablety a další HW nebo SW) máte k dispozici na Vašem pracovišti?

Respondent 6: Máme 2 dotykové obrazovky, projektory a počítače.

Já: Máte všechny potřebné pomůcky dostupné ve všech učebnách? Jaké?

Respondent 6: V každé třídě projektor není. Asi tak v půlce, ale vím, že se mají učebny dovybavovat.

Já: Pokud nejsou pomůcky ve všech učebnách, máte vyhrazenou mobilní techniku, kterou můžete přesunout dle potřeby do určené třídy? Jakou?

Respondent 6: Přenosnou techniku k dispozici nemáme.

Já: Používáte při výuce tablety nebo jiná mobilní zařízení?

Respondent 6: Ještě nemáme, ale ještě do konce školního roku by tu měly být..

Já: Jakou techniku, službu či SW byste rád ve výuce používal, ale nemáte ji k dispozici?

Respondent 6: Právě ty projektory by se hodily.

Já: Vizualizujete Váš výklad během hodiny pomocí nějakých technologií. Jakých? Jak často? Jaký obsah?

Respondent 6: Ano. Já zrovna ve své třídě projektor mám, takže standardně pokaždé, ale když jdu někam suplovat, tak často projektor schází a dělat to nemůžu. Většinou ukazuji obrázky, mapy nebo nějaká videa.

Já: Požíváte během výuky E-booky, prezentace nebo dokumenty. Jak často?

Respondent 6: Prezentace používám stále. Předělal jsem si všechno do prezentací a když nemám projektor, tak to vytisknu a rozdám. PDF občas v hodině otevřu, ale spíš je mám už přímo v těch prezentacích.

Já: Využíváte Online dotazníky nebo testy? Jaké? Jak často?

Respondent 6: To ani ne.

Já: Používáte během výuky videa, streamy, tutoriály? Jaká? Jak často?

Respondent 6: Ke každé látce se snažím najít alespoň krátkou zajímavost. Takže to používám každou hodinu.

Já: Necháváte žáky samostatně používat jejich mobilní zařízení pro plnění zadaných úkolů? Jak často?

Respondent 6: Nechávám je někdy něco vyhledat. Dostanou na to pět minut.

Já: Jaký máte názor na využívání mobilních technologií žáky pro výukové účely?

Respondent 6: Podporuji to. To je prostě evoluce. Nemá smysl se tomu bránit.

Já: Necháváte žáky vytvářet ve výuce vlastní digitální obsah?

Respondent 6: Jedině za domácí úkol referát nebo prezentaci. V hodině ne.

Já: Využíváte během výuky hry, simulace? Jaké? Jak často?

Respondent 6: Moc toho není, ale třeba toporopa.eu

Já: Používáte během výuky webové stránky typu WIKI?

Respondent 6: Používám, ale málo. Mám ty prezentace.

Já: Realizujete ve výuce přednášky další osoby například přes skype či jinou platformu?

Respondent 6: To ne.

Já: Odevzdávají Vám studenti svoje práce v digitální podobě?

Respondent 6: Prezentace práce mi mohou poslat mailem, ale spíš to mají na flashce.

Já: Já Vám tímto děkuji za Váš čas a přeji vám příjemný zbytek dne.

Respondent 6: Není zač. Taky se mějte pěkně.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Jiří Prouza

Obor: Andragogika (Mgr. A)

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Využití moderních technologií při vzdělávání učitelů zeměpisu na druhém stupni základních škol a názorné využití těchto technologií při výuce v závislosti na věku

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 86

Celkový počet stran příloh: 38

Počet titulů českých použitých zdrojů: 15

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 2

Počet internetových zdrojů: 13